

HƏZRƏT RÜQƏYYƏ

SEYYİD ZAHİR

MÜQƏDDİMƏ

BISMILLAHİR RƏHMANİR RƏHİM

الحمد لله ربّ العالمين و الصلاة و السلام على رسول الله و آله
الاطهار
و اللعنة على اعداء الله من الآن الى قيام يوم الدين آمين يا ربّ
العالمين

Sözümüzü Mütəal Allahın razı olduğu bir kəlamla başlayırıq. Bu kəlam, möminlərin əmiri həzrət Əlinin (ə) fəzilətlərindən zikr etməkdir. Öz nəfsi istəklərindən heç bir söz deməyən və hər nə desə ilahi vəhy əsasında olan¹, yaradılış aləminin sirri Xatəmul-ənbiya, Məhəmməd əl-Müstəfa (s) buyurur:

قال رسل الله (ص): ان الله تعا لي جعل لأخي علي ابن ابي طالب (ع) فضائل لا يحصا عددها غيره فمن ذكره فضيلة من فضائله مقرا بها غفر الله له ما تقدم من ذنبه و ما تاخر و لو و افا القيامة بذنوب الثقلين.

Allah-taala, qardaşım Əliyyibni əbi Talib (ə) üçün fəzilətlər qərar verib ki, Onun Özündən başqa heç kəs bunları sayıb qurtara bilməz. Hər kəs onun fəzilətlərindən birini zikr etsə və ona imanı olsa, Allah onun keçmiş və gələcək günahlarını, Qiyamət günü də olsa və günahları ins və cinlərin qədərində də olsa belə bağışlayar.

و من كتب فضيلة من فضائله علي (ع) لم تزل الملائكة تستغفر له ما بقي لتلك الكتابة رسم.

O həzrətin fəzilətlərindən birini yazan şəxs üçün, o yazı qaldıqca mələklər istiğfar edirlər.

و من سمع الي فضيلة من فضائله غفر الله له الذنوب التي اكتسبها با الا ستماع .

Allah, o həzrətin fəzilətlərindən birini eşidən şəxsin, qulaq vasitəsi ilə etdiyi günahlarını bağışlayar.

و من نظر الي كتاب فيه فضا ئله غفر الله له الذنوب التي اكتسبها با لنظر.

¹ "And olsun batmaqda olan ulduza ki, sizin dostunuz (və yoldaşınız Məhəmməd) nə yolundan çıxıb və nə də (əqidəsindən) azıb. Və nəfsi istəkləri ilə danışmır. Dedikləri yalnız ona nazil olan vəhydir". "Nəcm" surəsi: ayə1-4.

Allah, o həzrətin fəziləti yazılan kitaba baxan şəxsin, göz vasitəsi ilə düçar olduğu günahlarını bağışlayar.¹

Mütəal Allah buyurur:

لو اجتمع الناس كلهم علي ولايت علي (ع) لما حلفت النار

Bütün insanlar Əlinin (ə) vilayətini qəbul etsəydilər, Mən cəhənnəm odunu yaratmazdım.²

Əta deyir: Ayışədən Əli (ə) barədə soruşdum, dedi: "O, bəşərin ən üstün şəxsidir. Onda kafirdən başqa heç kəs şəkk etməz."³

Bu kitabda Əlinin (ə) fəzilətlərindən zikr etməkdə məqsəd Allahın razılığını cəlb etməkdir. Əgər biz o həzrətin fəzilətlərindən yazsaq qatar-qatar kitab olar və yenə də qurtarmaz. Bu kitabda bizim məqsədimiz, imam Hüseynin (ə) nazdanəsi həzrət Rūqəyyənin (ə) həyatı olduğundan, bu üç hədislə kifayətlənirik. Bir də ki, Əli (ə) və onun on bir övladı, bir şəxslərdir ki, dost da, düşmən də onların fəzilətlərindən danışır, bir nurdurlar ki, iki əsrə yaxın hədis nəql etməyi qadağan etməklə, səksən il minbərlərdə onlara qarşı nalayiq sözlər dedizdirib, əks təbliğat aparmaqla, özlərinə, ailələrinə, dostlarına qarşı olmazın zülmərlər etməklə, qaranlıq həbsxanalar küncündə saxlamaqla, şəhid etməklə söndürmək olmaz. Bəlkə bu nurların qarşısını almaq istəyən zülmətlərdən, hiyləgər münafıqlərdən danışib, onları ifşa etmək lazımdır. Bir münafiq və hiyləgərlər ki, Peyğəmbərin (s) o nurları, yəni əhli-beyti (ə) ümmətə tanıتماğına, onların fəziləti və hamıdan üstün olmağını çatdırmasına, bir çox Quran ayə və surələrinin onların şənində və haqq canişinlər olmaqları barəsində nazil olmasını bəyan etməsinə, hamının gözü

¹ "Səvab əl-əmal", səh. 296.

² "Kitabu cəvahir əl-sunniyyə", səh. 36.

³ "Bihar əl-ənvar" 38-ci cild, səh. 5-7.

qarşısında aylarla onların evinə gedib, onlara "əhli-beytim" deyərək, namaz vaxtının olduğunu xəbər verməsinə, onları özünün və Allahın sevdini, onlarla dostluğun Peyğəmbər (s) və Allahla dostluq, düşmənçiliyin isə Allah və Peyğəmbərlə (s) düşmənçilik olduğunu elan etməsinə, onlara məhəbbəti vacib etməsinə, özünün ümməti arasında ən ağır əmanətləri olduğunu bəyan etməsinə, Qədri-Xumda yüz iyirmi min müsəlmanın gözü qarşısında Əlini (ə) özündən sonra canişin və müsəlmanların Allah tərəfindən təyin edilmiş rəhbəri olduğunu elan etməsinə, orada olanların hamılıqla Əliyə (ə) biət etməsinə baxmayaraq, bu hiyləgər münafıqlar Peyğəmbər (s) dünyadan gedən kimi xalqı aldadıb, xilafəti ələ keçirdilər, haqqa və haqq yolunun hidayətçilərinə zülm etdilər: Peyğəmbərin (s) gözünün nuru, həzrət Fatimeyi Zəhranın (ə) evinə hücum çəkib, qapısına od vurdular, mismar mübarək sinəsini yaraladı, qabırğalarını və qolunu sındırdılar, qamçı ilə döydülər, haqqını əlindən alıb, küçədə mübarək rüxsarına sili vurdular... Haqq canişinləri olan "şəcəreyi-təyyibəni" öz haqlarından uzaqlaşdırıb, xilafəti İslamın və Peyğəmbərin (s) düşmənləri olan "şəcəreyi xəbisəyə" təhvil verdilər.¹ Biz, imam Hüseynin (ə) üç yaşlı nazlı qızı həzrət Rükəyyənin (ə) çəkdiyi müsibətləri bilmək üçün gərək, xəbis şəcərəni, yəni, İslam düşmənləri olan Bəni-Üməyyəni tanıyaq, onların necə

¹"Şəcəreyi təyyibə" və "şəcəreyi xəbisə" Quranın "İbrahim" surəsinin 24-27-ci ayələrində gəlib. Şəcəreyi təyyibə yəni, pak ağacdən məqsəd, Həzrət Peyğəmbər (s), Fatimeyi Zəhra (ə) və məsum imamlardır (ə). Şəcəreyi xəbisə yəni, napak və xəbis ağacdən məqsəd, onların düşmənləri, yəni, Bəni Üməyyədir. Təfsiri Əliyibni İbrihim və təfsiri Əyyaşi: "İbrahim" surəsinin 24-27-ci ayələrinin təfsiri.

6..... **Һәзрәт Рүгәйжә**

mənfur və zalım olduqlarını, İslam və əhli-beytlə (ə)
düşmənçiliklərinin həddini bilək.

LƏNƏTLƏNMIŞ ŞƏCƏRƏ VƏ MEYMONLAR

وما جعلنا الروء يا التي الا فتنة للناس والشجرة ملعونة في
القرآن و نخوفهم فما يزيدهم الا طغيا نا كبيرا

"Və sənə göstərdiyimiz o yuxunu və Quranda lənətlənmiş o ağacı¹ insanlar üçün yalnız bir sınaq etdik. Biz onları qorxuzuruq, amma bu onlarda böyük itaətsizlikdən başqa bir şey artırır".²

Təfsirçilər yekdilliklə bu ayənin təfsirində yazıblar: Peyğəmbəri-əkrəm (s) yuxuda, meymunların onun minbərinə çıxdıqlarını gördü və bu yuxudan çox pərişan oldu. Cəbrail nazil oldu və yuxunu belə təbir etdi: Bəni-Üməyyə, Bəni Həşimə qələbə edər və Peyğəmbərin (s) minbərinə çıxarlar. Onlar lənətlənmiş şəcərədirlər. Rəvayət olunub ki, bundan sonra daha heç kəs Peyğəmbərin (s) gülməsini görmədi.³

ÜMƏYYƏ KİMDİR?

Üməyyə, bədnam, arvadbaz bir kişi idi və zinada məşhur idi. O həmin kəsdir ki, on il vətəndən uzaqlaşdırıldı, Məkkədən Şama getdi, orada on il qaldı, ərli bir yəhudi qadınla zina etdi. O qadın ərinin evində (o da yəhudi idi) bir oğlan dünyaya gətirdi. Üməyyə onu öz övladı elan etdi

¹Lənətlənmiş ağac, Bəni-Üməyyədir. "Təfsiri Qumi" və "Təfsiri Əyyaşi".

²"İsra" surəsi: ayə 60.

³"Təfsiri Məcmə əl-bəyan: 3-cü cild, "Təfsiri Nur əl-səqəleyn" 3-cü cild.

və Zəkəvan adlandırır, Əbu Əmr künyəsi verdi. Sonra özü sağkən öz arvadını ona verdi.¹

İSLAM VƏ İSLAM PEYĞƏMBƏRİNİN (S) DÜŞMƏNİ, ƏBU SÜFYAN

Peyğəmbərin (s) bəsətinin əvvəlindən, o həzrətin vəfatına kimi Əbu Süfyan İslam və İslam Peyğəmbəri (s) ilə aşkar düşmənçilik etdi, Qüreyş müşriklərinə bu işdə rəhbər olub, onlara himayədarlıq etdi. O, küfrün bayrağını əlində tutaraq İslama qarşı qılınc çəkdi.

Məşhur əhli-sünnə alimi, Zəməxşəri deyir: Əbu Süfyan qısa boylu, bəd qiyafəli idi və Hind (Əbu Süfyanın arvadı) ərinin muzduru, tərəvətli bir cavan olan Səbaha, alıcı gözü ilə baxdı, nəhayət, özünü saxlaya bilmədi, onu özünə tərəf çağırdı. Onların arasında gizli əlaqə bərqərar oldu, bu əlaqənin nəticəsində, tarixçilərin əqidəsinə görə, Muaviyədən əlavə Ütbə də Səbahdandır. Yenə deyiblər: Hind, bu uşağı Əbu Süfyanın evində dünyaya gətirməyinə razı deyildi, ona görə də biyabanlara üz qoydu və Ütbəni orada, tək dünyaya gətirdi.

Hind ciyərcəynəyən adı ilə tarixdə məşhurdur. O Peyğəmbərin (s) əmisi Həməzənin ciyərini Ühd döyüşündə dişinə çəkdi və cəyəri tikə-tikə etdi, ipə düzüb boynundan asdı.

Bu ailənin İslamla düşmənçiliyi gör nə həddədir!

Əbu Süfyan deyirdi: İlahi, cahiliyyət dövrünü bir daha bizə qaytar...² Yenə deyirdi: And olsun Allaha, əgər diri qalsam, hökuməti Haşimilərin əlindən alacağam.³ Osman

¹Bax: "Pərtöyi əz əzəmət İmam Hüseyn (ə)", Ayətullah Safi Gülpayəqani.

² Bax: "Hezar mahi siyah", səh. 63.

³ "İmam Əli (ə)", səh. 212.

xilafətə çatan zaman Əbu Süfyan onun yanına gəlib dedi: Xilafəti top kimi Bəni Üməyyənin əlində fırlat. Çünki, xilafət və risalət, səltənətdən başqa bir şey deyil, mən cənnət və cəhənnəm bilmirəm.¹

Oğlu Muaviyə də imam Həsəni (ə) sülhə məcbur edib xilafəti ələ keçirdikdən sonra aşkarcasına dedi: "Mən din yolunda sizinlə döyüşməmişəm. Bəlkə, sizə hakim olmaq üçün sizinlə döyüşdüm."²

MUAVİYƏ HIYLƏGƏR

Peyğəmbəri Əkrəm (s) buyurub:

إذا راءيت معاوية علي منبري فقتلوه

"Hər vaxt Muaviyəni mənim minbərimin üstündə görsəniz, onu öldürün".³

Muaviyənin cinayəti saysız-hesabsızdır. O, Əliyə (ə) tabe olmadı, İmam Həsəni (ə) sülh bağlamağa məcbur etdi və sülhnamənin maddələrinə əməl etmədi, şialəri çoxlu əziyyətlər etdi. Xülasə, Muaviyə istədiyini edirdi.

MUAVİYƏ MƏNFUR

Bir gün Peyğəmbər (s), ibn Əbbası, Muaviyəni çağırmağa göndərirdi. İbn Əbbas, neçə dəfə gedib Peyğəmbərin (s) sifarişini ona çatdırırdı, amma hər dəfə Muaviyə, yemək yeməyə məşğul olduğunu deyirdi. İbn Əbbas, bunu Peyğəmbərə (s) xəbər verdi. Həzrət buyurdu: Allah heç vaxt onun qarnını doyuzdurmasın. Peyğəmbərin (s) nifrini nəticəsində Muaviyə heç vaxt yeməkdən doymurdu. O deyirdi: Mənim yeməkdən əl çəkməyim

¹ Bax: "Fəlsəfeyi inqilabi Hüseyn (ə)", səh 28.

² Bax: "Ayişə dər dövrani Muaviyə", Seyyid Mürtəza Əsgəri, səh.125.

³ "Əl-ğədir" 10-cu cild, səh.142. "Mizan əl-etidal", Zəhəbi 2-ci cild, səh.7 və 129.

doymaq üzündən deyil, bəlkə yeməkdən yorulmağıma görədir.

Muaviyə şərab içirdi və İslam adı ilə hökumət edirdi.¹

MUAVİYƏ XİLAFƏTİ SƏLTƏNƏTƏ ÇEVİRDİ

Əmir əl-möminin Əlinin (ə) şəhadətindən sonra, xalq ikinci imam, Həsən ibn Əli (ə) ilə biət etdilər. Səltənət havasında olan Muaviyə sakit otura bilmədi və imama qarşı qoşun çəkib, döyüşə qalxdı.

Muaviyə müxtəlif hiylələr və pul verməklə imamın adamlarını və sərkərdələrini ələ alıb, özünə tərəf çəkdi. Nəhayət, sülh ünvanı ilə imam Həsəni (ə) xilafəti ona tapşırmağa məcbur etdi. İmam (ə), xilafəti bu şərtlə Muaviyəyə verdi ki, Muaviyə öləndən sonra yenə xilafəti imam Həsənə (ə), (və imam Hüseyinə) qaytarsın, şüələri incitməsin, Muaviyə, Allah Kitabı və Peyğəmbərin (s) sünnəsi əsasında xilafəti idarə etsin...² Qırxıncı hicri ilində Muaviyə İslam xilafətini ələ keçirdi, fasiləsiz olaraq İraqa gəlib, moizə etdi, camaata xəbərdarlıq edib, dedi: "Mən sizinlə namaz, oruca görə döyüşmürdüm, bəlkə sizə hökumət etmək istəyirdim və öz məqsədimə çatdım".³ O yenə deyirdi: "İmam Həsənlə (ə) bağladığım sülh müqaviləsi mənim ayağım altındadır".⁴

Muaviyə bununla işarə edirdi ki, dini öhdəliklərə əməl etməyəcək və bütün qüvvəsini öz hökumətini saxlamağa sərf edəcək. Əlbəttə, məlum idi ki, o dini işlər, İslamın irəliləyişi və xalqın rifahı barəsində fikirləşsəydi, heç vaxt xilafəti imam Həsənin (ə) əlindən almazdı. Çünki Muaviyə

¹"Əl-ğədir", 10-cu c səh. 83.

²"Tarixi-Yəqubi", 2-ci cild, səh.191.

³"Təbəri", 4-cü cild, səh 124. "İbn Əsir", 3-cü c, səh203.

⁴ Həmin mənbə.

də yaxşı bilirdi ki, xilafəti idarə etməyə ən layiqli şəxs, imam Həsəndir (ə).

Muaviyə xilafəti şahlığa çevirdi və hətta onun hüzuruna gələnlərin bəziləri ona padşah ünvanı ilə salam verirdilər.¹ Özü də bəzi xüsusi məclislərdə öz hökumətindən şahlıq təbir edirdi.²

O heç bir dini anlayışı olmayan, aşkara vaxtını şərab məclislərində keçirən, it və meymun oynadan, öz məhrəmləri ilə zina edən, heç bir ədəbi olmayan, hətta siyasətdən belə xəbəri olmayan oğlu Yezidi, özündən sonra xəlifə təyin etdi və bu işin qarşısında mane ola biləcək qüvvələri aradan götürdü, o cümlədən, imam Həsəni (ə) zəhərlətdirdi.³ O, elan etdi ki, hər kəs əhli-beytin (ə) fəziləti barəsində hədis nəql etsə, onun canı, malı, namusu, nəsli amanda deyil, başqa tərəfdən isə özü kimi səhabələrin və başqa xəlifələrin barəsində hədislər qurmağı göstəriş verdi, hədis quranlara çoxlu hədiyyələr verdi. Həmçinin, İslam ölkələrinin minbərlərinin hamısında Əliyə (ə) nasəza deyilməsini göstəriş verdi. Muaviyə, Əlinin (ə) şüələri olan Peyğəmbər (s) səhabələrini öldürdü.⁴

ACI TƏBLİĞAT

Bəni Üməyyə aparatı Şamda, Əlinin (ə) ziddinə elə təbliğ etmişdi ki, camaat haqla batili bir-birindən ayıra bilmirdilər, hətta Muaviyədən başqa Peyğəmbər (s) üçün heç bir qohum tanımırdılar. İmam Səccad (ə), Yezidin sarayında özünü və əhli-beyti (ə) xalqa tanıtdıqdan sonra,

¹"Yəqubi" 2-ci cild, səh. 193.

²"Yəqubi" 2-ci cild, səh. 202.

³"Müruc əl-zəhəb", 3-cü cild, səh. 5. "Əbul Fəda", 1-ci cild, səh. 183.

⁴"Ənnəsəyih əl-Kafiyə", səh. 58,64, 77, 78.

yetmiş nəfər qəbilə başçısı gəlib o həzrətdən üzr istədi və Muaviyədən başqa Peyğəmbər (s) üçün qohum tanımadıqlarını dedilər. Şamda Əlinin (ə) əksinə o qədər təbliğ olunmuşdu ki, o həzrət mehrabda şəhadətə çatarkən, Şam əhli təəccüb edib dedilər: məgər Əli (ə) namaz qılırdı ki, məscidə gedib və onu mehrabda öldürüblər?!

MUAVİYƏNİN TƏRƏFDARLARI NAQƏ VƏ NƏR ARASINDA FƏRQ QOYMURLAR

Kufə əhlindən olan bir kişi, Süffeyindən qayıdarkən dəvəyə minib, Dəməşqə gəldi. Şam camaatından olan birisi dəvənin onunku olduğunu iddia edib dedi: Sənin mindiyin dəvə mənimdir və onu Süffeyn döyüşündə qarət etmişdilər, sənin əlinə düşüb. Onların mübahisəsi heç bir nəticə vermədi və nəhayət, Muaviyənin yanına getdilər. Dəməşqli kişi, naqənin (dişi dəvə) onun malı olmasına əlli nəfər şahid gətirdi. Yəni, əlli nəfər, dişi dəvənin bu kişinin olmasına şəhadət verdilər. Muaviyə də bu əlli nəfərin şahidliyi əsasında, naqənin Dəməşqli kişinin olmasına hökm etdi və İraqlı kişini dəvəni ona təhvil verməyə məcbur etdi. İraqlı kişi dedi: Bu dəvə naqə deyil, cəməldir (erkək dəvədir). Muaviyə dedi: Hökmü vermişəm, qayıda bilmərəm! Camaat getdikdən sonra İraqlı kişini çağırıb dəvənin qiymətini ondan soruşdu. Sonra dəvənin qiymətindən də artıq ona pul verib dedi: Əliyə (ə) xəbər apar ki, onunla döyüşə yüz min elə adam gətirirəm ki, naqə ilə nər arasında fərq qoymurlar! Yəni, əgər naqəyə nər, nəre naqə desəm, sorğu-sualsız qəbul edirlər.

Məsudi bu dastanı nəql etdikdən sonra yazır: "Camaatın Muaviyədən itaəti və onun hökmünün nüfuzu bir yerə çatdı ki, Süffeyn döyüşünə gedərkən, cümə namazını çərşənbə gününə elan etdi və camaatla cümə namazı qıldı,

heç kim: "bu gün çərşənbədir, nə üçün cümə namazı?" demədi.¹

İKİ ZİDD GÖSTƏRİŞ

Əlinin (ə) öz qoşunlarına göstərişi bu idi: "Azacıq da olsa belə nahaq qan tökməyin". Muaviyənin öz qoşunlarına göstərişi belə idi: "Uşaqları və qadınları belə öldürməkdən əl saxlamayın".

Muaviyə göstəriş verdi ki, İslam şəhərlərini axtarsınlar və Əlinin (ə) tərəfdarlarından olan hər bir kəsi öldürsünlər. Amma, Əli (ə) valilərinə buyururdu: "Səninlə döyüşməyənlərlə döyüşmə və müsəlmanlarla əhd bağlayan xristian və yəhudilərə zülm etmə".

MUAVİYƏ DÜŞMƏNÇİLİKDƏN PEYĞƏMBƏRİ ƏKRƏMİN (S) ADINI EŞİTMƏK İSTƏMİRDİ

Müğeyrənin oğlu deyir: Atam Müğeyrə, Muaviyənin yanına get-gəl edirdi. Hər vaxt Muaviyənin yanından qayıtdıqda, onun aqlını tərif edirdi. Bir dəfə isə onun yanından çox kədərli qayıtdı, hətta xörək də yəmədi. Bizim üçün bir hadisə üz verdiyini və atamın valilikdən uzaqlaşdırıldığını fikirləşdim. Bir azdan dedim: Nə üçün bu gün tutqun və narahatsan? Dedi: İnsanların ən xəbisinin yanından gəlirəm. Bu gecə xəlvətdə Muaviyəyə dedim: Sən öz arzuna çatmısan və daha qocalmısan, Bəni Həşim ilə ədalətlə rəftar etməyin yaxşı olardı. Onlar sənin qohumlarındır və daha onlardan qorxun yoxdur.

Muaviyə dedi: Əbu Bəkr şahlığa çatdı, öldükdən sonra onun adı da aradan getdi. Onu yada saldıqda, Əbu Bəkr deyirlər. Ömər, on il zəhmət çekdi, dünyadan getdikdən sonra onu yada saldıqda, Ömər deyirlər. Ondan sonra biz

¹ Bax: "Müruc əl-zəhəb", Məsudi.

Bəni Üməyyənin qardaşı, Osman rəyasətə çatdı və heç kim nəşəbdə onun kimi deyildi, öldükdən sonra adı da öldü.

Amma, hər gün beş dəfə Muhəmmədin adını fəryad edirlər və deyirlər: "Əşhədu ənnə Mühəmmədən rəsulullah". Bununla nə etmək olar? And olsun Allaha, bu adı aradan aparmasam sakit olmaram.¹

Bəli, Muaviyə Peyğəmbərlə (s) düşmənlər olub və o həzrətin Allah verdiyi əzəmətini görmək istəmirdi. Bir halda ki, Quran buyurur: "و رفعنا لك ذكرك" "Biz sənin adını sənin üçün ucaltdıq".²

MUAVİYƏ LƏNƏTƏ LAYIQDIR

Eynul-Əimmə rəvayət edir ki, on dəlil ilə Muaviyəyə lənət oxumaq olar:

1. Əmir əl- möminin Əlinin (ə) itaətindən çıxmaq.
2. Əmir əl-möminin Əliyə(ə) qarşı qarşı qılınc çəkmək.
3. Əmir əl-möminin Əlinin (ə) haqqını qəsb etmək.
4. Əhli-beyti (ə) inkar etmək.
5. Özünü imamlığa layiq bilmək.
6. Əmir əl-möminin Əlinin (ə) fəzilətlərini gizlətmək.
7. Əmir əl-möminin Əliyə (ə) minbərlərdə hörmətsizlik etmək.
8. Osmanın qanını o həzrətə böhtan atmaq.
9. Ümmətə hökumət etməyi kafir Yezidə tapşırmaq.
10. İmam Həsəni (ə) qətlə yetirmək və imam Hüseyinin (ə) qətlini vəsiyyə etmək.

Bəs, Muaviyə, şərtsiz olaraq lənətə layiqdir.³

¹ "Müruc əl-zəhəb", Məsudi, 3-cü cild, səh 454-455.

² "Şərh" surəsi: ayə 4.

³ "Kamil əl-Bəhai", 2-ci cild, səh 210.

CINAYƏTKAR YEZIDI TANIYAQ

Yezidin atası Muaviyə, anası səhrada yaşayan Məysun, müəllimi Sərcun, rumlu bir xristian idi. Bəni Həşim və Peyğəbərin (s) əhli-beyti ilə düşmənliyi ata və babalarından, cahiliyyə təxəffətlərini, ləqəyidliyi səhra qadını olan anasından, İslam və müsəlmanlarla düşmənliyi, xristian müəllimi Sərcundan öyrənmişdi.

Tərixə əsasən, Yezidin heç bir şəxsiyyəti və dinə əlaqəsi yox idi. Eys-ışrətdən və şəhvətdən başqa iş tanımırdı. O, üç illik hökuməti dövründə misli görünməyən cinayətlər etdi. Birinci il həzrət Hüseyn ibn Əlini (ə), övladlarını, qohumlarını və dostlarını faciəli şəkildə öldürdü, qadınları, uşaqları və Peyğəmbərin (s) əhli-beytini şəhidlərin kəsilmiş başları ilə birlikdə şəhərləri dolandırdı. Hökumətinin ikinci ilində, Mədinə camaatını qılıncdan keçirdi, mal və namuslarını üç gün qoşununun ixtiyarında qoydu. Üçüncü ildə Müqəddəs Kəbə evini dağıdıb, ona od vurdu.¹

Rəvayət olunub ki, Mədinə hadisəsindən min nəfər ərsiz qadınlardan zinadan yaranmış övlad dünyaya gəldi və onları "Hərrə övladları" adlandırırdılar. Başqa bir xəbərdə gəlib ki, əməvi hücumçuları Mədinədə min nəfər bakirə qızla zina etdilər. Peyğəmbərin (s) mənbərində oturub, özünü onun canişini adlandıran, hər bir hökmü, İslam hökmü kimi qəbul edilən Yezidin cinayətləri bir həddə çatdı ki, hətta Peyğəmbər (s) məscidində də zina edildi.

¹ "Yəqubi", 2-ci cild, səh. 216, 224, 243, "Əbul Fəda", 1-ci cild, səh. 190, 192, "Müruc əl-zəhəb", 3-cü cild, səh. 64, 81.

YEZİD DÜŞMƏNÇİLİYİN SON HƏDDİNDƏ

İmam Hüseyni (ə) qətlə yetirdikdən sonra bir gün Yezid şərab məclisində oturmuşdu. İbn Ziyad da onun sağ tərəfində oturmuşdu. O, saqiyyə dedi: Mənə sümüklərimin iliyinə nəşə verən bir cam şərab ver! Sonra ibn Ziyad üçün də belə bir şərab verilməsini əmr etdi. Yezid şərabı içir, onun artığını imam Hüseynin (ə) mübarək başına tökürdü. Yezid xeyzəran ilə həzrətin mübarək dodaqlarına və dişlərinə vurur, deyirdi: Hüseyn əcəb dodaqların və dişlərin var! Orada olanlardan birisi dedi: Yezid, sən bu işə necə cürət edirsən! Mən özüm, Allah Peyğəmbərinin (s) Hüseynin (ə) dodaqlarından öpdüyünü gördüm.

O, aşkarcasına Bəni-Haşimdən qisasını aldığını deyirdi. Necə ki, əsirləri məclisdə görərkən dedi: Ey kaş, Bədrdə öldürülən adamlarım mənim bu işimi görəydilər və deyəydilər: Sağ ol Yezid, yaxşı bizim intiqamımızı Bəni Haşimdən aldın...

Bəli, Yezid bu işi ilə fəxr edir və Bədrdə İslam dininə qarşı vuruşlarda öldürülən kafir və müşrik ata-babalarını bu işə "sağ ol" demələrinə çağırırdı. Risalət ailəsinin əsirlər karvanı, Ceyrun məntəqəsində görsənərkən, Yezid qarğaların səsinə eşitdi və bu şəri oxudu: "Karvan göründüyü və o günəşlər Ceyrun təpəsinin üstündə saçdıqları vaxt, qarğalar səsləndilər. Onlara dedim: İstəyirsiz səs salın, ya sakit qalın, mən öz borcumu Peyğəmbərdən (s) aldım!"

YEZİD LƏNƏTƏ LAYİQDİR

İbn Əqil deyir: Yezidin bizim əlimizə gəlib çatan bəzi şerlərindən aydın olur ki, onu lənətləmək lazımdır. O, kafir və zındıq olub. O, şerlərində aşkar olaraq, Allahı inkar

etməyindən və özünün puç əqidəsindən dəm vurub. O cümlədən bu beytlərdir:

“Ey Aliyə, yaxın gəl, çal və oxu ki, doğrudan da mənim münacatdan, raz və niyazdan xoşum gəlmir. Gəl və məni ətirli şərabla sirab et. O şərabdən ki, onu (bakirə) qızlar hazırlayıblar. Ey arvad, mən ölsəm, gecikmə, iddə saxlamadan tez ərə get. Mən istəyirəm məhşər günü əlimdə, sümüklərimi sirab edən sarı rəngli şərab tutduğum halda Mühəmmədlə görüşüm!”

Yezidin kafir olmasını təsdiqləyən sünnü alimlərindən, Qazi Əbuy Əli, Əhməd ibn Hənbəl, ibn Covzi,¹ Keyahrəsi,² Şeyx Məhəmməd Bəkri, Səid Təftazani³ və Sibt ibn Covzinin⁴ adlarını çəkmək olar.

Cahiz deyir: "Yezidin mürtəki b olduğu günahlar: Hüseyni (ə) öldürməyi, Mədinə əhlini qorxuya salmağı, Kəbə evini dağıtmağı, Allah Peyğəmbərinin (s) qızlarını əsir etməyi, çubuqla Hüseynin (ə) dişlərinə vurmağı; bunlar onun qəsavətinə, pis fikrinə, kininə, inad və nifaqına dəlildir, ya onun ixlasını, Peyğəmbərə (s) məhəbbətini və o həzrətin şəriət və sünnəsini qorumasını göstərir?!" Sonra davam edib, deyir: "Hər halda bu işləri onun fəsiq və azgınlığını göstərir, o, fəsiq və məlumdur, hər kəs də məlunu lənətləməyin qarşısını alsın, o da məlumdur."⁵

Alusi də yenə təkid edərək deyir: "Yezidi lənətləməkdə özündə şəkkə yol vermə. Çünki, onun çoxlu nalayiq xüsusiyyətləri vardır və heç vaxt böyük günahlara

¹ "Təzkirət əl-xəvas", səh.162.

² "Vəfəyat əl- əyan", ibn Xəlkan.

³ "Əlsirətul-Hələbiyyə", 1-ci cild, səh.172.

⁴ "Təzkirət əl-xəvas".

⁵ "Rəsailu Cahiz", səh.298.

mürtəki b olmaqdan çəkinməyib. Onun günahkar olması barədə, Məkkə və Mədinədə o qədər cinayətlər etməsi və imam Hüseyni (Allahın sələvat və salamı ona və onun cəddinə olsun) öldürməyə icazə verməsi, bu işdən aşkar razılığını bildirməsi və o həzrətin ailəsinə hörmətsizlik etməsi bəsdır. Bu xəbəsin, Peyğəmbərin (s) risalətinə iman gətirməməsini güman edirəm. Hər halda Yezidin, Allahın aman yerinin (Məkkə) sakinləri və Peyğəmbərin (s) əhli-beyti və pak itrəti barəsində etdiyi cinayətlər (istər Hüseyn ibn Əlinin (ə) həyatı dövründə və istər onun şəhadətindən sonra) və başqa etdiyi cinayətləri, Quran vərəqlərini zibil arasına atmağından az deyildi. Mən, onun işlərinin müsəlmanlara gizli qalmış olmasını təsəvvür etmirəm. Amma onun zülmü dövründə yaşayan müsəlmanların səbr etməkdən başqa əllərindən bir iş gəlmirdi, belə ki, Allah Özü onun işini sona çatdırdı."¹

İbn Cövzi deyir: Əhməd ibn Hənbəlin oğlu Saleh deyir: Atama dedim ki, camaat Yezidlə dostluğu, bizə nisbət verirlər. Atam dedi: Oğlum, bir kəsin Allaha imanı olması və bununla belə Yezidi də sevməsi necə mümkündür? Dedim, bəs niyə ona lənət oxumursan? Atam dedi: Oğlum, sən indiyə kimi mənim birinə lənət oxuduğumu görmüsən? Sonra artırıb, dedi: Allah öz kitabında lənət etdiyi bir kəsi, biz necə lənət etməyə bilərik?!

Dedim, Quranın harasında Yezidə lənət edib? Dedi: o yerdə ki, buyurur:

"فهل عسيتم ان توليتم ان تفسدوا في الارض وتقطعوا ارحامكم
اولائك الذين لعنهم الله"

¹"Ruh əl-məani" 8-ci cild, səh. 125. Bu mətləbdə və qabaqkı səhifələrdə, Şeyx Əli Rəbbaninin "Sitareyi dirəxşani Şam" kitabından istifadə olunub.

"(Ey münafiqlər) Odur ki, sizdən İslamdan üz döndərəcəyiniz təqdirdə, yer üzündə fəsad törətmək və qohumluq əlaqələrinizi tamamilə kəsməkdən başqa bir şey umulur?! Onlar, Allahın lənət etdiyi kəslərdirlər...."¹

Sonra atam dedi: Adam öldürməkdən böyük hansı fəsad ola bilər?²

Ömrü boyu heç kimə lənət oxumayan Əhməd ibn Hənbəl də Qurana əsaslanaraq, Yezidə lənəti vacib bilir.

HƏZRƏT RÜQƏYYƏ (Ə)

HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN (Ə) ZİYARƏTNAMƏSİ

السَّلام عليك يا سيدتنا رقية عليك تحية والسلام ورحمة
الله وبركاته السَّلام عليك يا بنت امير المؤمنين عليّ ابن
ابي طالب السَّلام عليك يا بنت فاطمة الزَّهراء سيدة نساء
العالمين السَّلام عليك يا بنت خديجة الكبرى ام المؤمنين و
المؤمنات السَّلام عليك يا بنت وليّ الله
اسَّلام عليك يا اخت وليّ الله اسَّلام عليك يا بنت الحسين
الشَّهيد اسَّلام عليك يا ايتها الصَّديقة الشَّهيدة اسَّلام عليك
ايها الرّضية المرضية السَّلام عليك ايها النّقية النّقية
اسَّلام عليك ايها الزكية الفاضلة اسَّلام عليك ايها
الْمُظلومة البهية صلّي الله عليك و علي روحك و بدنك
فجعل الله منزلك ومأواك في الجنّة مع آبائك واجدادك
الطيبين الطّاهرين المعصومين السَّلام عليكم بما صبرتم
فنعم عقبي الدّار و علي الملائكة الحافّين حول حرمك

¹ "Məhəmməd" surəsi : ayə 22-23

² "Təzkirət əl-xəvas", ibn Cövzi, səh.162.

الشَّريف و رحمة الله و بركاته و صَلَّى الله علي سَيِّدنا
 مُحَمَّد و آلِه الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ
 الرَّاحِمِينَ

**ŞİƏ ALƏMINİN BÖYÜK TƏQLİD MƏRCƏSİ
 HƏZRƏT AYƏTULLAH MIRZƏ CAVAD
 TƏBRİZİNİN HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN (Ə)
 HƏRƏMİNDƏ BƏYANATI**

Mirzə Cavad Təbrizi bəyanatı əsnasında buyurdu:

Bu günün ən yaxşı əməllərindən biri ilahi hökmləri öyrənməkdən ibarətdir. Bildiyiniz kimi, çoxlu mövzular vardır ki, şöhrət vasitəsi ilə və heç bir başqa dəlilə ehtiyac olmadan sabit olur. Məsələn, əgər bir şəxs, bir yeri, birinə satsa, lakin o yer camaat arasında "vəqfi yer" adı ilə tanınmış olsa, bu surətdə imam (ə) buyurur: əgər bu yer, camaat arasında vəqfi yer kimi şöhrət tapıbsa, onu almaq icazəli deyil və o yer gərək, öz sahibinə qaytarılsın. Buradan aydın olur ki, (bir şeyin isbat olmasında) şöhrət kifayətdir və başqa dəlilə ehtiyac yoxdur. Mina və Məşərin də hədlərini təyin etmək belədir.

Habelə, əgər bir şəxs 200 il bundan qabaq, bir yerdə dəfn olmuş olsa və bu şəxsin 200 il bundan qabaq dəfn olduğu yerdə bir kəs qalmasa ki, xəbər versin bu qəbr həmin seyidin qəbridir, lakin şöhrət onu təyin edibdir. Bu söz, həzrət Rükəyyənin (ə) mütəhhər qəbrinə də şamil olur. Belə ki, həzrət Rükəyyənin (ə) Şamda qəbri məşhurdur. Həzrət Rükəyyənin varlığının hikməti və onun Şamda dəfni, din düşmənlərini rüsvay etməkdir ki, sonralar heç kəs Şam hadisələrini inkar edə bilməsin və həzrət Rükəyyənin (ə) qəbri, qadınların bu müqəddəs məkanda

əsir olmaqlarının əlamətidir. Daha heç bir kəs, Şam hadisələrini dana bilməz.

Həzrət Rükəyyənin (ə) qəbri, əhli-beytə (ə) olunan zülmlərə canlı şahid, sənəddir. Şöhrət, Həzrət Rükəyyənin (ə) qəbrinin varlığına dəlilidir və onun (ə) bu məkanda dəfni canlı bir əlamətdir. Ona görə də, o həzrətin qəbri və məqamı barəsində olan bəzilərinin şəkk və şübhələrinə əhəmiyyət vermək və diqqət etmək lazım deyil. Onlar, (həzrət Rükəyyənin Şamda dəfninə və onun məqamına şübhə ilə yanaşanlar), şeytanın azdırdıqları şəxslərdir. Onlar, məsələlərə nadan və cahil olduqları üçün, həqiqətləri dərk edə bilmirlər.

Bu xanımın ziyarəti, mənəviyyat qazanmaqdır. Elə bir mənəviyyat ki, insana azğınlıqlardan nicat verə bilər.

Hamınızı onun ziyarətinə təşviq edir və hamınıza düa edirəm.¹

HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN (Ə) ATA VƏ ANASI

Həzrət Rükəyyə (ə) imam Hüseyn ibn Əlinin (ə) qızıdır. Həzrət Rükəyyənin (ə) anasının kim olması barədə müxtəlif nəzərlər mövcuddur. O cümlədən bəziləri onun anasını Ümmü İshaq², bəziləri Ummu Cəfəri Qəzaiyyə³, bəziləri (Şeyx Müfid) də Ümmü İshaq binti Təlhə⁴, bəziləri də İran şahı Yəzdəgürdün qızı Şəhrəbanu⁵ bilirlər. Həzrət Rükəyyə (ə) 59-cu hicri qəməri ilində Mədinə şəhərində dünyaya gəldi və 61-ci hicri ilində atası ilə

¹ "Məqtəli Rükəyyə (ə)", Məhəmməd Əli Qasimi, səh. 35.

² "Zəndəganiyi çəhardəh məsum" (ə), İmadzadə, c. 1, səh. 633. "Əbsar əl-eyn fi ənsaril-Hüseyn (ə)", səh. 368. "Kəşf əl-ğümme", c. 2, səh. 216.

³ "Əlsəyyidətu Rükəyyə (ə)", səh. 42.

⁴ "Tərcumeyi-İrşad", c. 2, səh. 137.

⁵ "Sərguzəşt cansuzi həzrət Rükəyyə", səh. 9.

birlikdə Kərbəlaya səfər etdi. Bəzi rəvayətlərə əsasən, həzrət Rükəyyənin (ə) şəhadəti zamanı üç yaşı var idi. O hicri-qəməri tarixi ilə 5-i səfər 61-ci ildə Şam şəhərində əsirlikdə şəhid oldu.

HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN (Ə) ADI

Rükəyyə; lüğətdə yuxarı və yuxarı aparmaq, tərəqqi etmək mənasındadır. Biz, İslamda bir neçə "Rükəyyə" adı ilə rastlaşırıq ki, o cümlədən onlardan biri həzrət Xədicənin saxlayıb, böyütdüyü qızıdır. O, hicrətdən iyirmi il qabaq Məkkədə dünyaya gəlmişdi və böyüdükdən sonra Ütbə ibn Əbi Ləhəb ilə izdivac etmişdi. Peyğəmbər (s), peyğəmbərliyə məbus olandan sonra Rükəyyə də Xədicə ilə birlikdə Peyğəmbərə (s) iman gətirdi. "Təbbət yəda əbi Ləhəbin və təbb"¹ ayəsi nazil olduqdan sonra Əbu Ləhəb, oğlundan Rükəyyəyə tələq verməsini istədi. Ütbə də onu boşadı. Sonra o, Osman ibn Əffan ilə izdivac etdi. Amma...

İslam və Peyğəmbərin (s) düşməni, Müğeyrə ibn Əbil As, Peyğəmbərə (s) ox atdığını və onun qolunu sındırdığını iddia edirdi. Osman ona pənah verdi. Sonra Peyğəmbərin (s) yanına gəlib, Müğeyrənin azad olmasını xahiş etdi. Peyğəmbər (s) buyurdu: Ona getmək üçün, üç gün aman verirəm.

Osman, Müğeyrənin vəsaitini və yol azuqəsini hazırlayıb, yola saldı. Amma, Müğeyrə yarı yolda getmək fikrindən döndü. Bu işi Mütəal Allah, öz Peyğəmbərinə (s) xəbər verdi. Peyğəmbər (s), Zeyd və Zübeyri Müğeyrəni öldürmək üçün göndəri.

Osman evə gəlib, Rükəyyəni bu işdə təqsirləndirdi və onun bu işi Peyğəmbərə (s) xəbər verdiyini iddia etdi.

¹ "Məsəd" surəsi.

Rüqəyyə bunu inkar etdi və bu işdən xəbəri olmadığını dedi. Amma Osman inanmadı və onu ağacla möhkəm döydü. O xanım, Peyğəmbərin (s) evinə qayıtdı və aldığı ağır yaraları nəticəsində vəfat etdi.

Osman, Müğeyrə ibn Əbil Asın səfər vəsaitini hazırlayarkən, Peyğəmbər (s) buyurdu: "Allah lənət etsin o kəsə ki, ona (Müğeyrəyə) minik verdi və səfər vəsaitini hazırladı".¹

Həzrət Əmir əl-möminin Əlinin (ə) qızlarının da birinin adı Rüqəyyə idi. O, şücaətli və fəzilətli bir qadın idi. O, ilahi maarifi və İslam elmlərini, atasının və qardaşlarının yanında öyrənmişdi. Rüqəyyə, əmsi oğlu Müslüm ibn Əqil ilə izdivac etmişdi və bu izdivacdən iki övlad: Əbdüllah və Məhəmməd dünyaya gəlmişdi. Qardaşı imam Hüseyin (ə), Mədinədən Kərbəlaya səfər edərkən, o da iki oğlu ilə birlikdə imamla Kərbəlayə gəldi. Yolda əri Müslümin şəhadət xəbəri ona çatdı. O, ərinin və sonra Kərbəlada, qardaşlarının, övladlarının və başqa yaxınlarının şəhadətlərinə səbr etdi, sonra əsirlik müsibətləri çəkdi və bacısı Zeynəblə (ə) birlikdə həmasələr yaratdılar.

İmam Musa Kazimin (ə) də Rüqəyyə Süğra adlı bir qızı var idi. O da atasının yanında böyümüş və ilahi elmləri, hədis və İslam maarifini öyrənmişdi. Rüqəyyə Süğra, əhli-beyt (ə) hədislərinin rəvilərindən sayılır.

HƏZRƏT İMAM HÜSEYNİN (Ə) RÜQƏYYƏYƏ (Ə) MƏHƏBBƏTİ

Həzrət imam Hüseyin (ə), atası həzrət Əlini (ə) və anası Fatimə Zəhranı (ə) çox sevirdi. Ona görə də hər vaxt, Mütəal-Allah ona övlad əta etsəydi, əgər oğlan olsaydı, atası Əlinin (ə) və qız olsaydı, anası Fatimə Zəhranın (ə)

¹ "Təvəllə və təbərra", "Məalim əl-zülfiidən" nəqli ilə, səh. 331.

adını o körpəyə qoyurdu. Sonra onları bir-birindən seçmək üçün, hər birinə bir ləqəb verirdi. Həzrət Rükəyyənin (ə) də adı Fatimə olub və imam Hüseynin (ə) kiçik qızı olduğu üçün ona Fatiməyi Süğra ləqəbini verib.¹

İmam Hüseyn (ə) həzrət Rükəyyəni (ə) çox sevirdi və gecələr onu öz qucağında yatızdırırdı.

HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN (Ə) LƏYAQƏTİ

Kərbəla hadisəsi İslam dinini canlandıran, ona yenidən ruh verən, Qiyamətə kimi əbədi qalmalı və İslam dinini sapınımalardan qoruya bilməli olan, bir hadisə olmalı idi. Ona görə də bu hadisənin iştirakçıları ilahi insanlar olmalı, bütün müsibətlərə səbr edə bilən, Allahdan başqa heç bir qüdrət qarşısında baş əyməyən, təkcə Allaha təslim olub, həmişə Onun razılığına razı olan, hər harada olarlarsa, öz məntiqli söz və əməlləri ilə əsil İslam dinini, Peyğəmbəri (s) və əhli-beyti (ə) insanlara tanıda və xalqı hidayət edə bilən şəxslər olmalı idilər. Ona görə də biz tarixdə çoxlu şəxsləri görürük ki, Kərbəla həmasəsində iştirak edə bilmədi və ya başqa sözlə desək, buna ləyaqətləri çatmadı. Amma həzrət Rükəyyə (ə) üç yaşında olmasına baxmayaraq, bu işə layiq idi, necə ki, biz tarixdən buna şahidik. O həzrətin bərəkətindən, əhli-beytin tanınmadığı və həqiqi İslamdan uzaq düşmüş, hətta möminlər ağası Əli (ə) məsciddə səcdə halında şəhadətə çatdıqda, camaatı "məgər Əli (ə) namaz qılırdı ki, məscidə gedib" deyilən belə bir yerlərdə, əhli-beyti (ə) tanıdılar və həqiqi İslamdan xəbərdar oldular, əhli-beytin (ə) məzlumiyyətinə göz yaşı tökdülər. İndinin özünə qədər minlərlə insan (hətta xristian və yəhudi), o həzrətin bərəkətindən İslama iman gətirmiş və əhli-beytin (ə) aşıqı olmuşdur. Camaatı

¹ "Muntəhiy əl-amal", 1-ci cild, Şeyx Əbbas Qumi.

"məgər Əli (ə) namaz qılırdı ki, məscidə gedib" deyən bir şəhərin, məscidlərinin minarələrindən indi "Əşhədu ənnə mövlana Əmir əl-mömininə Əliyyə vəliyyulah" kəlamı zəməmə olunur.

HƏZRƏT RÜQƏYYƏ (Ə) KƏRBƏ LADA

İMAM HÜSEYNİN (Ə) HƏZRƏT RÜQƏYYƏYƏ (Ə) SIFARIŞI

Həzrət imam Səccad (ə) buyurur: Aşura gecəsi mən xəstə idim və bibim Zeynəb, mənə xidmət edirdi. Birdən atam bizdən uzaqlaşdı öz xeyməsinə getdi. Cəvən (Əbuzərin azad etdiyi qulam), imamla birlikdə idi və o həzrətin qılıncını təmir edirdi. Atam bu şəri oxudu:

يا دهر اف لك من خليل كم لك يا لاشرلق و الاصيل
من صاحب و طالب قتيل و الدهر لا يقنع با لبدیل
و انما الامر الي الجليل و كل حي سالک سبیل

“Ey dünya! Uff sənə dostluğuna, nə qədər dostları və sənə üçün çalışanları sübhələr və gecələr öldürdün!

Bəli, dünya onların yerinə başqasını istəmir. Doğrudan da işlərin sonu Cəlil olan Allahın əlindədir və hər bir canlı gərək bu yoldan keçsin.”

Ürək yandıran bu şəri atamdan eşidərkən onun məqsədini başa düşdüm, böyük bir bəlanın nazil olduğunu və imamın şəhadəti qəbul etdiyini bildim. Ona görə də ağlamaq boğazımı tutdu, amma səbr edib səsimi ucaltmadım. Hərəm əhli və uşaqlar bu şəri eşidərkən ağlamaq və nalə səsləri ucaldı. Bibim həzrət Zeynəb (ə), qadın idi (və qadınlar ürəyi yumşaq olduqları üçün) özünü saxlaya bilmədi, ayağa qalxıb tez imamın yanına gedib dedi: "Vay oğul ölənin anam! Ey kaş mənə ölümüm

çataydı və diri olmayaydım! Bu gün, anam Zəhra, atam Əli və qardaşım Həsən dünyadan getdikləri gündür! Ey qardaşım! Sən gedənlərin yadigarı və qalanların pənah yerisən!"

İmam Hüseyn (ə) ona baxıb buyurdu: "Bacı, ayıq ol ki, şeytan sənə səbrini əlindən almasın!"

Sonra yaş imamın mübarək gözlərində həlqə vurduğu halda bu atalar sözünü buyurdu: "Əgər Qəta quşunu azad buraxsaydılar, gecəni öz yuvasında yatardı".

Həzrət Zeynəb (ə) dedi: "Vay olsun mənə! Sənin heç bir çarənin olmayıb və çarəsizlikdən ölümü qəbul etmisən, bu daha çox mənim ürəyimi yandırır və mənə çox çətinidir. Məni qərrib və tənha, zalım münafıqların arasında qoyursan?!"

Həzrət Zeynəb, bu sözləri deyib öz üzünə sili vurdu və huşdan gedib yerə yıxıldı. İmam Hüseyn (ə) qalxıb bacısının üzünə su töküüb onu huşa gətirdi. Sonra onu sakitləşdirib buyurdu: "Bacı! Allahdan qorx və səbirli ol. Bil ki, yer əhli hamısı öləcək və göylərin sakinləri də əbədi deyillər. Həqiqətən Allahdan başqa hər bir şey həlak olacaq ki, O, bütün məxluqatı Öz qüdrəti ilə yaradıbdır və camaatı öldürüb, yenidən dirildəcək. Odur yeganə və misli, bərabəri olmayan. Cəddim, atam, anam və qardaşım, hamısı məndən yaxşı idilər. Onların hamısı dünyadan gedib və onunla vidalaşıblar. Yaxşıdır ki, mən və hər bir müsəlman, Allah Rəsuluna (s) iqtida edək və onu özümüzdə örnək qərar verək".

İmam Hüseyn (ə) belə sözlərlə bacısına dildarlıq edib, buyurdu: "Bacı! Səni and verirəm və sən gerek bu anda əməl edəsən. Mən şəhid olarkən, sinəni və üzünü cırma, mənim şəhadətimdə vaveylə ilə fəryad etmə".

İmam Səccad (ə) buyurur: Sonra atam bibim həzrət Zeynəbi mənim yanıma gətirib, orada oturtdu.¹

İmam Hüseyin (ə) əziz bacısını sakitləşdirdikdən sonra, öz ailə-uşağının yanına getdi və onlara səbr etmələrini buyurdu. Sonra buyurdu:

يا اختاه يا گلثم و انت يا زينب و انت يا رقية و انت يا فاطمة
انت يا رباب ! انظرن اذا انا قتلت فلا تشقن علي حياء و لا
تخمن علي وجهها و لا تقلن علي هجرا

Bacı! Ümmü Gülsum! Və sən ey Zeynəb, sən ey Rükəyyə, ey Fatimə, ey Rübəb! Mənim sözlərimə qulaq asın. Mən şəhid olarkən yaxanızı və üzünüzü cırmayın, dilinizə pis sözlər gətirməyin!²

AŞURA GECƏSİ HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN (Ə) VƏ BAŞQA UŞAQLARIN SUSUZLUĞU

Həzrət Səkinədən (ə) rəvayət olub:

Məhərrəm ayının doqquzuncu günü bizim suyumuz qurtardı. Susuzluq uşaqlara çox təsir etmişdi. Bütün qabların və məşglərin suyu tamamilə qurumuşdu. Mən və başqa uşaqlar möhkəm susamışdıq. Uşaqların susuzluğunu xəbər vermək üçün bibim Zeynəbin (ə) xidmətinə getdim. Onun yanına çatdıqda südəmər qardaşımı qucağında saxladığını gördüm. Qardaşım Əli Əsgər gah oturur, gah qalxırdı, sudan uzaq düşmüş balıq kimi narahat idi və ağlayırdı.

Bibim Zeynəb ona deyirdi: Səbr elə qardaşımın balası! Bu qədər susuz olduğun halda necə səbr edəsən?! Bibin üçün nə qədər çətindir ki, sənin səsinə eşidə, amma bunun sənə halına heç bir faydası olmaya.

¹ "Müntəhiy əl-amal" 1-ci cild.

² "Lühuf", Seyyid ibn Təvus.

Həzrət Səkinə buyurur: Mən bibimdən bu sözləri eşidəndə ağladım. Həzrət Zeynəb buyurdu: Səkinə?!

Dedim: Bəli.

Buyurdu: Nə üçün ağlayırsan?

Dedim: Qardaşım Əli Əsgərin susuzluğuna ağlayıram.

Daha ona özümün nə qədər susuz olduğumu demədim.

Sonra bibimə dedim: Bibican, kaş dostların və ənsarın yanına gedəydin, bəlkə onların xeyməsində su tapıla.

O, Əli Əsgəri qucağına alıb, əmilərimin xeymələrinə getdi amma, onların da suyu qurtarmışdı.

Həzrət Rūqəyyə (ə) və başqa azyaşlı uşaqlar susuzluğun şiddətindən çox zəifləmişdilər, artıq taqətləri yox idi. Onlar da bizim ardımızca yola düşdülər. Bibim, əmim oğlanlarının (imam Həsənin (ə) övladlarının) xeyməsində oturdu və su tapmaq ümidi ilə bir nəfəri səhabələrin xeyməsinə göndərdi.

Amma onları da xeyməsində su tapılmadı. Su tapmaq ümidindən məyus olduqdan sonra öz xeyməsinə qayıtdı. İyirmiyə yaxın azyaşlı uşaq onunla birlikdə idilər.

Uşaqlar susuzluğun şiddətindən ağlayır, fəryad edirdilər. Biz də fəryad edirdik. Bu vaxt atamın dostlarından olan Büreyr, bizim ağlamaq səsimizi eşidib, özünü yerə vurdu və başına torpaq tökdü. Sonra öz dostlarına xitab edib, dedi: Bu qılınclar bizim əlimizdə olduğu halda, siz Fatimeyi Zəhranın (ə) qızlarının ölməyini istəyirsinizmi?! Yox! And olsun Allaha ki, bunlardan sonra yaşamağın heç bir xeyri yoxdur. Biz gərək Fatimeyi Zəhranın (ə) uşaqlarından və qızlarından qabaq ölək.

Ey mənim dostlarım! Bu uşaqlar susuzluqdan ölməmiş, bizim hər birimiz bu uşaqların əlindən tutmaq və suya tərəf hücum edək. Ömər Sədin qoşunu bizimlə döyüşsələr, biz də onlarla döyüşək.

Büreyrin dostlarından biri, Yəhya ibn Mazəni, dedi: Biz Fəratın keşikçiləri ilə döyüşsək, bu uşaqlara ox dəyə bilər və bunun səbəbi biz olarıq. Yaxşıdır ki, özümüzlə məşg götürək və onu su ilə dolduraq. Fəratın keşikçiləri bizimlə döyüşsələr, biz də onlarla döyüşək və bizlərdən biri öldürülsə, həzrət Fatimeyi Zəhra (ə) qızlarına fəda olsun.

Büreyr dedi: Bu yaxşı fikirdir.

Onlar dörd nəfər olub, hər biri əlinə bir su məşgi götürüb, suya tərəf getdilər. Fəratın keşikçiləri onlara dedilər: Siz kimsiniz? Özünüzü tanıdın ki, biz başçımıza xəbər verək.

Büreyr və onların başçılarının arasında qohumluq var idi. Bu xəbəri ona verəndə dedi: Onlara yol verin, su içsinlər.

Büreyr və dostları Fərat çayına daxil oldular. Suyun sərinliyin və soyuqluğunu hiss edərkən ağladılar və dedilər: Allah lənət etsin Ömər Sədə. Bu axar sudan bir qətrə belə, Məhəmməd (ə) övladları içə bilmirlər.

Büreyr dedi: Öz arxanıza baxın və tez su götürün. Çünki, Hüseynin (ə) uşaqlarının ürəkləri susuzluqdan yanır. Həzrət Fatimeyi Zəhranın (ə) övladları su içməyincə siz su içməyin.

Büreyrin dostları dedilər: Ey Büreyr: And olsun Allaha, Hüseynin (ə) uşaqları bu sudan içməyincə, biz sudan bir qətrə olsun belə içmərik.

Fərat keşikçilərindən bir nəfər bu sözləri eşidib, dedi: Sizin özünüzün Fərata daxil olmağınız bəs deyil, bu xaricilər üçün də su aparmaq istəyirsiniz?

Büreyr ona dedi: Bizim işimizi gizli saxla.

Sonra Büreyr yaxın gedib, onu tutdu ki, başqalarına xəbər verməsin. Amma o kişi qaçıb onların işini öz başçılarına xəbər verdi. Başçı dedi: Onları tutub mənim yanıma gətirin! Əgər gəlmək istəməsələr, onlarla vuruşun!

Fəratın keşikçiləri Büreyr və onun dostlarının yolunu bağladılar. Onların arasında döyüş başladı. Büreyr onlara nəsihət etdi. İmam Hüseyn (ə) onun səsinə eşidib, bir neçə nəfəri köməyə göndərdi. Fəratın keşikçiləri qaçdılar.

Büreyr və onun dostları su gətirdilər. Hüseynin (ə) susuzluqdan dodaqları qurumuş balaları suyun başına yığışdılar, qarın və sinələrini su məşginin üstünə qoydular. Birdən məşgin bağı açıldı və su yerə axdı. İmam Hüseynin (ə) övladlarının nalə və fəryadı ucaldı. Büreyr öz üzünə vurub dedi: Əfsus, həzrət Fatimeyi Zəhranın (ə) qızlarının susuzluqdan yanan ciyərlərinə bu su yetişmədi!¹

HƏZRƏT RÜQƏYYƏ AŞURA GÜNÜ

Bəzi rəvayətlərdə gəlib: Aşura günü həzrət Səkinə (ə), üç yaşlı bacısına dedi: -Gəl atamızın ətəyindən tutaq və onu getməyə qoymayaq. Atamız getsə onu öldürəcəklər.

İmam Hüseyn (ə) bu sözü eşidəndə bərk ağladı. Bu vaxt Rükəyyə (ə) səsləndi: Ata sənə getməyinə mane olmaram, amma səbr elə səni görüm. İmam Hüseyn (ə) onu qucağına aldı və susuzluqdan quruyan dodaqların öpdü. Bu vaxt o nazdanə səsləndi: -Ata çox susuzam, susuzluq ciyərimə od vurub. İmam Hüseyn (ə) ona buyurdu: -Xeymə kənarında otur, mən gedib sənə su gətirim. İmam Hüseyn (ə) ayağa durub, meydana tərəf getmək istədi. Rükəyyə (ə) yenə də atasının ətəyini tutub, ağlaya-ağlaya dedi:

"يا ابة اين تمضي عَنَّا"

Atacan, hara gedirsən? Nə üçün bizdən ayrılırsan? İmam (ə), bir də o balanı qucağına aldı və sakitləşdirdi. Sonra qana dönmüş ürəklə ondan ayrıldı.²

¹"200 dastan əz kəramat və məsəyib həzrət Rükəyyə (ə)", Əbbas Əzizi.

²"Həzrət Rükəyyə (ə)", Şeyx Əli Fəlsəfi, səh. 550.

ATA, BIZI MƏDİNƏYƏ QAYTAR

Kərbəla hadisəsindən və əhli-beytin (ə) əsirliyindən sonra, bir gün Yezid, Şimrdən soruşdu: Sən Kərbəlada idin, Hüseynin (ə) halına ürəyin yanan bir vaxt oldu?

Şimr dedi: (Necə yerdə mənim ürəyim Hüseynin halına yanıb) Ürəyimi yandıran hallardan biri də bu zaman idi ki, imam Hüseyn (ə) son vidasında xeymənin qapısının kənarına gəldi. Balaca qızı, qolunu onun boynuna saldı. O, “vay atacan ” deyə qışqırdı və elə fəryad etdi ki, bütün aləmin ürəyini yandırdı.

Hüseyn (ə), bu vaxt başını aşağı saldı və gözlərindən yaş axdı. O uşaq Hüseynə (ə) deyirdi: «Atacan, bizi Mədinəyə qaytar!»¹

ATA DAYAN, QOY SƏNİ DOYUNCA GÖRÜM

İmam Hüseyn (ə) hərəmləri ilə vidalaşmış, onlardan arxayın olduğdan və yaralarını bağladıqdan sonra döyüş meydanına yola düşdü. Bir qədər yol getmişdi ki, bu vaxt bir balaca qız, o həzrətin arxasınca qaçdı. İmam, qızın nə dediyini eşitmək üçün qulaq asdı. O qız belə deyirdi: Sənə mane olmaq istəmirəm, bir xahişim var.

يا ابة ! مهلا توقف حتّي اتزود من نظري اليك

Ata! ̎Yavaş get, dayan, qoy səni doyunca görəim.

İmam Hüseyn (ə) dayandı, o balaca qızı qucağına aldı və ona təsəlli verib, sakitləşdirdi.²

¹"Nəhzəti Hüseyni" 1-ci cild, səh. 124.

²"Məvaizi", Şuşəri, səh. 140.

İMAM HÜSEYNİN (Ə) HƏZRƏT RÜQƏYYƏ (Ə) İLƏ SON VIDASI

Düşmən əsgərlərindən biri olan, Hilal ibni Nafe deyir: Mən ön sıralarda dayanmışdım. Gördüm, imam Hüseyin (ə), öz əhli-beyti ilə vidalaşdıqdan sonra meydana tərəf gəlir. Bu vaxt bir balaca qız, xeymədən çıxdı, titrək addımlarla qaça-qaça imam Hüseynin (ə) ardınca gəldi və özünü o həzrətə çatdırdı, onun ətəyini tutub, səslədi: Atacan mənə bax! Mən susuzam! Ürək yandıran bu sözləri susuz bir uşağın dilindən eşitmək, imam Hüseynin (ə) yaralı ürəyinə duz səpmək kimi idi. Onun sözləri imam Hüseyinə (ə) elə təsir etdi ki, ixtiyarsız gözlərindən yaş axdı. Yaşla dolu gözlərlə o qıza dedi: **الله يسقيك فانه وكيل** Qızım sənə susuz olduğunu bilirəm. Allah səni sirab etsin. Çünki o mənim vəkili və pənah yerimdir.

Hilal deyir: Mən bu qızcığazın imam Hüseynin (ə) nəyi olduğunu soruşdum. Mənə cavab verdilər ki, o imam Hüseynin (ə) üç yaşlı qızı, Rükəyyədir.

SƏCCADƏNİN KƏNARINDA ATASININ YOLUNU GÖZLƏYİRDİ

Həzrət Rükəyyə (ə) hər namaz vaxtı atasının səccadəsini sərərdi və o həzrət onun üstündə namazını qıladı. Aşura günü zöhr, yenə adəti üzrə atasının səccadəsini sərrib, intizarla oturdu. Amma bir müddətdən sonra birdən Şimrin xeyməyə daxil olduğunu gördü.

Rükəyyə (ə) ondan soruşdu: Mənim atamı görməmişən? Şimr səccadənin kənarında atasının yolunu gözləyən qızı görən kimi öz qulamına dedi: Bu qızı vur! Qulam bu göstərişə əməl etmədi. Şimr özü qabağa gəlib, o nazdanənin surətinə belə sili vurdu ki, Allahın ərşi titrədi.

ATASININ SUSUZLUĞUNU BİLƏNDƏ SU İÇMƏDİ

İbn Covzinin "Məfatihul-ğeyb" kitabında gəlib:

Saleh ibn Əbdullah deyir: Xeymələrə od vurulan zaman, əhli-beyt (ə) biyabanlara üz qoydular. Paltarının ətəyi od tutmuş bir balaca qızı gördüm. Qorxusundan ağlayır və qaçırdı. Mənim onun halına rəhmim gəldi. Libasının odunu söndürmək üçün, atı ona tərəf çapdım. Atın nəfəsini eşidən kimi iztirabı artdı. Ona dedim ki, qorxma, səni incitmək istəmirəm. O, çarəsiz olaraq qorxusundan dayandı. Atdan yerə enib, libasının odunu söndürdüm. Birdən o qız soruşdu: Dodaqlarım susuzluğun şiddətindən quruyub, mənə bir içim su ver. Bu sözü eşidəndə ürəyim yumşaldı, qabı su ilə doldurub ona verdim. Suyu alıb, bir ah çəkdi və ahəstə yola düşdü. Soruşdum: Hara getmək istəyirsən? Buyurdu: Bir kiçik bacım var ki, o məndən də susuzdur. Dedim: Qorxma, suyun qadağası götürülüb, siz için. Dedi: Səndən bir sualım var. Atam Hüseyn (ə) susuz idi, ona su verdilər, ya yox?! Dedim: Yox, and olsun Allaha, ta axıra kimi buyururdu: "اسقوني شربة من الماء"
"Mənə bir içim su verin." Amma su verən olmadı, hətta onun cavabını da vermədilər.

O qız, bu sözü eşidərkən suyu içmədi.

Bəziləri bu qızın həzrət Rüqəyyə (ə) olduğunu deyirlər.¹

SUYU ATAMA APARMAQ İSTƏYİRƏM

Rəvayətdə gəlib: Ömər Sədin qoşunu imam Hüseynin (ə) xeymələrinə od vurarkən iyirmi üç uşaq xeymədən çölə qaçdılar. Onlar susuzluğun şiddətindən və qorxularından titrəyirdilər.

¹"Həzrət Rüqəyyə (ə)", Şeyx Əli Fəlsəfi.

Xeymələrin qarətindən və onlara od vurduqdan sonra, Ömər Sədin qoşun böyüklərindən biri ona dedi: Bunları Yezidin yanına belə aparmaq fikrindəsənsə, bir nəfəri də Şama gedib çıxma. Göstəriş ver, bunlara su versinlər. Bunlar susuzluqdan ölürlər. (hətta uşaqlardan bir neçəsi susuzluqdan ölmüşdü¹)

Ömər Səd dedi: Uşaqlara su verin!

Suçular su məşglərini su ilə doldurub, uşaqlara və qadınlara apardılar. Onlar suyu əldən-ələ ötürərək, uşaqların arasında ən kiçiyi olan həzrət Rükəyyəyə (ə) verdilər. Həzrət Rükəyyə (ə) su qabını alıb, qətligaha tərəf yola düşdü.

Ona dedilər: Hara gedirsən?

Həzrət Rükəyyə dedi: Atam döyüş meydanına gedəndə dodaqları susuzluqdan qurumuşdu. İstəyirəm bu suyu ona aparım, içsin.²

HƏZRƏT RÜQƏYYƏ (Ə) ŞAMI-QƏRIBANDA ATASININ CƏNAZƏSİ KƏNARINDA

Şami qəriban gecəsi həzrət Zeynəb (ə), yarısı yanmış bir xeymədə azca yuxuladı. Yuxuda anası Fatimeyi Zəhranı (ə) gördü. Dedi: Anacan, bizim halımızdan xəbərin varmı?!

Həzrət Fatimeyi Zəhra (ə) buyurdu: Eşitməyə təqətim yoxdur. Həzrət Zeynəb dedi: Bəs dərdimi kimə deyim?

Fatimeyi Zəhra (ə) buyurdu: Oğlum Hüseynin (ə), başını bədənindən ayırdıqları vaxt, mən özüm orada idim. İndi ayağa qalx və Rükəyyəni (ə) tap. Həzrət Zeynəb (ə) ayağa qalxdı və nə qədər səsləsə də Rükəyyədən (ə) bir xəbər olmadı. O, Ümmü Gülsümlə ağlayıb nalə etdilər və

¹ "Məaliy əl-sibtin", 2-ci cild, səh.89.

² "Səmərat əl-həyat", 2-ci cild, səh.16.

Rüqəyyəni (ə) axtarmağa başladılar. Nəhayət, qətlighahın yaxınlığından onun səsinə eşitdilər. Parə-parə olmuş bədənlərin yanına gəldilər, gördülər Rüqəyyə (ə) özünü atasının pak cənəsi üstə atıb və əllərini atasının sinəsinə yapışdırıb, ürək dərdlərini deyir.

Həzrət Zeynəb (ə) onu nəvaziş etdi. Bu vaxt Səkinə (ə) da gəldi və birlikdə xeyməyə qayıtdılar. Yolda Səkinə (ə) Rüqəyyədən (ə) soruşdu: Atanın bədənini necə tapdın? O, cavab verdi: O qədər ata, ata səslədim ki, birdən atamın səsinə eşitdim ki, buyurdu: Buraya gəl, mən buradayam.

Yatdı qoşun kəsildi səs, sayə çəkildi dövrədən
Çıxdı Rüqəyyə xaricə, nisfi şikəstə¹ xeymədən
Başı açıq, ayaq yalın, caməsi² köhnə pirəhən
Qətlighə tərif qaçır, yel kimi titrəyir bədən
Hər qədəm ağlayır deyir: hardasan ay baba Hüseyn?

Guşeyi-qətlighahdən birdən eşitdi bir səda:
Gəzmə bu qanlı ərsəni, sinəmin üstə gəl bala
Cəzb edib aşinasını ləhni- sədayi-aşına³
Xaneyi-eşqdən işıq sate olurdu bərməla⁴
Oldu çirağı-nur ilə ol qıza rəhnəma⁵ Hüseyn

Tapdı nişani-nur ilə məqtəl ara babasını
Gördü çuxur məkanidə qan bürüyüb yarasını
Açdı yaralı şəh iki bazuyi-həqnəmasını⁶
Sinəsinə yapışdırıb doxtəri-binəvasını⁷

¹Yarısı dağılmış

²Geyimi

³Tanış səs

⁴Gur işıq saçılırdı

⁵Yol gözlərən

⁶Haqqı göstərən qollar

⁷Binəva qızını

Nisgil ilə dedi o qız: canüvə mən fəda Hüseyn!

Harda idin qoşun gəlib xeyməni yandıran zaman
At qabağında qızları çöldə dolandıran zaman
Məcərü-guşivaridən¹ ötrü qovub yoran zaman
Rəxtimizi² soyan zaman, qəmçi ilə döyən zaman
Vermədin, eylərəm giley, naləmizə səda Hüseyn

Bir də məriz qardaşım, od tutub odlanan zaman
Vurdu bibim özün oda, xeymə alovlanan zaman
Damənim od tutub mənim şölə çəkib yanan zaman
Əmmələrim, anam, bacım qol-qola bağlanan zaman
Səs niyə vermədin hamı səslədi onda ya Hüseyn!

Etmə Rükəyyəcan giley, mən niyə dadə gəlmədim
Qərqi idi xaki-xunidə³ nəşim aradə gəlmədim
Köynəyimi apardılar, sinə qoşadə⁴ gəlmədim
Nazir idim o halizə nuki-cidadə⁵ gəlmədim
Fıkr eləmə Dəməşqəcən sizdən ola cüda Hüseyn

Qovzanıb istədim gələm, atlar ayağı qoymadı
Tutdu məni çuxur yerin qanlı qucağı qoymadı
Qəlbidə növcəvanımın suzişi-dağı qoymadı
Nizə, qılinc sınıqları kəsdi qabağı qoymadı
Oldu bu seyri-rahidə manei-mübtəla⁶ Hüseyn

¹ Örtük və sırğa

² Qiymətli paltarlarımızı

³ Qanlı torpaqda

⁴ Açıq

⁵ Nizə ucunda

⁶ Yol boyu mübtəla edən maneələr

İndi öpüm icazə ver surəti-şəms-tələti¹
Sən də müqabilində qoy surətimə o surəti
Çək o mübarək əllərin başımə, qıl məhəbbəti
Pak elə zülfümün tozun, sən bil anamın hörməti
Ta bu yətimə doxtərin xətiri xoş ola Hüseyn

Yoxdu başım Rüqəyyəcan, ta öpəsən cəmalimi
Ya ki, qoyam o surətə surəti por məlalimi²
Yoxdu bədəndə əllərim gör bu şikəstə halimi
Başuvə əl çəkəm siləm, zülfi-çəmən misalini³
Yoxsa edərdi xahişin şövqilə cabeca⁴ Hüseyn

Yatma bu qanlı sinədə, dur, bala get, Rüqəyyəcan
Əmmələrin gəzir çöli sinə xəraşü⁵ bağı qan
Ərsədə rəddi-payuvi⁶ dərk edib axtarır nişan
Gör necə səs gəlir deyir: nazlı Rüqəyyəm hardasan?
Bir də deyirlər qıl kömək bizlərə ya əxa Hüseyn!

Ey yaralı Hüseynimə doxtəri-nazidanə⁷ gəl
Başı bəlali bülbülüm, boş qalıb aşıyanə gəl
Bu gecə aləmi səni saldı çölə zəmanə gəl
Ləl kimi boyanmışan başdan-ayağə qanə gəl
Zülfüvə xuni sorx⁸ ilə vermiş əcəb cəla⁹ Hüseyn

¹ Günəş kimi parlayan surət, üz

² Əzab-əziyyət görmüş surət

³ Çəmənə bənzər zülf

⁴ Yərbəyer

⁵ Sinə dağlı

⁶ Ayaq izlərini

⁷ Nazlı qız

⁸ Qızıl qan ilə

⁹ Bəzək

Gəldiyi yoldan ol xanım istədi ricət eyliyə¹
Əmmələrin gəzib tapa, ya gedə parə xeyməyə
Qorxdı itirdi düz yolu, düşdü vücudi lərzəyə
Bir Nəcəfə tərəf baxıb, bir də səvadi²-Kufəyə
Gəl yolumu itirmişəm, ol mənə rahnəmə Hüseyn

Zülməti şəb³ hərəsnak⁴, əmmələri gəzir çölü
Bir qız uşağı nabaləd, ərsə tikan ilə dolu
Oxdı, qılıncdı, nizədi, qanlı cənazə sağ-solu
Əmmələrin gəlir səsi, leyk tapammayır yolu
Nazir idi o qəmfəza aləmə bərməla Hüseyn

Əhli əza! kim elədi bəs o qıza dəlaləti⁵?
Getdi mənim əqidəmə, şəmsi-həyavü-möhənəti⁶
Yəni anası Fatimə tapdı o morği möhnəti⁷
Əmmələrinə əlbəəl verdi həməən əmanəti
Hifz edələr ki, Şamidə salim ala onu Hüseyn

**Salam olsun sənə ey ata! Səndən sonra necə
müsibətlər çəkdim. Sənin ayrılığından və şəhadətindən
sonra qərīb və tənhayam.**

Əsirlər aparılan məntəqələrin birində, Əba Əbdilləh
Hüseynin (ə) qızı məhmildən yerə düşdü. İmam Hüseynin
(ə) başını aparan nizədar deyir: Birdən nizəm yerə girdi.
Nə qədər çalışdımsa, onu yerdən çıxara bilmədim. Dedim:
İmam Səccaddan (ə) soruşun, görün nə olub ki, nizə yerə
batıb, çıxmır. Xəbər imam Səccada (ə) çatdı. Həzrət

¹ Qayıda

² Kufə tərəfindən görünən qaranlıq

³ Gecə zülməti

⁴ Qorxulu

⁵ Yol göstərmək, bələdçilik

⁶ Möhnət və ismət, həya günəşi

⁷ Qəmli quşu

buyurdu: Bibim Zeynəbin xidmətinə gedin və ondan soruşun ki, nə olub? Həzrət özü də gəlib buyurdu: Bibi, atam demək istəyir ki, bacı, əsirləri say, gör qardaşının balalarından yerdə qalan olmayıb?

Həzrət Zeynəb, bu sözü qardaşının yadigarından (imam Səccaddan ə) eşidən kimi, Ümmü Gülsümün yanına gəlib dedi: Bacı qardaşımın balalarından biri yoxdur, gəl onu axtaraq tapaq. Hərəsi bir tərəfə yollandılar və çağırırdılar: Bibin sənə qurban haradasan? Niyə cavab vermirsən? Amma cavab eşidilmirdi.

Bu vaxt, qaranlıqda onlara tərəf gələn bir qaraltı gördülər. O, zəif və titrək səslə ağlaya-ağlaya atasını çağırır və deyirdi: Ata, ata hardasan, niyə qızının fəryadına çatmırsan? Onlar nazdanəni görən kimi ona tərəf qaçdılar, qucaqlarına aldılar. O nazdanə, atasının kəsilmiş başına xitab edib deyirdi: Ata, ata elə ki, naqədən yıxıldım, fəryad edirdim. Bir nurani və əzəmətli xanım gəlib, mənə kömək etdi. Ona ürək sözlərimi dedim. Ona dedim, mən Hüseynin (ə) qızıyam. Mənə qəmçi vurdular, mənə sili vurdular. Ata, o əzəmətli xanım çox mehriban idi, məni qucağına aldı, nəvazişlə başımı əl çəkdi, mənə dildarlıq edib dedi: Qəm yemə, qafiləyə çatacaqsan. Bu mehribanlıqı ondan görəndə dedim: Bibi ayaqlarıma bir bax, o qədər tikanlar üstə qaçmışam, yaradır. O xanım bu sözləri məndən eşidəndə dedi: Ürəyimin yaraları üstə duz səpmə.

O nurani və əzəmətli xanımın neçə əlaməti var idi: biri, surəti nili idi, ikinci, qəddi əyilmişdi, üçüncü, bir əlini qabırğalarına tutmuşdu.

ATA BIBİMİ VURURLAR

Əhli-beyt (ə) əsirlərini miniklərə mindirmək istərkən, Ömər Səd qoşununa, qadınları və uşaqları miniklərə

mindrməyi əmr etdi. Amma imam Səccad (ə), o qeyrətullah və vəliyullah acıqla səsləndi: Ey Ömər, qoşununu geri çağır. Bu qadın və uşaqlar özləri birlərini miniyə mindirərlər, naməhrəm gözlər onları görməməlidir. Ömər Səd, qoşununa fəryad çəkdi: İsmət və təharət əhli-beytinin (ə) hərimindən uzaq olun, onlar özləri bir-birlərini miniklərə mindirsinlər. Naməhrəmlər uzaqlaşan kimi Zeynəb (ə) və Ümmü Gülsüm (ə), qadın və uşaqları miniklərə səvar etdilər. Axırda özləri qaldı, onlar dayanıb, bir-birlərinə baxdılar. Zeynəb (ə) dedi: Bacı, Ümmü Gülsüm (ə) gəl mən sənə kömək edirəm, səvar ol. Ümmü Gülsüm (ə) dedi: Bəs sənə kim kömək edəcək? Zeynəb (ə) dedi: Bacı sən səvar ol, mən də səvar olacağam. Ümmü Gülsüm (ə) səvar oldu və bacısına üz tutub dedi: İndi necə səvar olacaqsan?

Bacım, Ümmü Gülsüm, məni Mədinədən bura gətirən, özü səvar edəcəkdir. Sonra o, nəhri-Əlqəmə¹ tərəf üz çevirib, qardaşı Əbbası səslədi: Qardaşım Əbbas (ə)! Sən, qeyrət sahibi idin və sən məni məhmilə mindirib izzət və cəlal ilə gətirmişdin. İndi yenə səvar olmaq vaxtıdır, qalx, məni məhmilə səvar et. Çünki, Zeynəbin (ə) onu məhmilə səvar etməyə daha heç kimi yoxdur. Sonra qətligahə tərəf gedib, qardaşı Hüseyini (ə) səslədi: Hüseyincan, bacın getmək istəyir. Qardaş qalx, bacını məhmilə səvar et. Amma Hüseyincan, öz əlimdə deyil, məni sənin yanından məcbur aparırlar. Həzrət Zeynəb, özünü Hüseyinin parə-parə olmuş bədəni üstə atmışdı və son vidanı edirdi. Bu vaxt Hüseyinin nazdanəsinin səsi eşidildi: Ata, ata yerindən qalx gör, bibimi taziyanə ilə vururlar.

يا ابتاه انظر الي عمتي "المضروبة"

¹Fərat çayına.

QƏTLİGAHDA, ATA QUCAĞINDA

Ali-Məhəmməd (s) əsirlərini, şəhidlərin pak və müqəddəs bədənlərinin yanından apararkən, onların hər biri özünü, öz əzizinin cənazəsi üstə atdı və son dəfə olaraq öz şəhiidləri ilə vidalaşdı. Hüseynin (ə) nazdanəsi atasının bədənini ağuşuna çəkib, səsləyirdi: Ata, ata nə üçün mənimlə danışmırsan? Ata bir bax, bizi əsir aparırlar. Bu vaxt kufəlilər gəlib, taziyanə ili onları vuraraq, müqəddəs bədənərdən ayırdılar. Əba Əbdilləh Hüseynin (ə) nazdanəsi, atasının bədənini qucaqlamışdı və onunla söhbət edirdi. Kufənin kinli zalımları onu nə qədər çəkirdilərsə də ayıra bilmirdilər və taziyanə ilə vururdular. O səsləndi: Ata məni taziyanə ilə vururlar, bədənım qaraldı. O vaxt atasının qucağından ayrıldı. Həzrət Rükəyyə atasını qucaqladığı bir halda onu atasından ayırdılar.

HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN (Ə) ATASINA ŞİKAYƏTİ

Rəvayət olub: Həzrət Rükəyyə (ə) imam Hüseynin (ə) qana qərç olmuş bədəninin kənarında oturdu. O, gah atasının çiyindən tutub öpür, gah atasının barmaqlarını ürəyinin üstünə qoyur və gözlərinin üstünə çəkirdi. Rükəyyə (ə) atasının qanını götürür, öz üzünə və tüklərinə çəkirdi. O, deyirdi:

Ey ata! Sənin ölümün şəmatət edənlərin gözlərini işıqlandırdı və düşmənləri sevindirdi.

Ata! Bəni-Üməyyə uşaq yaşında yetimlik paltarını mənə geyindirdilər.

Atacan! Gecənin qaranlığı çökərkən mən kimə pənah aparım? Əgər susuzlasam kim mənə su verəcək?

Atacan, bizim pozulmuş saçlarımıza, qəmli ürəklərimizə, taziyanə ilə döyülmüş bibimə və əsir olunmuş anama bax.

Sonra həzrət Rūqəyyə (ə) buyurdu: Ey camaat! Bu gün getmək istəyirsinizsə, gedin və bu qadınları da özünüzlə aparın, amma məni atamın yanında qoyun. Çünki, mən kiçik bir uşağam və dəvəyə minməyə təqətim yoxdur. Mənimlə yaxşı rəftar edin və atamın qana qərq olmuş bədəninin yanında tənha qoyun ki, göz yaşlarımla və nalələrimlə atamın müsibətində əzadarlıq edim. Bu halda ölsəm də qanım sizin boynunuza olmaz.

Daşürəklili düşmənlərdən biri, zorla həzrət Rūqəyyəni (ə) atasının pak bədənini üstündən qaldırdı. Rūqəyyə (ə) məzlumcasına atasının parə-parə olmuş bədənini pənəh apardı və o bədənə yapışdı. Amma o kafir, həzrət Rūqəyyəni (ə) çəkib, atasından uzaqlaşdırdı.

Həzrət Rūqəyyə (ə) atasının parə-parə olmuş bədənini xitab edib, dedi:

Atacan! Səndən sonra gecə olarkən kim məndən himayət edəcək və məni qoruyacaq, keşiyimi çəkəcək?

Ey mehriban ata! Düşmənlər mənim sırğamı və libaslarımı qarət etdilər.

Ey ata! Bizim örtüksüz başlarımıza və yanımış ciyərlərimizə baxmırsanmı?

Ey ata! Bibim, həzrət Zeynəbə, baxmırsanmı ki, düşmənlər onu taziyanə ilə nə qədər döyüblər?

Ravi deyir: Onun bu nalələri bütün gözləri ağlatdı.¹

HƏZRƏT RÜQƏYYƏ (Ə) ŞAMDA

Yezidin qoşunu əsirləri və müqəddəs başları Şamın yaxınlığına gətirdilər və Şama dörd fərsəx qalmış

¹"200 dastan əz kəramat və məsəyib həzrət Rūqəyyə (ə)", Əbbas Əzizi, səh. 137.

dayandılar. Onlar məqsədlərinə çatdıqları üçün şadlıq edirdilər. Yezidə namə yazıb, əsirləri və müqəddəs başları gətirdiklərini və şəhərə daxil olmaq üçün onun əmrini gözlədiklərin xəbər verdilər.

Əhli-beytin (ə) halı çox ağır idi. Onlar Yezid ilə necə üzləşəcək və onun şəmatətlərinə, dil yaralarına necə dözəcəkdilər?

Qasid, Yezidin yanına çatanda, o xəbis məlun alnına dəsmal bağlamışdı və ayağını testdə isti suya qoymuşdu, həkim də onu müalicə etməyə məşğul idi. Bir dəstə Bəni Üməyyə məclisdə oturub söhbət edirdilər. Qasid dedi: Gözün aydın, düşməninin başı şəhərə daxil oldu. Yezid məclis əhlini aldatmaq üçün zahirdə dedi: Sənin gözün aydın olmasın. Sonra göstəriş verdi ki, onu zindana salsınlar. Sonra Yezid əmr etdi ki, əhli-beyti (ə) üç gün həmin yerdə saxlasınlar, ta şəhəri bəzəmək işi sona çatsın. Sonra əmr etdi ki, cəvahir və qiymətli daş-qaşlardan onun üçün tac və taxt düzəlsinlər, sərkərdələr, başçılar, və şəhərin ağsaqqalları saraya yığılsınlar, şəhər camaatı qoca və cavan, kişi və qadın, fəqir və varlı, gözəl və qiymətli libaslar geyinsinlər, qadınlar özlərinə zinət versinlər və bəzənsinlər. Heç kəs evdə qalmasın. Hamı çalğı aləti götürsün, təbillər çalsınlar, rəqqaslar oynasınlar. Əsirləri cəmiyyət çox olan məhəllə; "Saət" darvazasından gətirsinlər və şəhidlərin başını əsirlərin önündə gətirsinlər, əməvilər və yəhudilər yaşayan mərkəzlərdən keçirsinlər ki, darul-imarəyə çatan yol bir az uzaq olsun və bu məntəqələrin camaatı daha çox tənə vura bilsinlər¹.

Əhli-beyti (ə) şəhidlərin kəsilmiş başları ilə birlikdə, içəri daxil olmağa icazə alana qədər Yezidin qəsrinin yanında saxladılar. Əvvəl, imam Hüseynin (ə) başını

¹"Riyaz əl-qüds".

aparmağa məmur olan Zəcr ibn Qeys məlun, icazə istədi və Yezidin yanına getdi. Sonra İmam Hüseynin (ə) əhli-beytini boyun və ayaqlarında zəncir olan halda Yezidin məclisinə gətirdilər. (İlahi, taqətim kəsildi, bu nə müsibətdir. Ya imam Səccad! Ya Zeynəb! Ya Rükəyyə!)

Əhli-beyt (ə) məclisə daxil olarkən, Yezid məlun bu şəri oxudu: "Biz, Bədr döyüşündə öldürülənlərimizin sayı qədər, onların böyüklərini öldürdük."

Şəhidlərin müqəddəs başlarını Yezidin məclisinə gətirərkən, şəhidlər sərvəri həzrət imam Hüseynin (ə) mübarək başını qızıl təstdə Yezidin qarşısına qoydular. Bütün ömrünü şərab içməkdə keçirən Yezid, bu halda da yenə şərabın məsti idi və öz düşməninin başını görəndə sevindi.

Əlbəttə, həzrət Zeynəb (ə) öz məntiqli xütbəsi ilə Yezid və bütün yezidpərəstləri rüsvay etdi və əhli-beyti (ə) onlara tanıtdırdı, hətta belə ki, bütün məclis əhli imam Hüseynin (ə) məzlumiyyətindən xəbərdar olub, ağladılar və bəziləri, hətta Yezidin öz arvadı, Yezidin əleyhinə qalxdılar, axırda Yezid rüsvay olduğunu görüb, bu işi öz boynundan atıb, ibn Ziyadı bu işdə təqsirləndirdi. (Sonrakı səhifələrdə Həzrət Zeynəbin (ə) Yezidin məclisindəki xütbəsini gətirəcəyik)

ƏN AĞIR MÜSİBƏTLƏR

Rəvayət olub ki, imam Səccaddan (ə) soruşdular: Kərbəla səfərində sizə ən ağır müsibətlər harada oldu? Həzrət buyurdu: "الشام الشام الشام" "Şam, Şam, Şam."

Başqa bir rəvayətdə gəlib, imam Səccad (ə), Nöman ibn Münzər Mədainiyə buyurdu: Biz Şama daxil olduğumuz zaman zaman zaman çəkdiyimiz müsibətdən ağır müsibət

görmədim. Çünki, biz yeddi müsibətlə üzləşdik ki, əsirliyin əvvəlindən axırına qədər belə müsibət olmamışdı:

1- Məmurlar Şamda bizim ətrafımızı yalın şəmşirlər və nizələrlə dövrələmişdilər və nizənin kəəbi ilə bizi vururdular. Onlar bizi cəmiyyətin arasında saxlamışdılar, saz və təbil çalır, şadlıq edirdilər.

2- Şəhidlərin başlarını nizələrdə bizim qadınların arasında saxladılar və əmim Əbbasın (ə) başını, bibilərim Zeynəb (ə) və Ümmü Gülsümün (ə) gözü önündə saxladılar və qardaşım Əli Əkbərin, əmim oğlu Qasimin başını, Səkinə və Fatimənin gözü önünə gətirdilər. Başlarla oynayırdılar və bəzən o başlar yerə düşür və atların ayaqları altında qalırdı.

3- Şamın qadınarı evlərin üstündən bizim başımıza od və su tökürdülər. Od əmmaməmə düşdü, amma mənim əllərimi boynuma bağladılar üçün onu söndürə bilmədim, əmmaməm yandı, od başıma çatdı və başımı da yandırdı.

4- Gün çıxandan, gün batmağa az qalana qədər bizi saz və avazla, camaatın gözü qarşısında küçə və bazarlarda gəzdirdilər və deyirdilər: Bunları öldürün, çünki İslamda heç bir hörmətləri yoxdur.

5- Bizi dəvələrdən yerə endirdilər və hamımızı bir kəndirə bağladılar. Sonra yəhudi və nəsrənilərin evlərinin önündən keçirir, onlara deyirdilər: Bunlar, ataları sizin atalarınızı (Xeybərdə və b...) öldürən və evlərini viran edənlərdir. Bu gün siz onların intiqamını bunlardan alın.

"يا نعمان فما بقي احد منهم الا و قد القي علينا من التراب و الحجار و الخشاب ما اراد"

Ya Nöman, onların hamısı istədikləri qədər torpaq, daş və ağacla bizə tərəf gəldilər.

6- Bizi qul bazarına apardılar, qul və kəniz yerinə satmaq istədilər. Amma, Allah bu işdə onlara imkan vermədi.

7- Bizə təvanı olmayan bir yerdə mənzil verdilər. Gündüzlər istidən, gecələri isə soyuqdan, aclıqdan və öldürülməyin qorxusundan həmişə vəhşət və iztirabda idik.¹

AHU BALASI

Ali Məhəmməd (s) əsirlərinə səqfi olmayan və divarları uçmaq üzrə olan bir xarabada yer verdilər ki, bu vasitə ilə onların işgəncələri çox olsun, heç bir asayiş və əmniyyətləri olmasın.

Bir gün Əba Əbdilləh Hüseynin (ə) balaca qızı xaraba kənarında əyləşmişdi. Bu vaxt əlində ahu balası aparan bir ovçunu gördü. Ahunu istəyirəm, bəhanəsi ilə ağlamağa başladı. Şamlılar ovçunun ətrafını dövrələdilər və onu almaq üçün hərəsi bir qiymət deyirdi. Beləliklə, ahunun qiyməti həddindən çox yuxarı qalxdı. Şamlılar bu işləri ilə əhli-beyt (ə) əsirlərini aciz göstərmək istəyirdilər. Bu vaxt, imam Səccad Zeynul-Abidin (ə), ovçuya baxıb, onun qarşısındakı torpaqdan bir ovuc götürdü və ovçuya verdi. Ovçu, onu imam Səccadın (ə) əlindən aldı və baxanda torpğınq qiymətli cəvahirata çevrildiyini gördü. Ovçu imamdan bu kəraməti müşahidə edərkən, ahu balasını Əba Əbdilləh Hüseynin (ə) nazdanəsinə verdi. O, bazarda camaata deyirdi ki, imam Səccad (ə) gözümün qabağında bir ovuc torpağı qiymətli cəvahirata çevirdi. Ey camaat, bu imam Səccadın (ə) möcüzəsidir. Bu xəbər dildən-dilə düşərək, Yezidin sarayına çatdı. Yezid, ovçunun boynunun vurulmasını əmr etdi. Ovçunun öldürülmək xəbəri imama

¹Bax: "Təzkirət əl-şühəda", Molla Həbibullah Kaşani, səh. 412.

çatdıqda, həzrət onun qəbrinin kənarına gəldi və Allahın istəyi ilə onu dirilti.

ƏSSƏLAMU ƏLƏYKƏ YA ƏBƏTA!...

Haris Şami deyir: Bir gecə neçə nəfərlə imam Hüseynin (ə) əhli-beytinə keşikçi idik. O gecə, Peyğəmbər (s) övladlarına xarabada yer verdilər və imam Hüseynin (ə) pak başını xaraba yaxınlığında olan bir ağacın budağından asmışdılar.

Səhərə yaxın vaxtlar idi. Gördüm, balaca bir qız, qadınların arasından çölə çıxdı. Heç kim görməsin deyər, yavaş-yavaş ağaca tərəf gedirdi. Məndən başqa, keşikçilərin hamısı yuxuya getmişdilər. Özümü yatmışlığa vurdum və bir söz demədim. O qızın hara getmək istədiyini bilmək istəyirdim. O balaca qız, neçə dəfə qorxa-qorxa başa tərəf gəlib, geri qayıtdı. Amma axırda özünü ağacın altına çatdırdı və yerə oturub, səslədi:

يا ابتاه! و افرقتاه بعد فراقك

Atacan! Aman uzaqlıq və ayrılıq əlindən.

O qız atasının başına baxır, onunla danışır və ağlayırdı.

Bu vaxt imam Hüseynin (ə) başı aşağı endi və o qızla üz-üzə dayandı. Həzrət Rükəyyə (ə) atasının başına xitab edib, dedi:

السلام عليك يا ابتاه! و ا مصيبتاه بعد فراقك و ا غربتاه بعد
شهادتك

Salam olsun sənə atacan! Sənin ayrılığından sonra, vay qəm və qüssədən. Sənin şəhadətindən sonra, vay qəriblikdən.

Sonra yenə xitab etdi:

يا ابتاه! اسرونا و هتكوا حرمتنا و ا حرقوا خيامنا و نهبوا اموالنا
واشهرنا و رطبوا و قيدنا و الان حبسونا فيما تراه

Atacan bizi әsir etdilər, bizә hörmәtsizlik etdilər və xeymәlәrimizә od vurdular. Bizi zәncirә bağladılar. İndi дә bizә xarabada yer veriblәр.

İmam Hüseynin (ә) balaca qızı bu sözlәri dedikdән sonra bir fәryad çakib, huşdan getdi.

Haris deyir: Әzim Allaha and içirәм ki, mән gördüm, o ağacın budağı әyildi, imam Hüseynin (ә) mübarәk başı, balaca qızının üzünә çatdı. Onu öpürdü və tәsәlli verir, buyurdu: Ey gözlәrimin nuru! Sәbr et, çünki, bizә yetişән bәlalara görә, günahkarların şafaәti bizimlәdir.

Sonra imam Hüseynin (ә) mübarәk başı buyurdu: Qızım! Әsirliyin çәtinliklәri, yolun işgәncәlәri və sәnin müsibәtlәrin sona çatdı. Sән, neçә gecәdән sonra mәnim yanıma gәlәcәksән. Şafaәt mәqamı sәнә nәsib olmaq üçün әziyyәtlәrә sәbr et.¹

Haris Şamı deyir: Mәnim evim Şamın xarabasının yaxınlığında idi. Gözlәyirdim ki, görüm, o qız uşağı atasının dediyi kimi bu yaxınlarda dünüyadan gedәcәkmi? Gecәlәrin birindә Şamın xarabasından nalә və fәryad sәsi eşitdim. Soruşdum: Nә xәbәrdir?

Dedilәr: Hәzrәt Rүqәyyә (ә) dünüyadan gedibdir.²

HӘZRӘT RҮQӘYYӘNİN (Ә) ŞӘHADӘTİ

İmam Hüseynin (ә) üç yaşlı nazdanәsi gecәlәrin birindә alәmi-röyadә atasını görür. O xanım, yuxudan ayılıb atasını yanında görmәdikdә ağlamağa başlayır. Ondan ağlamağının sәbәbini soruşurlar, cavabında deyir: Atam haradadır? Mәnim atamı, gözümün nurunu gәtirin. Onlar bildilәr ki, nazdanә atasını yuxuda görüb. Nә qәdәр tәsәlli versәlәр дә sakitlәşdirә bilmәdilәр. Әhli-beyt (ә) özlәri дә

¹ "Sәmәrәt әl-hәyat", 2-ci cild.

² "Riyaz әl-quds", 2-ci cild.

elə ağlamağa bəhanə axtarırdılar. Ona görə də gecənin sükutunu sindirib, hamılıqla o qıza qoşulub, ağlamağa, nalə etməyə başladılar, öz üzlərinə sili vurub, saçlarını pərişan etdilər və başlarına torpaq tökdülər. Onların ağlamaq səsi o qədər ucaldı ki, lənətə gəlmiş Yezidin qulağına çatdı.

Tahir ibn Əbdilləh Dəməşqi deyir: Mən Yezidin (Allahın lənəti olsun ona) nədimi idim və çox gecələr onun üçün söhbət edib, başını qarışdırırdım. Bir gecə də yenə o məlunun yanında idim. Gecədən bir qədər keçmişdi. Mənə dedi: Ey Tahir! Bu gecə vəhşət mənə qələbə edib, ürəyim döyünür, qüssə və hüznə dolub. O qədər qəm-qüssəliyəm ki, oturmağa və söhbət etməyə təqətim yoxdur. Gəl başımı ətəyinə al və mənim keçmişimdən, pis işlərimdən danışma. Tahir deyir: Mən onun nəhs başını ətəyimə aldım. O məlun yuxuya getdi. O vaxt, şəhidlər sərvəri, həzrət imam Hüseyinin (ə) nurani başı qızıl təştə bizim qarşımızda idi. Bir saatdan sonra imam Hüseyinin (ə) hərəmlərinin xarabadan nalə səsləri ucaldı. Yezid məlun yuxuda, mən isə qüssədə idim ki, bu nə zülmüdür, Yezid, Əbu Türab övladlarına etdi?!

Təştə tərəf baxıb gördüm, imam Hüseyinin (ə) gözlərindən yaş süzülür, təəccüb etdim! Sonra gördüm, o nurani baş, elə bil dörd zira (təqribən iki metr) yuxarı qalxdı və mübarək dodaqları hərəkətə gəldi, o möcüzəli ağzından qəmli və zəif bir səs ucaldı, deyirdi: "اللهم هؤلأء اولادنا و اکبادنا و هؤلأء اصحابنا" "İlahi, bunlar mənim övladlarım, ciyərlərimdir və bunlar mənim səhabələrimdirdilər."

Tahir deyir: Mən bu halı o həzrətdən müşahidə etdikdə qorxuya düşdüm və məni dəhşət götürdü, ağlamağa başladım. Yezidin imarətinin üstünə gəldim. Əsirlər

saxlanılan xaraba onun arxasında idi. Elə bilirdim ki, Rəsulullahın (s) əhli-beytindən biri dünyasını dəyişib və onun ölümü onların bu nalələrinə səbəb olub. Qəsrin üstünə çatdıqda gördüm, əhli-beyt hamılıqla bir balaca qız uşağını araya alıblar. O qız başına torpaq tökür, nalə və fəğan edib, deyir: "يا عمتي و يا اخت ابي اين ابي اين ابي"
"Ey bibi, ey atamın bacısı, atam haradadır, atam haradadır?"

Onları çağırıb, soruşdum: Nə olub ağlayırsınız, nalə edirsiniz? Dedilər: Şəhidlər sərvərinin qızı atasını yuxuda görüb, ayıldandan bəri bizdən atasını istəyir. Nə qədər təsəlli versək də, aram olmur.

Tahir deyir: Mən bu dərddli halı müşahidə edəndə Yezidin yanına qayıtdım. O bədbəxt, Hüseyn ibn Əlinin (ə) başına tərəf baxır, qorxusundan öz-özünə söyüd yarpağı kimi titrəyirdi. Bu vaxt Hüseynin (ə) mübarək başı Yezidə tərəf baxıb, buyurdu: Ey Muaviyənin oğlu, mən sənə haqqında nə pislik etmişdim ki, sən mənə bu zülmü etdin və əhli-beytimə xarabada yer verdin?

Sonra o həzrət, Allaha üz tutub dedi:

اللهم انتقم منه بما عامل بي و ظلمني و اهلي و سيعلم الذين ظلموا ابي منقلب ينقلبون "İlahi, Yeziddən mənə qarşı etdiyi rəftarın və əhli-beytimə etdiyi zülmün intiqamını al!"

Yezid, bunu eşidərkən bədəni lərzəyə düşdü, az qaldı ki, bəndləri bir-birindən ayrılınsın. Sonra məndən əhli-beytin (ə) ağlamaqlarının səbəbini soruşdu və Hüseynin (ə) başını o qıza göndərüb, dedi: Bunu görəndən sonra bəlkə təsəlli tapa. Keşikçilər o həzrətin başını götürüb, xarabanın qapısına gəldilər. Əhli-beyt (ə) bildilər ki, imam Hüseynin (ə) müqəddəs başını gətiriblər, ona görə də hamılıqla o başı qarşılamağa çıxdılar və imam Hüseynin (ə) başını onlardan alıb, yenidən matəm tutdular. Məxsusən, Zeynəbi

Kübra (ə) pərvanə kimi, o mübarək başın dövrəsinə dolanırdı. O balaca qız, mübarək başı görən kimi soruşdu: Bu kimin başıdır? Dedilər: Bu atanın mübarək başıdır. O qız, atasının mübarək başını təstdən götürüb, bağrına basdı və ağlamağa başladı.

Bir zibh¹ olunan baş mənə mehman gəlib, əmmə
Dərmansız olan dərdimə dərman gəlib, əmmə

Əmmə, bu gecə külbəm² olub rövzeyi-rizvan³
Tarik⁴ evimi rövşən edib, tələti-canan⁵
Məşuqə gərək aşiq edə, canını qurban
İndi edərəm canımı qurban, gəlib əmmə

İzzət mənə vermiş bu gecə, Xaliqu İzzət
Dünya boyunca etdi mənə lütf, inayət
Var məndə bibi gör necə iqlal və səadət
Peyğəmbərin oğlu mənə mehman gəlib əmmə

Min aləmilə bu gecə olmaz ola miqyas⁶
Tofiqi-Xüdadır⁷ mənə bu ləhzeyi-həssas⁸
Ey kaş bu baş ilə gəlirdi əmim Əbbas
Şəms⁹ ilə deyirdim məhi taban¹⁰ gəlib indi

¹ Kəsilən

² Kiçik ev

³ Cənnət

⁴ Qaranlıq

⁵ Məşuqun görüşü

⁶ Ölçülə bilməz

⁷ Allahın tofiqidir

⁸ Həssas anlar

⁹ Günəş

¹⁰ Işıqlı ay

Bu rəsi mütəhhər¹ ki, edib külbəmi rövşən
Min bağı behiştə əvəz eyləmərəm mən
Dillənmir, gəl bəlkə bibi dindirəsən sən
Göz açmır edib, qəlbimi şan-şan, gəlib əmmə

Bu rəsi mütəhhərdə bibi, nuri xuda var
Min dərdə bunun bir ləb-ləbində² dəvə var
Heyf olsun axır qanı, dodaqında yara var
Qannan gül açıb, ləbləri³ xəndan gəlib əmmə

Min kövsəri-canbəxşi-canan⁴ var dodağında
Kövsər nədi?! Min ruh, rəvan var dodağında
Əfsus! Səd⁵ əfsus ki, qan var dodağında
Bilməm kimə mehmandı, hardan gəlib, əmmə

Min canım ola, bu başa qurban edərəm mən
Hər qədri mənə naz edə, nazın çəkərəm mən
Açmır gözünü, açsa gözündən öpərəm mən
Öpdükə gözündən deyərəm, can, gəlib əmmə

Dur, bəzmi əza⁶ qur bu başa, ağlıyaq əmmə
Bahəm⁷ baş açıb, sinəmizi dağlıyaq əmmə
Bir qarə gətir, yarəsini bağlıyaq əmmə
Çox yarəsi var, qaninə qəltan gəlib əmmə

Mən xəsteyi dərd-o-qəmi hicrandım¹, əmmə

¹ Pak baş

² Qanlı dodaqlarında

³ Dodaqları

⁴ Can baxş edən məşuqun xeyri

⁵ Yüz

⁶ Əza məclisi

⁷ Birlikdə

Müddətədi bu viranədə giryandım², əmmə
Amma bu gecə mən çox hərasandım³, əmmə
Dildən apara bu qəmi canan gəlib, əmmə

Baxdıqca yanır xirməni can⁴ bu başa, əmmə
Yox busə⁵ yeri, yarədi başdan başa, əmmə
Bu baş ilə mən, ömrümü vururam başa, əmmə
Məndən ala bu yarəli baş, can gəlib, əmmə

Ey kaş düşüb aləmə od, aləmi yansın
Qəlbim kimi yansın dünyanı talansın
İnsafdı gör, bir belə baş qanə boyansın
Qanilə olub, surəti əlvən gəlib, əmmə

Mən talibi didari rüxi yar idim⁶, əmmə
Dərmansız olan dərdə giriftar⁷ idim, əmmə
Dərdim var idi qəlbə, bimar⁸ idim, əmmə
İndi o həməən dərdimə dərman gəlib, əmmə

Gəl oxşayaq əmmə, bu başı zul-mənə⁹ xatir
Əşgilə¹⁰ yuyaq, qanı dodağından mənə xatir
Gəl bəlkə bibi, gözlərin açdı sənə xatir
Bəlkə sənə mehman bu ləbi ətşan¹ gəlib, əmmə

¹ Qəm və hicrandan yorulmuşdum

² Ağlar

³ Qorxurdum

⁴ Burada: ürək

⁵ Öpüş

⁶ Yarımın üzünü görmək istəyirdim

⁷ Düşər

⁸ Xəstə

⁹ Atama

¹⁰ Göz yaşı ilə

Gəl qəmlə keçən günlərimi, san verim², əmmə
Az ömrində çox dərdimə payan³ verim, əmmə
Gəl al qucağımdan bu başı can verim, əmmə
Bağla gözümlü, mövsümi-hicran⁴ gəlib, əmmə

Bildim niyə bu yarəli gəlmiş mənə mehman
Tutdum o çuxur yerdə buna, şami-qəriban
İstəyib o gecə zəhmətimə eyliyə cübran⁵
Tutsun qızına şami qəriban, gəlib, əmmə

Bu nohələri "Ədlcu" göz yaşıyla, əmmə
Yazdıqca yanib, ahi şərər başilə, əmmə
Nə yoldaşla xoşdu, nə qardaş ilə, əmmə
Hər yandan üzüb əl, bizə mehman gəlib, əmmə⁶

O balaca qız, atasının mübarək başını qucağına alıb, ürək sözlərini, qəmlərini, yol boyu düşərgələrdə çəkdiyi müsibətləri... o başa deyirdi və atasının məzlumluğuna ağlayırdı: Atacan, kaş mən sənə fəda olurdum və sənün mübarək saqqalının qana boyanmasını görmürdüm. O məzlumə qız, dodaqlarını atasının dodaqlarına qoyub, o qədər ağladı ki, axırda huşdan getdi.

Höccətül-islam Sədrəddin "Səmərat əl-həyat" kitabında, öz sənədi ilə birlikdə gətirib: Həzrət Rükəyyə öz dodağını atası Hüseynin (ə) dodağına qoydu və o həzrət (imam Hüseyn) buyurdu: **الي الي هلمبي فانا لك بانتظار** "Ey

¹ Dodaqları susuzluqdan qurumuş

² Sayım

³ Son

⁴ Hicran zamanı

⁵ Əvəzini çıxı

⁶ Əhəd Ədlcu Təbrizi

gözümün nuru, gəl mənə tərəf, mənim gözüm sənin yolundadır."

Bu vaxt, gördülər həzrət Rüqəyyə (ə) dünyadan gedib.

GECƏ YARISI...

Şamın xarabasında gecə yarısı həzrət Rüqəyyə atasını bəhanə edir. Hamı yuxudan oyanıb, onun bərk ağladığı üçün bir yerə yığılırlar və o qızı araya alıb təsəlli verirlər. Lakin o qız heç cür sakitləşmir, atasını bəhanə edir və deyirdi: Elə indicə atam yanımda idi, məni dizinin üstə oturtmuşdu, başıma əl çəkib, nəvaziş edirdi. Bibican, o mənim üzümdən öpdü və mənə təskinlik verirdi. Bibican mən atamı istəyirəm, mən atamı istəyirəm...

O qədər ata, ata dedi, ağlayıb, nalə etdi ki, onun ağlamaq səsi Yezidin sarayına çatdı. O məlun gecə yarısı imam Hüseyinin (ə) mübarək başını xarabaya aparmağı əmr etdi. Neçə nəfər məmur əllərində bir neçə şam tutaraq, başı təstə qoyub, üstünü örtərək xarabaya gətirildilər.

Nazdanə üzünü həzrət Zeynəbə (ə) tutub dedi: Bibi mən xörək istəmirdim, mən atamı istəyirəm...

Bibi Zeynəb, dedi: Sənin istədiyin o örtüyün altındadır. Həzrət Rüqəyyə (ə) örtüyü qaldırdı, atasının qana boyanan kəsilmiş başını gördü və ürəyinin yarası təzələndi. Təkcə o qız yox, bəlkə hamısı bunu görəndə ağlayıb, şivən etdilər. Həzrət Rüqəyyə (ə) o başı götürdü, əvvəl onu iylədi və öpdü... Ata harada idin? Ata sən meydana gedərkən, alnın salamat idi, kim sənin nurani alnını sındırıb? O, atasının yaralanmış alnından öpdü. Ata saqqalın niyə qana və külə boyanıb?

Sonra atasına giley etməyə başladı: Ata üzümə bax, bu göyərən yerlər düşmən silisinin yeridir. Ata, bədənimə bax, o qədər taziyanə vurublar ki, qaralıb. Ata ayaqlarıma bax, tikanla dolub. Ata təsəlli və nəvaziş əvəzinə, məni sili

ilə sakitləşdirirdilər. O qədər ata, ata etdi ki, daha səsi kəsildi. Tarixə əsasən onun anası da xarabada idi. Anası gəlir, onu nə qədər çağırır ki, qızım, ürəyimin meyvəsi, qalx, amma daha Rüqəyyədən (ə) səs gəlmir. Nə qədər tərpedirlər, tərpenmir. Atasının başını sinəsinə almış halda, dünyanı vida etmişdi.

Sənsiz baba hər ləhzə işim ahi-fəğandı
Hər ləhzə vüsəlin mənə min ləzzəti-candı
Səndən olalı ağlamışam hər gecə-gündüz
Şahid bu sözə gözdən axan əşki-rəvandi¹
Çox ağlamışam and ola öz canına baba
Əşgim qutarıb, gözdən axan dildəki² qandı
Mən salmamışam damən vüsəlin³ ələ asan
Bu vəslətə⁴ bais, o həməən ah, fəğandı
Çarə qəmi-hicranə tapam, nalədi gördüm
Bildim ki, məni nalə bu qəmdən qutarandı.
Etdim o qədər nalə inandım bu vüsəli
Bu vəsləti qəlbimdəki eşqim də inandı
Nalə gücünə qatil əlindən başın aldım
Yoxsa belə müşgül⁵, çətin asan olunandı
Gəlməzdi gümanım gecə yarı, gələ yarım
Yüz şükr ola Allaha, yatan bəxtim oyandı
Viranəyə xoş gəlmisən ey qibleyi-eşqim
Bu gəlməyin ilə başım, ərşə dayandı
Abad elədin külbəmi, olsun evin abad
Viranə evim indi mənim rışki-cinandı⁶

¹ Axan göz yaşı

² Ürəkdəki

³ Sənin görüşünü

⁴ Görüşə

⁵ Çətinlik

⁶ Cənnətə həsrət çəkən

Eşqində sənin hər qəm, hər möhnətə dözdüm
 Aləmdə vəli ayrılığın dərdi yamandı
 Haşa, sənə şükuh¹ edərəm kəsəti-qəmdən²
 Aşiq bilirəm atəşi-eşq ilə yanandı
 Hərgiz, demirəm qalmışam ac, sevgilim, amma
 Heç isti gəza³ görməmişəm mən nə zamandı
 Başın yuxuda çox gecə gördüm, dedim ey vay
 Məndən qabaq ey vay səsime əmməm oyandı
 İndi ucadan ağlamaram, düşməni oyansın
 Şam əhli gəlib görsə deyərlər: bu babandı?
 Sinen güli bax gör haranı məskən edibdi
 Axır nə deyim mən sənə ki, dərdim əyandı
 Naçar olu viranəni məskən edər axər
 Bir quş ki, onun lanə-o-kaşanəsi⁴ yandı.
 Sani⁵ anamı, Zəcr məni vurdu yol üstə
 Zəhra nənəmin dərdi mənə indi əyandı
 Zəhrayə dəyəni sili mənə dəydi yıxıldım
 Od tutdu üzüm Şamə kimi yandı ki, yandı.
 Su verdilər içdin, de görüm, ya susuz öldün?
 Qurbanə verəllər su, bu məsumi-cahandı⁶.
 Bu parçalanan başın öpüm mən harasından?
 Yox saf yeri başın, başə-baş yarədi qandı
 Çoxdur yara başında, məni bir yaran amma
 Çox yandırır, alnından axan ləxtəli qandı.
 Bildim, niyə əmməm başını Kufədə yardı
 Qan axdı başından üzünə qanə boyandı

¹ Giley, şikayət

² Qəmin çoxluğundan

³ Yemək, xörək

⁴ Yurd və yuvası

⁵ Ömər

⁶ Cahanda qaydadır, adətdir

Hətmən bu alnında olan yarəni gördi
Vurdu başını məhmilə başdan yaralandı.
Alnın yaralıdı bilirəm, kərb və bələdən¹
Dillən görüm axər bu dodağında nə qandı
Bir kəlmə danış, heç mənə yox, əmməmə xatir
Məndən də çox əmməm, dodaqundan nigərandı
Ey vay mənə bir busə yeri yox dodağında
Dərdin mənə gəlsin, bu nə dəndəndi², dəhandı³?!
Qoy bir də dodağından öpüm canımı çıxxsın
Hər bir öpüşün qiyməti minlər belə candı
Bir busə də ver əmməmə qanlı dodağından
Hicrində nə müddətdi bibim əşgi-fəşandı⁴
Dərdin qocaldıb əmməmi, başın qəm ağardab
Aç gözlərini, necə gör qəddi kəmandı⁵

Bədənə bədənə qüsl verib, kəfənə бүkmək üçün ğəssalə
gətirdilər. Bədəni qüsl və kəfən üçün hazırladılar. Qadınlar
və uşaqlar bu səhnəni müşahidə edərkən, nalə və şivən
səsləri ucaldı. Ğəssalə, həzrət Rükəyyənin (ə) bədənini
görən kimi qüsl etməkdən əl çəkib dedi: Bu əsirlərin
başçısı kimdir?

Həzrət Zeynəb (ə) buyurdu: Nə istəyirsən?

Ğəssalə dedi: Bu qız hansı xəstəliyə tutulmuşdu ki,
bədəni belə qaralıbdır?

Həzrət Zeynəb (ə) buyurdu: Ey ğəssalə, o xəstə deyildi.
Bu qaralan yerlər düşmənlərin taziyanələrinin və
zərbələrinin yeridir.

¹ Qəm və bələdən

² Diş

³ Ağız

⁴ Göz yaşı tökür

⁵ Əhəd Ədlu Təbrizi

Hamılıqla ağlamağa başladılar. Gəssalə qadın da nazdanənin zəif və yaralı bədənini yuyarkən gözlərindən yaş axırdı.

Əhli-beyt (ə) Şamdan Mədinəyə qayıdarkən Şamın qadınları qara geyərək, onları yola salırdılar. Hər tərəfdən onların nalə və ağlamaq səsləri gəlirdi və əhli-beyt (ə) ilə vidalaşırdılar. Zeynəbi Kübra (ə) bu fürsətdən çoxlu istifadələr etdi: o cümlədən, vida vaxtı, birdən başını gəcavədən çölə çıxartdı və xitab etdi: Ey Şam əhli, bu xarabada bizdən bir əmanət qalıb. Hər vaxt onun qəbrinin kənarına getsəniz (o bu diyarda qəribdirdir) məzarının üstə su səpin və qəbrinin kənarında çıraq yandırın.

ŞAMLI QIZ

Ali-Məhəmməd (s) əsirləri nəhayət, Şama çatdılar. Bir əsirlər ki, hamısı ərlərini və cavanlarını əldən vermiş qadınlar, qardaşlarını itirmiş bacılar, atalarını itirmiş qızlardırlar. Onlar müsibətlər görüblər, işgəncələr və əziyyətlər çəkiblər, dil yarası eşidiblər, yol yorğunluğu onları əldən salıb, təsəlliyyə, dildarlığa və təskinliyə ehtiyacları var. Şam şəhərinə daxil olurlar. Təsəlli əvəzinə dəf, tənbur, əl çalma və rəqslə onları qarşılayırlar. Dil yaraları ilə ürək yaralarının üstünə duz tökürlər. Evlərin üstündən onların başına toz-torpaq, kül tökürlər. Onlara döşəməsi və çırağı olmayan, təvanı olmayan və divarları uçmaq üzrə olan bir xarabada yer verdilər.

Bir gün həzrət Əba Əbdilləh Hüseynin (ə) qızı xaraba kənarında oturub çölə tamaşa edirdi ki, bəlkə bununla dərd və əziyyətlərindən azala. Şam əhlindən olan, az yaşlı bir qız gəlib, Hüseynin (ə) qızının yanında oturur və onunla söhbət edir. Şamlı qız, o nazdanədən bir neçə sual soruşur; o cümlədən soruşur: Niyə çöhrən göyərüb? Niyə üzün saralıb? Niyə bu qədər zəif və gücsüzsən? Niyə ayağın

tikanla doludur və yaralıdır? O belə suallar soruşduqca Rükəyyə (ə), yol boyu başına gələn macaraları ona danışdı. Düşərgələrdə onlara verilən yeməyin çox az olmasından, yol boyu ona nə qədər sili vurmaqlarından, atasının necə şəhadətə çatmasından... o şamlı qıza danışdı.

O gün keçir. Səhər, günortadan sonra, şamlı qız yenə xarabaya gəlir və əsirlərdən nazdanəni soruşub deyir: O surəti göyərmiş, ayaqları yaralı və tikanla dolu, aclığın şiddətindən rəngi saralmış və çox zəifləmiş qız, hərədadır? Ona dedilər ki, sənin onunla nə işin var?

Şamlı qız dedi: Dünən o başına gələnlərdən və çəkdiyi çətinliklərdən mənə danışdı.

Şamlı qız yenə soruşur: Bu əlamətlərlə dediyim qız harədadır? Amma cavab eşitmir. Qadınlardan biri irəli gəlib dedi:

O qız ki, deyirsən ayağı tikanla dolu idi,

O qız ki, deyirsən çox zəif idi,

O qız ki, deyirsən sənə deyib, acam,

O qız ki, sənə deyib, bədəni döyülməkdən qaralıb, ey şamlı qız, o, dünən gecə can verdi və atasının yanına getdi. (Deyirlər, o şamlı qız öz şam yeməyini də yeməyib, Rükəyyəyə (ə) gətirmişdi)

Ürəkdə dərdə edib, əşgilə müalicəni

Xiyali-vəsli-Rükəyyəylə¹ yatıb, ol gecəni

Deyərdi öz-özünə bu sözü, edərdi fəğan

Bu necə zülmidi dünya, səni xərab olasan

Yatım mən necə gecəni həriri-bəstərdə²

Bilirəm indi yatıb Rükəyyə, quru yer üstə

Qəmilə aləmi-imkanı¹ dağlayır indi

¹ Rükəyyəni görmək ümidi ilə

² İpək yataqda

Üzün qoyub quru toprağa ağlayır indi
Gecə keçib səhər oldu, durub o xırdaca qız
Edibdi qəlbidə şəmi-məhəbbəti əfruz²
Götürdü hissə-təamı³, qəlbi dincəldi
Çıxıb şitab⁴ ilə xərabəyə gəldi
Məraminə yetişib, rəxti-fırqəti⁵ soydi
Yetişdi mənzili-viraniyə qədəm qoydı
Həmin o vaxtda qəlbin əza oxu yardı
Görüb xarabadə qəmli bir mənzərə vardı
Cəfa daşıyla şikəst oldu⁶, şişeyi-səbri
Alıb araya xanımlar balaca bir qəbri
Xanımlara o zaman bir-bə-bir nəzər saldı
Hezar⁷ heyf ola qəlbində həsrəti qaldı
Düşübdü heyrətə etdi təəccüb öz-özünə
Nə qədri baxdı, Rüqəyyə dəymədi gözüne
Yanıbdı qəlbi o dəm həsrət-əhtiraqilən⁸
Dayandı Zeynəbi məzlumənin qabaqında
Sipehri-qəmdə⁹ dedi, tutqun ulduz axtarıram
Rüqəyyə adlı xanım, nazlı bir qız axtarıram
Onunla dildə mənim sirli söhbətim vardı
O xırdaca xanıma bir əmanətim vardı
Toxandı tiri-bəla¹⁰ qəlbi-zarini¹¹ dəldi

¹ Dünyanı

² Məhəbbət şamını şölələndirdi

³ Yemək payını

⁴ Tələsik

⁵ Ayrılıq libasını

⁶ Sındı

⁷ Min

⁸ Həsrət odu ilə

⁹ Qəmli göydə

¹⁰ Bəla oxu

¹¹ Qəmli ürəyin

Həmin o vaxtda Zəhra qızı dilə gəldi:
Əbü-cəfalər¹ saldı Rükəyyəmi candan
Ürəkdə nisgilinə əmməsi ola qurban
Keçən gecə ürəyin tiri-qəmlə² böldü balam
Qiyamətə kimi yannam, acından öldü balam.

HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN (Ə) ŞƏHADƏTİ ŞAM ƏHLİNİ QƏFLƏT YUXUSUNDAN AYILDIR

Şamın xarabasında həzrət Rükəyyənin (ə) ürəkyaandırıcı şəhadətindən sonra əhli-beyt (ə) xanımları əzadarlığa və ağlamağa məşğul oldular. O gün, Şam şəhərinin bütün küçələrindən ağlamaq səsi eşidilirdi. Artıq Şam əhli qəflətdən ayılmış, Peyğəmbəri Əkrəmin (s) əhli-beytinin məzlumiyyətindən agah olmuşdular. Onlar bazarları tətil etdilər və Ali-Əbaya (ə) əza saxladılar. Şam əhli deyirdilər: And olsun Allaha, biz o başın Hüseyn ibn Əlinin (ə) başı olduğunu bilmirdik. Bizə o başın, Yezid əleyhinə çıxmış, bir nəfər xaricinin başı olduğunu demişdilər. Camaatın xəbərdar olması xəbəri Yezidə çatdıqda, o, Quran cüzvələrinin məsciddə camaata paylanmasını əmr etdi ki, camaat namazdan sonra Quran oxusunlar, bəlkə bununla imam Hüseyni (ə) onların yadından çıxara bilə. Amma daha heç bir şeylə imam Hüseyni (ə) camaatın yadından çıxara bilməzdi.³

BIBI BUNLAR BIZI MÜSƏLMAN BILMIRLƏRMI ...?

Həzrət Rükəyyənin (ə) qüslü tamam olduqdan sonra, onu əsirlikdə köhnəlmiş elə həmin öz köynəyi ilə kəfən edib,

¹ Çox cəfa edənlər

² Qəm oxu ilə

³ "200 dastan əz kəramat və məsayib həzrət Rükəyyə".

qürbət diyarda, Şamın xarabasının bir küncündə dəfn etdilər.

Həzrət Rüqəyyə (ə) dəfn olunan gecəsi, həzrət Ümmü Gülsüm heç cür aram olmurdu. O, dayanmadan ağlayır, nalə və fəryad edir, xarabanın ətrafında gəzirdi. Əhli-beytin (ə) xanımları nə qədər təsəlli versələr də o, sakitləşmirdi. Ondan bunun səbəbini soruşanda dedi: Keçən gecə Rüqəyyənin (ə) mənim qucağımda yuxuya getməsi yadıma düşür. Gecə yarısı yuxudan ayılıb gördüm o, bərk ağlayır və sakit olmur. Ondan soruşdum: Niyə ağlayırsan?

Rüqəyyə (ə) mənə dedi: Bibican, bu şəhərdə mənim kimi əsir olmuş və ev-eşiyindən uzaq düşən var? Bunlar bizi müsəlman bilmirlərmi ki, çörək və suyu bizdən əsirgəyirlər, biz yetimlərə yemək vermirlər?¹

BƏS BİZƏ DEMİŞDİLƏR YEZİD GƏSSALƏ VƏ KƏFƏN GÖNDƏRİB...

Ayətullah İsna Əşəri buyurdu: Hacı Həsən Ağə Şirazidən eşitdim ki, mərhum Ayətullah Seyid Möhsindən nəql edirdi:

Ayətullah Seyid Möhsin Cəbəl Amilinin zamanında az qalmışdı ki, həzrət Rüqəyyənin (ə) pak qəbrini su tutsun. (o yaxınlıqda bir çay var idi).

Dedilər ki, biz çayı döndərə bilmərik, bədəni buradan başqa bir yerə aparın.

Ayətullah Seyid Möhsinə dedilər ki, bu işi sən et.

Seyid Möhsin dedi: Əgər, çayı döndərmək mümkün olmasa, biz bu işi edərik. Qəbri açarıq və bədəni çıxarıyıq.

Seyid Möhsin, qəbri açmağa hazırlaşdı. O qüsl edib, ağ libas geyindi və qəbri açmaq əmrini verdi.

¹"Misbah əl-hərəməyn".

Qəbrin üstünün torpağını göturdülər. Ləhədin kərpicinə çatdıqda, Seyid Möhsin dedi: Səbr edin, ləhədi öz əlimlə açım.

Seyid Möhsin qəbrin içinə girdi. Həzrət Rükəyyənin (ə) başı üzərindəki kərpicləri götürən kimi o, huşdan getdi. Camaat seyidin yerə yığılmağını görəndə, onu qucaqlarına aldılar. Seyid huşa gəldi və dayanmadan, ardıcıl deyirdi: Ey vay mənə! Ey vay mənə! Bizə demişdilər ki, Yezid, gəssalə qadın və kəfən göndərüb, amma indicə başa düşdüm ki, yalan imiş, çünki bu balaca qızı elə həmin öz köynəyi ilə dəfn ediblər. Onun bədəni ətir saçan bir gül kimidir. Mən onun bədəninin yerini dəyişdirə bilmərəm. Çünki, qorxuram bundan sonra bir daha “Rükəyyə binti Hüseyin (ə)” ünvanı ilə tanınmasın.və mən onun cavabını verə bilmərəm. Çayı döndərmək üçün nə qədər xərc lazım olsa mən verirəm, çayı döndərin.¹

QƏM KARVANI RÜQƏYYƏSİZ (Ə) İMAM HÜSEYNİN (Ə) QƏBRİ KƏNARINDA

Əhli-beyt (ə) Şamdan Mədinəyə qayıdır. Qafilənin sarıbanı Bəşir, Peyğəmbərin (s) əhli-beytini izzət və ehtiramla aparır. Hər yerdə istəsələr, istirahət üçün dayanırlar. Burada həzrət Rükəyyə (ə), atasının nazdanəsi, üç yaşında çoxlu müsibətlər çəkən, nəvaziş əvəzinə taziyanə görən, o başı bəlalı qız yada düşür. Elə bil, bütün çətinliklər onun zamanında imiş. Axı Rükəyyə (ə) üryan naqələr üstə çox yorulmuşdu, hətta canı ağzına gəlmişdi. Qəmçi vuranların qorxusundan səsinə çıxara bilmirdi. Axır dözməyib, bacısı Səkinəyə (ə) dedi: Bacı saribana de: qafiləni saxlasın, bir az istirahət edək. Dəvə üstündə daha ürəyim qurtardı.

¹"Səhabu-rəhmət", səh. 772.

Amma Yezidin dinsiz-imansız məmurlarından qəmçidən başqa bir cavab görmədi.

Bəşir qafiləni gətirib, Mədinə və Kərbəlayə gedən yol ayrıcına çatdırdı. Əhli-beyt (ə) Bəşirə, əvvəl onları Kərbəlayə aparmalarını əmr etdilər. (Ya Hüseyn zəvvarın gəlir, amma nazlı qızın Rükəyyə...) Bəşir onları Kərbəlayə gətirdi. Qafilənin Kərbəlayə çatması ilə nalə və şivən ucaldı. Hamı vay imamım, vay Hüseynim deyər fəryad edirdi. O qədər ağlayıb, şivən etdilər, başlarına torpaq tökdülər ki, o yaxınlıqda yaşayan camaat, onların ətrafına yığışdılar və ağlamağa məşğul oldular. Hər biri özünü əzizinin qəbri üstə atıb ağlayır, başına torpaq tökür, dərdini deyirdi. Həzrət Zeynəb (ə) növhə oxuyur, qalanları ağlayır, əgər o yorulsa, həzrət Ümmü Gülsüm növhəni davam etdirirdi.¹

Həzrət Zeynəb (ə) yanıqlı növhə oxuyurdu, birdən qardaşına bir söz dedi ki, hamıdan ah qopdu. O, qardaşının qəbrinə üz çevirib, dedi: Hüseyncan! Daha Rükəyyəni soruşma. Çünki ondan danışmağa taqətim yoxdur. Hüseyncan, balalarının hamısını gətirmişəm, amma təkcə, şirin dilli qızın, Rükəyyəni soruşma. Hüseyncan, nazdanənin ölümünü sənə necə xəbər verim? Onu Şam şəhərinin xarabasında, Əli (ə) və Əli övladlarının düşmənlərinin arasında tənha qoydum.²

MƏDİNƏDƏ HƏZRƏT RÜQƏYYƏYƏ (Ə) ƏZA MƏCLİSİ

Əhli-beyt (ə) əsirləri Şamdan Mədinəyə qayıdan kimi əzadarlığa məşğul oldular və gecə-gündüz matəmə qərqlənib, göz yaşı tökür, nalə edirdilər. Onlar ləziz yeməklər

¹ "Müntəxəb əl-təvrix".

² "Həzrət Rükəyyə (ə)", Şeyx Əli Fəlsəfi.

yemədilər və sərin su içmədilər. Yeddi il onların mətbəxində xörək bişmədi. Zəiflikdən gözlərinin yaşı qurumuşdu. O qədər xörək yemədilər ki, həzrət imam Zeynül-Abidin (ə) özü onların otaqlarına gedir, onlardan yemək yemələrini, su içmələrini istəyirdi. Amma o həzrət özü, hər vaxt su görsəydi, ya qarşısına xörək qoysaydılar, o qədər ağlayardı ki, mübarək gözüünün yaşı o su və ya xörəyə qarışırdı.

Seyid ibn Tavus, imam Sadiqdən (ə) nəql edir ki, buyurdu: İmam Səccad (ə) atasının müsibətinə qırx il ağladı. O gündüzləri oruc tutur, gecələri isə ibadətlə başa vururdu. Hər vaxt iftar olduqda, xidmətçi onun xörək və suyunu gətirib yanına qoyur və ərz edirdi: Ey mənim ağam, buyurun xörək meyl edin.

İmam buyururdu:

"قتل ابن رسول الله جائعا قتل ابن رسول الله عطشانا"

"Allah Peyğəmbərinin (s) oğlunu ac öldürdülər, Allah Peyğəmbərinin (s) oğlunu susuz öldürdülər."

O həzrət ardıcıl bu sözü təkrar edir, o qədər ağlayırdı ki, gözüünün yaşı xörək və suyuna qarışırdı. O həzrətin halı Allah dərgahına qovuşana qədər belə oldu.¹

Bəli, əsirlər Mədinəyə qayıtdıqdan sonra neçə gün əza məclisləri quruldu. Əhli-beytin (ə) nə gecələr və nə gündüzlər sakitliyi və aramlığı olmadı.

Mədinə camaatı hər gün dəstə-dəstə onların yanına gəlir və başsağlığı verirdilər. Həzrət Zeynəb (ə), Mədinə qadınlarına Kərbəla, Kufə və Şamın hadisə və müsibətlərindən danışır, onlar da ağlayırdılar.

Həzrət Zeynəb (ə), Şamda çəkdikləri müsibətlərdən danışarkən xaraba və həzrət Rükəyyə (ə) yadına düşdü və

¹ "Lühuf", Seyyid ibni Tavus.

buyurdu: Amma Şamın xarabasında Rüqəyyənin şəhadəti belimi бүkdü və saçımı ağartdı.

Qadınlar, həzrət Rüqəyyənin (ə) müsibətini eşidəndə nalə və şivən səsləri ucaldı, belə ki, daş ürəkləri yumşaldırdı.¹

HƏZRƏT RÜQƏYYƏYƏ (Ə) KƏFƏN GƏTİRMİŞƏM

Əhli-beyt (ə) məddahı Hacı Əsədullah Süleymani nəql edir:

Tehranlı məddah Həsən Zülfüqaridən və əhli-beyt (ə) şairi Hacı Qulam Riza Sazigardan nəql olubdur ki, dedi: Bir nəfərdən eşitdim ki, deyirdi: Həzrət Rüqəyyəni (ə) ziyarət etmək üçün Şama getmişdim. Bir gün hərəmi-mütəhhərdə dayanıb, ziyarətnamə oxuyurdum. Bir qız uşağının hərəkəti məni özünə cəlb etdi. O, bir qədər ağ parçanı zərihin üstünə atmaq istəyirdi, amma bacarmırdı. Yaxınlaşıb dedim: Qız, nə etmək istəyirsən? Cavab verəndə gördüm, azəri dillidir və ata-anası ilə birlikdə gəlib. Dedim: Hamı həzrət Rüqəyyə (ə) üçün oyuncaq gətirir, sən nə üçün parça gətirmisən?

Dedi: ata-anam (onları göstərdi) mənə dedilər ki, həzrət Rüqəyyənin (ə) kəfəni yoxdur. Mən də ona kəfən gətirmişəm.²

GƏLDİM GÖRÜM, AYAQLARININ YARALARI SAĞALIB YA YOX

Şamın “Zeynəbiyyə” elmi hövzəsinin tələbələrindən biri, höccətül-islam vəl-müslimin Seyid Əsgər Heydəri nəql etdi:

¹ "Nasix əl-təvarix", səh.507.

² "Sitareyi dirəxşani Şam", Şeyx Əli Rəbbani Xəlxali, səh. 222.

1356-cı hicri şəmsi ilində namazdan sonra həzrət Rüqəyyənin (ə) səfalı zərihinin kənarında qərribə bir mənzərə gördüm.

Təbriz əhlindən olan türk qoca bir kişi pak zərihə yapışmış, hey fəryad edir, ağlayırdı. Camaat da bu mənzərəni görürdülər, ağlayırdılar. Bir qovğa yaranmışdı.

Qoca kişi imam Hüseynin (ə) qızı ilə türk dilində danışır və göz yaşı tökürdü. Mən türkcə bilmədiyim üçün, türk dilini bilənlərin birindən onun nə dediyini soruşdum.

Dedi: O, deyir: Rüqəyyəcan, çoxdandır ki, adımlı qeyd etdirmişəm və Şama gəlməyi arzulayırdım. Mənim istəyim bu deyil ki, uşağıma şəfa verəsən, ya dünyəvi və maddi halım yaxşılaşsın, ya Qiyamətdə əlimi tutasan. Yox, yox, bunların heç biri üçün gəlməmişəm. Təkcə gəlmişəm ki, görəəm halın necədir? Bədənin sağalıb, ya yox? Ayaqlarının yaraları sağalıb, ya yox? Ürəyin sağalıb? Gedək İrana, Təbrizə gedək, orada qızıldan sənə həyət düzəldim. Öz canımı sənə qurban edirəm.

Bunları deyib ağlayırdı və təvəssül etmişdi.

Öz-özümə dedim: Kaş mən də bu əqidə və ixlasda olurdum.¹

HƏZRƏT RÜQƏYYƏ (Ə) TƏVƏLLÜDDƏN ŞƏHADƏTƏ QƏDƏR

Morği-təbim² pər³ açıbdır, feyzi-məna⁴ axtarır

Fil-misəl bir qətrədir ki, vəsli-dərya⁵ axtarır

Sineyi-Sinayi-dəftər, dəsti-bəyza¹ axtarır

¹ "Sitareyi dirəxşani Şam", Şeyx Əli Rəbbani Xəlxi, səh. 223.

² Ruhum

³ Qanad

⁴ Həqiqətə çatmaq

⁵ Dəryaya qovuşmaq istəyən bir qətrə kimidir

İstərəm Zəhrayi-sani², qəmli ulduzdan yazam
 Guşeyi-viranədə məzlum ölən qızdan yazam
 Gövhəri-dəryayi-ismət³, fəxri-Ali Turab⁴
 Bəndi-qəlbi-padişahi-Kərbəla⁵, iffət niqab⁶
 Qönçeyi-baği-fəzilət⁷, doxtəri-paki-Rübab⁸
 Valideyni ruzi-miladində gərqi-iftixar⁹
 Gül üzündən öpdülər, adın Rükəyyə qoydular.
 Verdi Zeynəb, bağiban ağuşinə zibə¹⁰ gülü
 Al, dedi, qardaş qucaqə, öp bu xoş-sima gülü
 Oxşayır Zəhrayə eynən gülşəni-Zəhra gülü.
 Həmd ola lütf eyləyib, Allah, bənati-Yasinə¹¹
 Könlüvə Zəhra düşəndə bax gözəl simasınə.
 Xaliqi Rəhman sənə öz rəhmətindən pay verib
 Aftab mülki-Bəthayə gözəl bir ay verib
 Boş görüb Zəhra yerin, Zəhraya Allah tay verib.
 Öp doyunca ləblərin, qəlbində həsrət qalmasın
 Çox gözəl qızıdır, Hüseyin, Allah əlindən almasın
 Ver icazə bir neçə gün, mehman olsun mənə
 Mənzilimdə baisi-təskini-can¹² olsun mənə
 Qəmərilərtək sinəm üstə nəğməxan olsun mənə
 Razı olsan Yasəmən ülfət tapar Nilufərə¹³

¹ Nurlanmış əl

² İkinci Zəhra

³ İsmət dəryasının gövhəri

⁴ Əli (ə) övladlarının fəxri

⁵ Kərbəla padişahının ürəyinin bəndi

⁶ Pak

⁷ Fəzilət bağının qönçəsi

⁸ Rübabın pak qızı

⁹ Dünyaya gəldiyi gün iftixara qərq olmuş

¹⁰ Gözəl

¹¹ Yasin (Məhəmməd s.) qızlarına

¹² Ürəyimin təskinliyinə səbəb

¹³ Gül adıdır

Söz verirəm qoymaram, qardaş qucaqimdən yerə.
Etdi fərmayış Hüseyn, ey xahəri-niku-məab¹
Razıyıq, Zeynəb bu istidayə² həm mən, həm Rübab
Hər nə əmrin var gərək, olsun bu evdə müstəcab³.
Şahidəm gərçi bu nozadım⁴ əzizindir sənin
Mın Rükəyyəm olsa Zeynəbcən, kənizindir sənin.
Tərbiyət kaşanəsin⁵ tədbir ilə abad elə
Zeynəbiyyəndə bu tiflin yaz adın, irşad⁶ elə
Dərsi-eşqi-mərifət öyrət özün ustad elə.
Xoşdu xəncərlər misalı məntiqi, bürə⁷ ola
Hər cəhətdən könlüm istir, ayrı bir Zəhra ola.
Bağiban ol, bağı-Zəhrada bu qəmli susənə
Pərvəriş ver gül kimi, versin tərəvət gülşənə
Məndən artıq sən məhəbbət eylə, öyrənsin sənə.
Fani dünyadı, vəfası ruzigarın⁸ yox bacı
Bilmək olmaz, bəlkə ömrün məndən oldu çox bacı.
Sinen üstündə yatırt, gəhvarəyə öyrəşməyə
Öyrədin bir ayrı rəngə, qarəyə öyrəşməyə
Könlüm istir, Zeynəbim, guşvarəyə⁹ öyrəşməyə.
Caməsin tez-tez dəyiş, gərd-o-ğübarə¹⁰ batmasın
Gəlməyincə mən evə dindir, danışdır yatmasın.
Həzrətin fərmayışından Zeynəb, oldu əşgi-bar¹¹

¹ Güzəl aşibətli bacı

² İstək

³ Qəbul

⁴ Təzə dünyaya gəlmiş, körpə

⁵ Ocaq, yurd

⁶ Hidayət et, tərbiyə et

⁷ Kəsici, iti

⁸ Dünya

⁹ Sırğa

¹⁰ Toz-torpaq

¹¹ Gözü yaşlı

Ərzi qıldı, bu suzindən¹ yandı qəlbim ey nigar
Taro-pud peykərim² oldu Hüseyncan, şöləbar.
Bacı istər qardaşın çiyində getsin mədfənə³
Səndən artıq ömrüm olsa, onda qardaş vay mənə.
Sən özün şahidsən ey bəzmi-sittin məhrəmi
Bir tükünlə versələr, Zeynəb dəyişməz aləmi
Mən səni görməkdən ötri keçmişəm mehriyyəmi.
Var ümidim qəlbimə tufani-hicran əsməsin
Sayövi Allah, Hüseyncan başım üstədən kəsməsin.
Bacı istər gözlərin can versə qardaş bağlaya
Layiq öz şəni şəhrində əzasın saxlaya
Könlüm istir qəbrimin üstə Rükəyyən ağlaya
Mehribanlıq görsə məndən əmmə canım vay deyər
Qara məcər başda, şirin dil balam, lay-lay deyər.
Təbiyyət etdi qərəz Zeynəb, o əla gövhəri
Oldu eynən zahir və batində Zəhra məzhəri
Sürmədi eşqin olublar badə nuş sağəri⁴
Gəzgilər qolbağlı bahəm pa-be-pa⁵ səhraları
Guşeyi-viranə oldu aqibət məvaları⁶
Guşeyi viranə yox, bəzmi-əzadarani-eşq⁷
Məclisi-dildadəgan⁸ həzrət-Sültani-eşq
Bir tərəfdə ağlaşırlar dəsteyi-tiflani-eşq
Bir tərəfdə bir xanım boş qundaqə lay-lay deyir
Bir ucaboy, qarəpuş örət⁹, Hüseynim vay deyir.

¹ Dərdindən

² Paralanmış bədənəm

³ Qəbrə

⁴ Taziyanə ilə döyüldülər

⁵ Addım-addım

⁶ Məkan

⁷ Eşq əzadalarının məclisi

⁸ Aşıqlar məclisi

⁹ Qara geyinmiş qadın

Ravi nəql eyilir: üsəranın Hüseynim vay səsi
Bir gecə bədxab edib¹, guya Yəzidi nakəsi
Yatmağa imkan dedi: vermir əsirlər naləsi.
Görməsə qoymaz məni asudə Zeynəb, qardaşın
Yollayın viranəyə dilbəndi Zəhranın başın
Səs düşübdü yol verin, dürdaneyi Zəhra gəlir
Teşti-zərdə² rəsi-şahənşahi-aşura³ gəlir
Gəl Rüqəyyə hardasan? didaruvə⁴ baba gəlir.
Gül yox idi, rahi şahənşahidə pərvər ola⁵
Başlarından yoldu qızlar, saçların tökdü yola
Dəsteyi-nisvan⁶ aşura qurubdur əncümən
Etdilər viranəni Yəsrib kimi beytul-hüzün
Açdılar sərpüşini⁷ gün çıxdı güya təstidən
Etdilər mehmanə hörmət qəmli sahibxanələr⁸
Şəmi görcək başladı pər⁹ vurmağa pərvanələr.
Hakim idi çün ədəb, nisvani-beytul-əhzənə¹⁰
Əvvəlin növbətdə Zeynəb, başlayıbdı şivənə
Qəmli zairdən¹¹ dedi: əvvəl salam olsun sənə
Ağ geyər hacı gedəndə Məkkəyə ey möhtəşəm
Kəbədən başsan mənə əfv elə qarə geymişəm
Sərfəraz¹² olsun adun, olduq Hüseyncan sərfəraz

¹ Yuxudan oyadıb

² Qızıl təstdə

³ Aşura şahənşahının başı

⁴ Görüşünə

⁵ Şahənşahın yollarına səpilə

⁶ Qadınlar dəstəsi

⁷ Örtüyünü

⁸ Ev sahibləri

⁹ Qanad

¹⁰ Qadınların hüznü evinə

¹¹ Ziyarətçi

¹² Uca

Almışam ey ruhi-əqdəs¹, göz yaşımdən dəstəmaz
 Üz-bə-üz dur, Kəbəyə istir bacın qılsın namaz.
 Gözlərin məşər, ləbin zəməzəm, üzün beytul-hərəm
 Baxdıqca Kəbeyi-Zəhrayə vəllah doymaram
 Heyf ola indi bu qürbətdə qəribi bikəsəm
 Bir əli boş mizbanəm², bəxtimə dilva pəsəm³
 Kaş olurdu əldə imkanım, sənə qurban kəsəm
 Vardı həqqim göz yaşımdan olsa dərya damənim⁴
 Parça-parça ləblərin ovraqi-eşqimdir⁵ mənim
 Zeynəbin bəli! Vəfası oxşayır əfsanəyə
 Aşıqanə sözləri təsir edər biganəyə
 Əlqərəz növbət yetişdi bülbülü-viranəyə
 Tellərin rədd eylədi əvvəl üzündən, ax, dedi
 Fatimə oxşarına, Zəhrayə xatir bax! dedi
 Xoş gəlmisən bu məhqər⁶ mənzilə, ey məhliqa
 Layiqi şənin deyil bu səqfsiz viransəra
 Bu nə küldür gözlərin üstündə, hardaydın baba?
 Səslədim Şamın yolunda vermədin sən hay mənə
 Bari ver bir busə qanlı ləblərindən pay mənə.
 Könlüm istir bu gecə hicranımə payan⁷ verəm
 Canımı xoşdur ki, öz cananıma qurban verəm
 Vardı peymanım⁸, öpəm gül ləblərindən can verəm.
 Fikrin olsa getməyə ayrı diyarə ay baba
 Səbr elə qoysun məni əmməm məzarə, ay baba
 Olmasaydı ləblərində yarə ey ziba-nigar¹

¹ Ruhu çox pak

² Ev sahibi

³ Nigəran

⁴ Ətəyim

⁵ Eşqimin vərəqləri

⁶ Sənə layiq olmayan

⁷ Son

⁸ Əhdim

Buseyi-məstanivə² indi çəkərdim intizar
Neyləyim, çarəm nədir, gül ləblərində yarə var.
Arzu eylər öpə çün, dəm-bə-dəm ulduz ayı
Əzbəs³ öpdüm surətindən, busəmin yoxdur sayı⁴

İNTİQAM

Əmir Qütbəddin Teymur Qurqani böyük məmləkət sahibi idi və müxtəlif ölkələri öz hökumətliyi altına gətirmişdi, kafirlərə cizyə təyin etmişdi. O, 803-cü qəməri ilində Şama gedir, Hələb ətrafında Şam əmirləri ilə döyüşür və onları məğlub edir. Əmir Teymur Dəməşqə gəlir və Şamın vilayətlərini qarət edir, o qədər qənimət ələ gəlir ki, yazmağa aciz qalırlar. Şam şəhəri alındıqdan sonra şamlıların əhli-beytə (ə) zülm və sitəmlərindən əmir Teymura xəbər verirlər. Qeyrət atəşi onun sinəsində zəbanə çəkir. Şamın böyükkləri hamısı ona müti olmuşdular. Teymura xəbər verdilər ki, Şam sultanının bir qızı var. Teymur o qıza elçilik etdi və Şam şəhərin bəzətdirib, çil-çıraq asdırdı. Bütün toy və şadlıq vasitələri hazır olduqdan sonra, sultanın qızını hamama apardılar. Əmir Teymur öz xidmətçisini çağırıb, hamamın qapısına üryan dəvə göndərməsini və sultanın qızını o dəvəyə mindirib, çıpaq halda şəhərdə gəzdirmələrini ona əmr etdi.

Şam camaatı bu əmrdən xəbərdar olduqda əlləri yaxalarında əmir Teymurun hüzuruna gəlib, dedilər ki, bu nə zülmdür ki, bizə rəva görürsən?

Əmir Teymur, həsrətlə onlara bir nəzər salıb buyurdu: Bu nə qovğa, fəğan və şivəndir. Mənim bir kəsə zülm

¹ Gözəl üzlüm

²Dodaqlarına

³ O qədər ki

⁴ Hüseyin Gəffari Ərdəbili

etmək qəsdim yoxdur. Mən, elə güman etdim sizin qanun və adətiniz belədir ki, böyüklərin və ali şəxslərin qızını başı açıq bazarda gəzdirirsiniz?! Şamlılar dedilər: Hansı dinsiz, belə bir əməli, bir müsəlmanın namusuna rəva görər?

Əmir Teymur, göz yaşı yağırdı və dedi: Ey bihəya dinsizlər və zülmkar yezidpərəstlər! Hansı padşahın övladı Peyğəmbərin (s) övladından nəcibdir? Hansı böyük, həzrət Fatiməyi Zəhranın qızından əzizdir ki, siz onları üryan dəvələrə mindirib, bazarlarda gəzdirdiniz, Cəbrailin (ə) su verdiyi ağaclara (əhli-beytə) zülm etdiniz, xeymələrini yandırdınız?

Sonra dedi: Ey qeyrətsiz tayfa! Siz bununla belə ki, gördünüz Əhmədi Muxtarın (s) övladlarını haqsız olaraq şəhid etdilər və Peyğəmbərin (s) qızlarını bu diyara gətirdilər, şəhəri, bazarları bəzədiniz və Peyğəmbərin (s) itrətinə tamaşa etməyə gəldiniz. Əfsus! Əfsus! Mən o gün dünyada olmamışam, ta o binamusların nəslini yer üzündən kəsəm.

Ey şamlılar, and olsun Allaha, yaddan çıxartmaram, o zamanı ki, Peyğəmbərin (s) əhli-beytinin hamısını bir kəndirə bağlayıb, rum və firəng əsirləri kimi haramzadə Yezidin yanına apardınız. Ey şamlılar, o gün Yezidin məclisində bir firəngli (fransalı) Peyğəmbər (s) övladlarının təəssübünü çəkdi. Allahın lənəti sizin atababalarınıza olsun ki, qeyrətiniz olmadı. Şamlılar onun sözlərindən başlarını aşağı saldılar və heç bir cavab vermədilər.

Sonra dedi: Ey şəxsiyyətsiz, mürtəd tayfa və ey Allahın və Peyğəmbərin (s) düşmənləri! Bir şamlı qızın əsirliyi sizə ağır gəlir, bəs Fatimənin (ə) qızlarını Şamda dolandırdınız, Peyğəmbərə (s) ağır gəlmədi?!

Əmir Teymur qoşununa əmr etdi ki, oradakı camaatı qılıncdan keçirsinlər və Şamı viran etsinlər.

İndiki Şam şəhəri son zamanlar abad oldu.¹

HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN (Ə) MÜTƏHHƏR HƏRƏMİ

Həzrət Rüqəyyənin (ə) mütəhhər hərəminin yaxınlığında, təqvalı və zahid alim, mərhum Ələmul-Hüda Seyid Mürtəzanın nəvələrindən olan Seyid İbrahim Dəməşqi sakin idi. Onun ömrü doxsanı ötmüşdü. Dəməşq camaatı arasında xüsusi hörməti var idi. Seyidin üç qızı var idi və oğlu yox idi.

Bir gecə onun böyük qızı, Əba Əbdilləh Hüseynin (ə) qızı, həzrət Rüqəyyəni (ə) yuxuda görür ki, ona buyurur: Atana de, hakimə desin, mənim qəbrimlə ləhədin arasına su nüfuz edib və bədənə əziyyətdədir, gəlsin mənim qəbrimi və ləhədi təmir etsin.

Böyük qız yuxudan ayılıb öz yuxusunu atasına danışır. Seyid İbrahim, sünnü və nasiblərin qorxusundan hakimin yanına getmir. İkinci gecə seyidin ortancıl qızı həmin yuxunu görür və atasına danışır. Seyid yenə yuxunun ardınca düşür. Üçüncü gecə kiçik qız, həmin yuxunu görür və atasına danışır. Seyid bu dəfə də hakimin yanına gedib, macaranı demir. Dördüncü gecə seyid özü, həzrət Rüqəyyəni (ə) yuxuda görür ki, ona buyurur: Nə üçün hakimə xəbər vermədin?

Seyid İbrahim səhər, Şam hakiminin yanına gedib, yuxusunu ona danışır və həzrət Rüqəyyənin (ə) mütəhhər hərəmini yenidən düzəltməsinə xahiş edir. Hakim, şiə və sünnü böyüklərini çağırır və onlardan qüsl edib, təzə libas geyinib, sonra həməmi mütəhhərə tərəf getmələrini istəyir

¹"Dastanəhayi tarix", 1-ci cild, səh.187.

və deyir ki, hərəmi mütəhhərin qapısı hər kimin əlində açılsa, qəbri açmaq, pak cəsədi çıxarmaq və qəbri yenidən təmir etmək şərəfi ona nəsib olacaq. Onlar hakimin göstərişinə uyğun olaraq növbə ilə qapıya tərəf gedirlər və qıfılı açmaq istəyirlər, amma qıfıl açılmaz. Növbə Seyid İbrahimə çatır. O vüqarla qapıya tərəf gedir. Əlini qıfıla vuran kimi, qıfıl onu gözləyirmiş kimi açılır. Onlar hərəmə daxil oldular. Qəbri açmaq üçün hər biri növbə ilə gülüng vurular, amma Seyid İbrahimdən başqa heç kimin əlində işləmir. Mütəal Allah öz qüdrətini göstərir və Hüseynin (ə) nazdanəsinin vasitəsi ilə əhli-beytin (ə) məzlumiyyətini və izzətini göstərir.

Naməhrəmləri, bəli, naməhrəmləri mütəhhər hərəmdən çıxarırlar. Seyid özü tək, pak qəbri açır və ləhədi sındırır. Hüseynin (ə) nazdanəsinin kəfən və nazənin bədənini salamat halda müşahidə edir. Göz yaşları ona aman vermir.

Seyid, göz yaşı tökən halda o nazdanənin düşməni təziyanəsi ilə döyülməkdən göyərmiş bədənini qucağına alır və ləhəd yenidən təmir olunana qədər, yəni üç gün dizləri üstə saxlayır. Namaz vaxtı olarkən seyid o nazənin bədənini pak bir şeyin üstə qoyub, namazını qılar.

Seyid deyir: Həzrət Rükəyyənin (ə) kəramətindən bu üç günün ərzində yeməyə, suya və dəstəmazımı təzələməyə ehtiyacım olmadı. Qəbir tamamilə düzəldikdən sonra, o pak bədənini ləhədə qoydum və qəbrin üstünü torpaqla örttdüm. Pak bədənini ləhədə qoyarkən, oğlum olmadığı üçün həzrət Rükəyyəni (ə) vasitə qərar verdim. Allah mənə bir oğul əta etdi və adını Mustafa qoydum.

Axırda hakim macaranı sultan Əbdul Həmid Osmaniyyə yazdı və o da həzrət Zeynəbin (ə), həzrət Rükəyyənin (ə),

həzrət Səkinənin (ə) və həzrət Ümmü Gülsümün (ə) müqəddəs hərəmlərinin idarəçiliyini mənə tapşırdı.¹

HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN (Ə) KƏRAMƏTLƏRİ

FƏLƏC QIZIN ŞƏFASI

Bir nəfər deyir: Xəstə bir qızım var idi. Xəstəliyi o qədər ağırlaşdı ki, onu zəiflətdi və axırda fələc oldu. Həkimlərə nə qədər müraciət etsək də, bir nəticə almadıq və onun müalicəsindən aciz qaldıq. Hər yerdən ümidim kəsildi. Özümün və xəstə qızımın halını fikirləşirdim ki, nə edim? Hara gedim? Birdən zehnimdə bir ümid işıqlandı. Özümdə ümidvar oldum ki, çarə var. Tibb evlərinin qapısına getsək (bizim üzümüdə) bağlıdır. Amma bir tibb evinin qapısı həmişə xəstələrin üzünə açıqdır və heç bir xəstə o tibb evindən naümid geri qayıtmır. Ürəyim Əba Əbdilləhin (ə) nazdanəsinin hərəminə pərvaz etdi. Dedim, düzdür ki, yaşdan kiçikdir, amma o balaca əlləri ilə böyük düynlər açır. Düzdür ki, balacadır, amma Mütəal Allahın yanında çox əzəmətli məqamı var, əlləri cəddi Yədullah Əlinin (ə) əlində olduğu üçün müşgülləri həll edir. Dedim, qızımın şəfasını ondan istəyirəm. Bu qəsd ilə hərəmə tərəf hərəkət etdim. Hərəmə daxil oldum. Gözüm onun hərəminə düşən kimi, göz yaşı mənə aman vermədi, ürəyim sındı, dərdi-dil etməyə başladım, dedim: Xanım, doktorlar mənə geri qaytarıblar, amma sən mənə naümid geri qaytarma, uzaq yoldan gəlmişəm.

Qızımı zərihin kənarına gətirdim. Gecə daxil ünvanı ilə kəndirin bir tərəfini qızıma və o biri tərəfini zərihə bağladım. Qızıma tapşırıdım ki, bu qız, imam Hüseynin (ə)

¹ Bu kəramət, Hacı Mirza Haşim Xoraninin, "Müntəxəb əl-təvərix" və başqa mötəbər kitablarda gəlmişdir.

qızıdır və atası onu çox sevirdi. Ondan istə ki, sənə şəfa versin. Ağla, yalvar, dərdini de. Mən də bir tərəfə gedib, dua, ziyarət, namaz və təvəssülə məşğul oldum, öz halıma qərq oldum. Dünyadan ayrılıb, Həqq Taalanın Zatına müttəsil oldum. O halda qızımın şəfasını istədim. Bir müddətdən sonra özümə gəlib gördüm, gecədən xeyli keçib, hərəm sakitlikdir və heç kim yoxdur. Səhər, ya səhərə yaxın idi. Qızımı yaddan çıxarmışdım. Bir səs məni özümə gətirdi. Yaxşı qulaq asdıqda qızımın səsi olduğunu bildim. Ona tərəf getdim, gördüm ağlayır. Məni görən kimi dedi: Ata mən sağalmışam, ata mən sağalmışam. Onu qucağıma aldım, soruşdum, qızım nə oldu? Niyə ağlayırsan? Dedi: Ata çox ağladım, axırda məni yuxu apardı. Yuxuda gördüm ki, zərihdən üç yaşlı bir qız çıxıb, mənə tərəf gəldi. Mənə yaxınlaşıb, dedi: Nə istəyirsən? Qalx! Dedim xanım, mən xəstəyəm, yerimdən tərpənə bilmirəm. Yanımda oturdu və o kiçik əlləri ilə bədənimə əl çəkdi. O vaxt mənə dedi: Sağaldın! Dur, atanın yanına get. Yuxudan ayılıb, heç bir narahatlıq hiss etmədim, amma ata, nə üçün o üç yaşlı qızın çöhrəsi qaralmışdı? Dedim, qızım o düşmənlərin ona vurduqları sili zərbələrinin yeridir.¹

ANAM VƏ BIBİMLƏ GƏLMİŞƏM

Əhli-beyt (ə) dostlarından olan bir qadın həmişə, harada Əba Əbdilləh Hüseynin (ə) adına məclis olsaydı, o məclisdə iştirak edirdi və o həzrətin müsibətində göz yaş tökürdü. O qadının əri sünnü məzhəbli idi. Bir gün arvadına dedi ki, səhər qonağımız olacaq, yemək hazırla və evi qonaqlar üçün hazırla.

¹ "Əşgi bər se salə", Məhəmməd Hairi Təbar, səh. 36.

O günün səhəri qonşu qadınlarından biri gəlib, o qadına filan məhəllədə əza məclisi olduğunu dedi. O qadın bu xəbəri eşidən kimi, evi təmizləyib, əza məclisinə getdi və özlüyündə dedi ki, qalan işləri qayıtdıqdan sonra edərəm.

Məclis uzun çəkdi və o qadın, o qədər ağlamışdı ki, huşdan getdi və özünə gəldikdə artıq xeyli gec idi. Öz-özünə dedi: çox gecikmişəm, ərim məni incidəcək, indi mən nə edim?

O qadın deyir: Tələsik özümü evə çatdırdım ki, bəlkə yemək hazırlaya biləm. Evə çatdım, qapını açıb gördüm, bir balaca qız, evi süpürməyə məşğuldur. Gəlib onun yanında dayanıb, dedim: Haradan gəlmişən? Burada nə edirsən? Olduqca şirin və dilruba ləhcə ilə cavab verdi: Mən bibimlə birlikdə gəlmişəm və o, indi mətbəxdə yemək hazırlayır.

Qadın deyir: Mətbəxə gəldim, çox nurani və əzəmətli bir xanımın yemək bişirməyə məşğul olduğunu gördüm. İrəli gedib soruşdum: Xanım, olar ki, buyurasınız siz kimsiniz? Burada nə edirsiniz? Cavab verdi: Mən anamla gəlmişəm ki, yemək hazırlayaq. İndi anam otaqdadır.

Tez otağa keçdim. Onun nurunu görəndə, ixtiyarsız özümü onun qədəmlərinə atdım və yalvarıb, ondan xahiş etdim ki, xanım siz kimsiniz? Səndən başqa o iki xanım kimdir? Canım sizə qurban olsun, özünüzü mənə tanıtdırın. Xanım cavab verdi: Mən Hüseynin (ə) anasıyam və mətbəxdəki banu, Hüseynin (ə) bacısı, həyətdə gördüyün qız isə Hüseynin (ə) qızıdır. Mən o kəsin anasıyam ki, getdin ona ağlayasan. Mən də onun əvəzində gəldim ki, sənə əziyyət olmasın və sənin işlərinə kömək edək.¹

¹ Bax: kitabı qədimi, "Tənqihul məqal fi məqtəli xamisi al".

DE, ADINI HÜSEYN QOYSUN

Həzrət Rüqəyyənin (ə) mütəhhər hələminə daxil olduqda, bir dəstə adamın, müqəddəs zərihin qarşısında ziyarətnamə oxumağa və əzadarlığa məşğul olduqlarını gördüm. İxlaslı məddah, Hacı Nikuyi rövzə oxuyurdu. O, deyirdi:

Həzrət Rüqəyyənin (ə) hələmini genişləndirmək üçün ətrafdakı, evləri alırdılar. Yer sahiblərindən biri yəhudi, ya xristian idi. Evini hələmin genişlənməsi üçün satmaq istəmirdi. Alıcılar həтта 2,5 dəfə yuxarı qiymətə almağa razı idilər, amma o satmaq fikrində deyildi. Bir müddətdən sonra, onun arvadı hamilə olur və doğuş vaxtı yaxınlaşarkən həkimə aparırlar. Müayinədən sonra həkim deyir: Ana və uşaq, hər ikisi təhlükədədirlər və həkim nəzarəti altında olmaları lazımdır. Onlar qəbul edirlər.

Ev sahibi deyir: Elə ki doğuş ağrıları başladı, həyat yoldaşımı xəstəxanaya apardım və özüm qayıdıb, həzrət Rüqəyyənin (ə) hələminin qapısına gəldim. Ona təvəssül edib, dedim: Arvadıma və övladıma nicat versən, onların şəfasını Allahdan istəsən, evimi sənə təqdim edəyəm.

Bir müddət təvəssülə məşğul oldum. Sonra xəstəxanaya getdim, həyat yoldaşımın çarpayıda oturduğunu və uşağın da onun qucağında sağ-salamat olduğunu gördüm. Həyat yoldaşım dedi: Hara getmişdin? Dedim: bir yerə getmişdim, işim var idi. Dedi: Yox, getdin imam Hüseyin (ə) qızına təvəssül etdin! Dedim, haradan bilirsən? O dedi: Mən doğuş halında ağrının şiddətindən bəzən, huşdan gedirdim. Bu vaxt, bir qız uşağı xəstəxananın otağına daxil oldu və mənə dedi: Narahat olma, biz sənə və uşağının salamatlığını, Allahdan istəmişik. Övladınız da oğlandır. Mənim salamımı ərinə çatdır və de, adını Hüseyin qoysun.

Dedim siz kimsiniz? Dedi: Mən, imam Hüseynin (ə) qızı, Rükəyyəyəm.

Rövzə qurtardıqdan sonra məddahdan (Hacı Nikuyi) soruşdum ki, bu əhvalatı kimdən nəql edirsən? Cavab verdi: Həzrət Rükəyyənin (ə) hərəminin xadimindən nəql edirəm. O özü sünnüdür və imam Hüseynin (ə) nazdanəsinin hərəmində xidmət etməyi ilə iftixar edir. Onun atası da həzrət Rükəyyənin (ə) hərəminin xadimlərindən olubdur.¹

BU ÜÇ YAŞLI QIZIM RÜQƏYYƏDİR (Ə)

Təqvalı və ixlaslı vaiz, Hacı Seyid Əbdullah Təqəvi deyir: Mən neçə ildir ki, Tehranda məclislərə, yığıncaqlara və mənzillərdə minbərə gedirəm, məzlum cəddim, imam Hüseynin (ə) nökrəi olmağımla fəxr edirəm. Gecələrin birində minbər qurtardıqdan sonra evə qayıtdım. Telefonun zəngi səsləndi, götürdüm gördüm, dostlarımdan biridir. Mənə dedi: Filan tacir dünyasını dəyişib və sabah filan məsciddə onun fatihə məclisidir. Mən, minbərə getmək üçün, onun varislərinə səni nişan vermişəm, saat üçdə (ya dördə) orada ol və minbərə getməyə hazırlaş.

O vaxt yadıma düşdü ki, keçən gün, hər ay gedib rövzə oxuduğum mənzildə, bir xanım, səhər günortadan sonra, bu evin qarşısındakı evə gəlib rövzə oxumağı mənədən xahiş etdi. Dedi ki, mənim hacətim var və nəzr etmişəm ki, həzrət Rükəyyə xatunun (ə) adına süfrə açam və siz gərək o balaca xanıma, imam Hüseynin (ə) əzizinə təvəssül rövzəsi oxuyasınız. Mən də ona təyin olunmuş saatda orada olacağıma söz verdim. Xülasə, telefonda dostuma dedim ki, mən sabaha qabaqcadan söz vermişəm ki, bir mənzildə həzrət Rükəyyə xatun (ə) rövzəsi oxuyam.

¹ "Sitareyi dirəxşani Şam", Şeyx Əli Rəbbani Xəlxi, səh. 281.

Dostum dedi: Ey ağa, mən istəyirdim sizə bir xidmət edəm, siz nə fikirləşirsiniz?!

Öz-özümə fikirləşdim ki, mən gərək neçə belə məclis, həzrət Rükəyyə (ə) və həzrət Əli Əsgər (ə) rövzəsi oxuyam ki, mənə otuz min pul verələr, amma bu dünyasını dəyişən, varlı bir tacirdir, heç olmasa yaxşı pul verərlər. Hər halda, o xanımın evinə gedib rövzə oxumaq fikrindən döndüm. Gedib yatağıma girib yatdım.

Yuxu aləmində gördüm, xiyabanda, dünən orada rövzə oxuduğum həmin küçənin başında, nurani bir seyid durub və üç yaşlı bir qızın da əlindən tutub. Bir-birimizlə salamlaşdıq, mən ondan soruşdum: Adınız nədir və Tehranın harasında yaşayırsınız? Cavab verdi: Mən özümün əza məclislərimin hamısında hazır oluram və bu da üç yaşlı qızım, Rükəyyədir. Siz, biz ailəni maddiyyat və dünyaya satmayın. Nə üçün o qadına, evində rövzə oxumağa söz vermişən və gözü yolda qoymusan? Nə üçün vəfat etmiş tacirin vərəsələri sənə bir az çox pul verəcəklərinə xatir vədəyə xilaf edirsən? Bərk ağlamağa başladı və o qızla, mən vədə verdiyim qadının evinə tərəf getdi.

Mən yuxudan ayıldım və dostuma zəng etdim. Saat iki radioləri, gecənin yarsını keçmişdi. Ağlayaraq ona dedim: O tacir üçün keçiriləcək sabahkı məclisdə mənə gözləməyin. Heç cür gələ bilməyəcəyəm.

Səhər söz verdiyim saatda, o xanımın evinə getdim, həzrət Rükəyyə xatunun (ə) müsibətindən rövzə oxudum və gördüyüm yuxunu da minbərdə danışdım. Həm özüm, həm də eşidənlər bərk ağladıq, hətta rövzə qurtardıqdan sonra da biz ağlayırdıq. Xoş bir ətir iyi evin fəzasını

bürümüşdü. Mən indiyə qədər özümdə belə bir hal görməmişdim.¹

DE, NEÇƏ CÜMLƏ QIZIMIN (RÜQƏYYƏ) MÜSİBƏTİNDƏN OXUSUN

Mərhum mühəddis Hacı Şeyx Əbbas Quminin oğlu, Mirza Əli Mühəddis zadə Tehranın məşhur vaizlərindən və xətiblərindən idi. O, deyir:

Bir ilisi xəstəliyə, boğaz narahatlığına və səsimin tutulmasına düçar olmuşdum. İş o yerə çatdı ki, hətta minbərə getmək və söhbət etmək imkanına belə qadir olmadım. Aydınır ki, hər kəs belə bir vəziyyətdə gərək müalicə fikrində olsun. Mən də mütəxəsis və təcrübəli bir həkimə müraciət etdim.

Müayinədən sonra məlum oldu ki, mənim xəstəliyim o qədər ağırdır ki, səs tarlarından bəzilər işədən düşüb və fələc olub. Həkim nüsxə yazmaqdan əlavə neçə ay minbərə getməməyimi və heç kimlə söhbət etməməyimi, bir şey istəməli olsam onu yazmaq vasitəsilə istəməyimi tapşırdı. Bəlkə bu istirahət və dərmanlardan istifadə etməyin vasitəsi ilə əldən getmiş sağlamlığı yenidən qaytarmaq mümkün oldu.

Əlbəttə, belə bir xəstəliyin qarşısında səbr etmək və camaatla, hətta ailə-uşaqla danışmamaq çox çətinidir. Çünki insanın ən çox danışib-eşitməyə ehtiyacı vardır. Necə olar ki, neçə ay heç nə deyib-danışmayam və ardıcıl istirahətdə olam?! Nəticənin isə nə olacağı məlum deyil. Hamıya aydındır ki, belə bir qorxulu xəstəliyin qarşıya çıxması ilə xəstə hansı hala düşür və onun narahatlığı fəvqüladə qüdrəti adamın yadına salır. Bu bir pərişanlıq halıdır ki, insan ümidini bütün bəşəri çarələrdən kəsib,

¹ "Sitareyi dirəxşani Şam", Şeyx Əli Rəbbani Xəlxali, səh. 77.

ilahi dərğaha yaxın olanların soracağına gedir ki, onların vasitəsi ilə Mütəal Allahın dərğahına hacətini ərz edib, Allahın sonsuz lütf dəryasından bir bəhrə alsın.

Mənim də həzrət imam Hüseyinin (ə) inayətinə təvəssül etməkdən başqa çarəm yox idi. Bir gün zöhr və əsr namazlarından sonra mən təvəssül halı tapdım. Çox ağladım və müqəddəs vücuduna təvəssül etdiyim, həzrət Əba Əbdilləh Hüseyini (ə) müxatəb qərar verib dedim: Ey Allah Peyğəmbərinin (s) oğlu, belə bir xəstəliyə səbr etmək təqətimi əldən alıb. Bundan əlavə mən minbər əhliyəm və camaat, mənim onlar üçün minbərə getməyimi gözləyirlər. Mən ömrümün əvvəlindən indiyə kimi minbərə getmişəm və siz əhli-beytin (ə) nöqərlərindənəm. İndi nə olub ki, mən xəstəliyimə görə birdən-birə belə bir həssas məqamdan kənarlaşam. Mübarək Ramazan ayı da yaxınlaşıbdır, dövətləri nə edim? Ağə inayət buyur, Allah mənə şəfa versin.

Bu təvəssüldən sonra məni yavaş-yavaş yuxu apardı. Yuxuda özümü böyük bir otaqda gördüm. Onun yarısı nurlu və işıqlı, yarısı isə qaranlıq idi. İşıqlı olan tərəfdə kainatın mövləsi, həzrət imam Hüseyin (ə) oturmuşdu. Çox sevindim və ovqatım yaxşılaşdı. Oyaq olduğum halda tapdığım təvəssül halını yuxuda da tapdım. Hacətimi ərz etməyə başladım. Məxsusən israr edirdim ki, Ramazan ayı yaxınlaşıbdır və mən neçə məscidə dövət olunmuşam. Amma bu işdən düşmüş həcərə ilə necə minbərə gedərəm və söhbət edəərəm. Bir halda ki, həkim uşaqlarımla belə söhbət etməyi qadağan edibdir.

Çox nalə edib, ağladığım üçün, həzrət mənə işarə edib buyurdu: Qapının ağzında oturmuş seyidə de, neçə cümlə qızımın (Rüqəyyə) müsibətindən oxusun və siz də bir az ağlayın, inşaallah yaxşı olar. Mən otağın qapısına tərəf

baxdıqda, bacımın həyat yoldaşı, Hacı Ağa Mustafa Təbatəbai Quminin (ki, Tehranın alim, xətib və imam camaatlarından idi) oturduğunu gördüm. Həzrətin əmrini ona çatdırdım. O, əvvəl müsibət oxumaqdan boyun qaçıрмаq istədi. Şəhidlər sərvəri (ə) buyurdu: Qızımın rövzəsini oxu. O, həzrət Rükəyyənin (ə) müsibətindən oxumağa başladı, mən də ağlayıb, göz yaşı tökdüm. Amma çox təəssüflər olsun ki, uşaqlarım məni yuxudan oyatdılar. Mən də narahatlıqla yuxudan ayıldım və feyzlə dolu elə bir məclisdən məhrum olduğum üçün çox təəssüf etdim. Amma belə bir ali mənzərəni yenidən görmək imkanı yox idi.

O gün, ya səhəri həmin mütəxəsis həkimə müraciət etdim. Xoşbəxtlikdən, müayinədən sonra məlum oldu ki, qabaqkı xəstəlik və narahatlıqdan heç bir əsər-əlamət qalmayıb. Həkim çox təəccübdə idi və məndən soruşdu ki, siz nə yemisiniz ki, belə tez nəticə almısınız?! Mən, öz yuxumu və təvəssülümü ona danışdım. Doktorun əlində qələm var idi və ayaq üstə idi, amma mənim təvəssül hekayəmi eşitdikdən sonra, ixtiyarsız olaraq qələmi əlindən düşdü və kainatın mövlası imam Hüseynin (ə) adının təsirindən, mənəvi bir hal ilə təbabət mizinin arxasında oturdu və qətrə-qətrə göz yaşı üzünə axırdı. Bir az ağladıqdan sonra dedi: Sizin bu xəstəliyinizin təvəssüldən, qeybi kömək və inayətdən başqa heç bir çarəsi yox idi.¹

MƏSIHI QADIN HƏZRƏT RÜQƏYYƏYƏ (Ə) TƏVƏSSÜL EDİB, ŞƏFA ALIR

Höccətül-islam vəl müslimin Hacı Şeyx Məhəmməd Məhdi Tac Ləngərudi yazır:

¹ "Təvəssülat və rahi ümidvaran", səh.173.

Məşhur vaiz və dəfələri həzrət Rükəyyənin (ə) qəbrinin ziyarəti üçün Şama getmiş, dostlarımdan biri minbərdə deyirdi:

Həzrət Rükəyyənin (ə) hərəmində bir fransalı qadının müqəddəs asitanəyə hədiyyə ünvanı ilə iki qiymətli xalı gətirdiyini gördüm. Camaat onun fransız və xristian olduğunu bildikləri üçün, bu işdən çox təəccüb edirdilər, öz-özlərinə deyirdilər ki, görəsən qeyri-müsəlmanın bura gəlib və qiymətli hədiyyələr gətirməsinə nə bais olub?! Camaatda o qədər maraq yarandı ki, onun bu işinin səbəbini soruşdular. O, cavabında dedi:

Bildiyiniz kimi mən müsəlman deyiləm. Fransadan məmuriyyət ünvanı ilə bura (Suriyaya) gəlmişdim. Bu müqəddəs asitanəyə yaxın bir mənzildə, məskən etdim. Birinci gecə istirahət etmək istəyərkən ağlamaq səsi eşitdim. Bu səslər dayanmadığı üçün soruşdum: Bu ağlamaq səsi haradan gəlir? Dedilər: Bu ağlamaq səsləri bu yaxınlıqda dəfn olunmuş bir qızın qəbrinin kənarından gəlir. Mən elə bildim ki, o qız bu gün ölüb və bu gecə dəfn olunub, onun ata-anası, yaxınları növhə oxuyurlar. Amma mənə dedilər ki, onun ölümündən və dəfnindən min ildən çox keçir. Mənim təəccübüm bir az da artdı və öz-özümə dedim ki, camaatın yüz illərdən sonra onu belə bir məhəbbətlə sevmələrinin səbəbi nədir?! Sonra məlum oldu ki, bu qız, adı qızlardan fərqlidir. Bu, imam Hüseynin (ə) qızıdır. Onun atasını müxalifləri və düşmənləri öldürüblər, övladlarını Yezid hökumətinin paytaxtı olan bu şəhərə əsirliyə gətiriblər və bu qız da burada atasının ayrılığından canını tapşırıb və dəfn olunub. Bu macaradan sonra, bir gün buraya (hərəmə) gəldim. Camaat hər tərəfdən aşıqanə gəlir, nəzir edir və hədiyyələr gətirir, təvəssül edirdilər. Onun məhəbbəti qəlbimdə möhkəm yer elədi.

Bir müddətdən sonra məni doğmaq üçün xəstəxanaya, doğuş yerinə apardılar. Müayinədən sonra mənə dedilər ki, sizin övladınız qeyri-təbii dünyaya gəlir və biz cərrahiyyə əməli aparmağa məcburuq.

Cərrahiyyə əməlini eşidən kimi ölümə üzləşdiyimi bildim. Allah nə edim, ilahi narahatam, çarə nədir? Fikirləşdim ki, təvəssüldən başqa çarəm yoxdur. Gərək təvəssül edəm...

Çarəsiz qalıb, əlimi bu qıza tərəf uzatdım və dedim: İlahi, səni and verirəm bu qızın haqqına ki, əsirlikdə döyüblər, taziyanə ilə vurublar və atasının haqqına ki, haqq imam və Sənin Peyğəmbərinin (s) nümayəndəsi olubdur, onu zülm yolu ilə öldürüblər, mənə bu həlakətin təhlükəsindən nicat ver. Onda bu qızı müxatəb qərar verib dedim: Əgər bu həlakətdən nicat tapsam, iki qiymətli xalımı sənin asitanənə hədiyyə edərdəm.

Allah şahiddir ki, nəzr və təvəssül etdikdən sonra çox çəkmədi ki, həkimlərin gözlədiyinin əksinə olaraq, övladım təbii yolla dünyaya gəldi və mən ölumdən nicat tapdım. İndi öz əhdimə və nəzrimə əməl edib, xalıları o qızın müqüddəs asitanəsinə təqdim edirəm.¹

MƏSIHI QIZIN ŞƏFASI

Məsihi bir qadın, öz fələc qızını Livandan Suriyaya gətirir. Çünki Livan həkimləri ona mənfi cavab vermişdilər.

Qadın, xəstə qızı ilə həzrət Rüqəyyənin (ə) əzəmətli hərəminin yaxınlığında mənzil tutur ki, oradan qızının müalicəsi üçün həkimə müraciət etsin.

¹ "Təvəssülət və ya rahi ümidvaran", səh.161.

Aşura günü çatır və o, camaatın dəstə-dəstə həzrət Rükəyyənin (ə) hərəmi olan məkana tərəf gəldiklərini görür.

Şam camaatından bunun səbəbini soruşur. Deyirlər, burada həzrət imam Hüseyin (ə) qızının hərəmi var. O da xəstə qızını evdə tənha qoyub, otağın qapısını bağlayır və həzrət Rükəyyənin (ə) hərəminə gəlir. Orada həzrət Rükəyyəyə (ə) təvəssül edir, o qədər ağlayır ki, qəşş edib huşdan gedir. O halda kimsə ona deyir, ayağa dur, get evə, qızın təkdir və Allah ona şəfa veribdir. Ayağa qalxıb, evə tərəf hərəkət edir və gəlib evin qapısını döyür, qızının sağ-salamat olduğunu və oyuncaqlarla oynadığını görür.

Ana qızının vəziyyətini görür və onun halını soruşur. Qız ananın cavabında deyir: Sən getdikdən sonra Rükəyyə adlı bir qız otağa daxil oldu və mənə dedi: Dur, birlikdə oynayaq. O qız mənə dedi: Ayağa dura bilmək üçün "Bismillahir-rəhmanir-rəhim" de. Sonra mənim əlimdən tutdu və mən durdum, tamam bədənimin sağ-salamat olduğunu gördüm. O, mənimlə söhbət edirdi ki, sən qapını döydün. Dedi: Anan gəldi.

Məsihi ana imam Hüseyin (ə) qızından bu kəraməti gördükdə müsəlman oldu.¹

KIÇIK BEŞİK

Qum elmi hövzəsinin ustadlarından olan, təqvalı alim, höccətül-islam vəl-müslimin, Seyid Mürtezə Müctəhidi Sistani nəql edir:

Müqəddəs Məşhəd şəhərinin sakini, imam Hüseyin (ə) hərəminin xidmətçisi, Hacı Sadiq Müttəqi 1418 (h.q) məhərrəm ayında mənə belə nəql etdi:

¹"Sitareyi dirəxşani Şam", səh.270.

Qızımın izdivacından altı il keçməsinə baxmayaraq hələ də övlad sahibi olmamışdı. Bir neçə həkimə müraciət etdik, çoxlu nüsxələrə əməl etdik, heç bir faydası olmadı. 1417 ci ilin səfər ayında Şama getdim. Getməzdən qabaq (qızımın) anası bir kiçik beşik düzəltdi və mənə dedi: Onu həzrət Rükəyyənin (ə) mütəhhər zərihinə bağla, ta o xanımın lütfündən bəhrələnək və hacətimiz rəva olsun.

Mən kiçik beşiyi özümlə Şama apardım. Şamda imam Hüseynin (ə) üç yaşlı qızı həzrət Rükəyyənin (ə) ziyarətinə getdim və o xanımın əzəmətli və qəmli hərəminə daxil oldum. O məzlumənin hərəmi elədir ki, bütün ziyarət edənləri öz təsiri altına alır. Beşiyi zərihin yanına aparıb, ümidlə onu həzrətin nurani zərihinə bağladım.

Orada dayanıb mənim işlərimə nəzarət edən bir şəxs dedi: Sizin nə üçün belə işlərə etiqadınız var? Dedim: Mənim etiqadım həzrət Rükəyyəyədir (ə), beşiyə yox. Bu beşiyi, o həzrətə öz əqidə və etiqadımı aşkar etmək üçün vasitə qərar vermişəm ki, bu yolla həzrət Rükəyyənin (ə) diqqətini özümə cəlb edim. Hər kəs öz mərifəti qədərində iş görür və mənim mərifətim bu qədərdir, daha o həzrətin əzəməti qədər yox.

Şamda əhli-beytin (ə) hərəmlərinin ziyarətindən sonra İrana qayıtdım. Bir müddət keçmişdi ki, anası dedi: Gərək qızımızı yoxlanışa aparaq, ta yəqinimiz olsun ki, həzrət Rükəyyə (ə) bizim hacətimizi Allah dərgahından alıb, ya yox?

Yoxlanışdan sonra cavab müsbət oldu. Məlum oldu ki, bir kiçik beşiklə, öz etiqad və ümidimizi o həzrətə göstərüb, onun lütf nəzərini özümüzə tərəf cəlb etmişik. İndi qızımın beşikdə bir uşağı var.¹

¹ "Sitareyi dirəxşani Şam", səh.276.

ŞERLƏR, NÖVHƏLƏR, MƏRSİYYƏLƏR

BUYUR ƏMMƏ, ŞİMRİ SİTƏMGƏRƏ MƏN

ZARƏ SILSİLƏ¹ VURMASIN

Babamın ğəmi bəs olur mənə, daxi yarə bu dilə vurmasın
 Nədi cürmim² axər ey əmməcan məni Şümr, ya Sənan vurar
 Atasız qıza bu qəraridir üzə əlində fəğan vurar
 Həm ölüb atam, həm Əkbərim ürəyimdə yoxdi təvan vurar
 Edəndə nalə yətim uşaq düşər ərşə zəlzələ vurmasın
 Dəgilən qabardır ayaqlarım bu yolu piyadə gedəmmirəm
 Əli Əkbərin başın görürəm cudadə gedəmmirəm
 Anam ağlır, Əkbərin oxşayır ğəm olur ziyadə gedəmmirəm
 De bu qövma Əkbərimin başın anamın müqabilində vurmasın
 Görürəm baba başın dayanammıram, edirəm fəğan
 Necə gör saralmışam əmməcan, zibəs³ incidir məni sariban
 Gecə-gündüz ağlaram ahilən nə qədri bu cismidə vardı can
 Yetişincə bari əcəl başa, de bu sariban hələ vurmasın.
 O qədri bəla mənə üz verib dəxi əmmə, qalmadı məndə tab
 Kim olub mənim kimi xuncigər⁴ kimə zülm olub belə bihesab
 Ayağım qabardı sızıldar, kəsib əmmə qollarımı tənab
 De bu Şimrə, rəhm eləsin dəxi yetib iş müşgülə vurmasın
 Bu qədri cəfa, sitəmləri necə bir yətimə rəva görür
 Baxır əmmə nizədə Əkbərim, mən edəndə ah-o-nəva görür
 Kəsilibdi çarəməz əmməcan, bu qədri cəfani Xüda görür
 De bari bu Xuli kafirə, atama edim giley vurmasın
 Ayağım qabardı qaçammıram bu nə silsilə, nə tənabidir⁵?
 Bilisən ki, rəhm yətimlərə hər millət içrə səvabidir
 Gedib əldən izzət-o-şokətim ürəyim yanıbdı kəbabidir
 Mən Əli Əkbərə aşiqəm, o salıb məni çölə vurmasın

¹ Zəncir

² Günahım

³ Çox

⁴ Ciyəri qanla dolmuş

⁵ Kəndir

Yetişincə Şamə yəqindir məni belə zülmələr öldürür
O qədri ki, Şimr, Sinan vurar üzümə bu sililər öldürür
Üzə sili başımə əmməcan vurulur bu qəmçilər öldürür
Gedib ixtiyar-o-təvan dəxi yetişincə mənzilə vurmasın
Bu sitəmlə yolda gər ölməsəm , ölərəm o Şamidə bil yəqin
Qayıdam Mədinəyə bir də mən gəlir xəyalimə çox çətin
Nəzərindən salıbdılar əmmə məni Əkbər ilə babam Hüseyn
Niyə bəs cudadə babam demir məni sarıban belə vurmasın
Yetir axirə sözü «Nazima» dəxi vermə çox da kəlamə tul¹
Bəs olur təmam günahüvə əgər olsa bircə sözlün qəbul
Gətirəndə məhşərə eyləməz bu xanım Rüqəyyə səni məlul
Deyəcəkdı, Nazimin əmrini babasın de müşgülə vurmasın.²

HƏZRƏT RÜQƏYYƏNİN ŞAM YOLUNDAKI ƏHVALATI

Bilməm nə həzzi var fələkin inqilabidən
Bir ləhzə çəkmir əl əməli nasəvabidən
Gül başı üstə xarə³ verir fələk, pərvəriş
Baxmır ki, bağıban su verib əşgi nabidən⁴
Gərduni dun⁵ qəfəs qəyirib əndəlib⁶ üçün
Gülzari zar edibdi cəfayi gürabidən⁷
Pərvazə şəhbaz gələn vəqtidə geyzilən
Titrər zəif quşlar o dəm iztirabidən
Şirin qəvidi pəncəsi hər ləhzə qan içər
Şirə zəiflər baş əyillər o babidən
Rubah⁸ çün xəbisidi təmini var onun

¹ Uzun

² Əhəd Behiştizad

³ Tikan

⁴ Xalis su

⁵ Pis dövrən

⁶ Bülbül

⁷ Qarğanın cəfasından

⁸ Tülkü

Qovğa edər doyurmasalar nan-o-abidən¹
 Ahu və leyk pakidi məzlum edib fələk
 Hər səmtə getsə vəhşəti var şix-o-şabidən²
 Kimdir ala zəiflərin intiqamını
 Bazuyi şum³ və pənceyi qəhr-o-itabidən⁴
 Ayrı xəyal eyləmə gərqəm xəyalə mən
 Çərxi məzəmmət eyilirəm iltihabidən⁵
 Hər iş görüb fələk belə billəm bica⁶ imiş
 Amma varımdı şükuh⁷ bir əmri əcabidən
 Aya, Yəzidi səltənətə bəslədi fələk
 Ya incidi sülaleyi Xətmi-Məabidən?
 Aya, yəzidiyan nə səbəbdən əziz idi
 Axər fələk nə gördi bu Ali-Türabidən
 Çərx, istədi ki, Zeynəbi isbati həqq üçün
 Bipərdə gəzdirib oyada xəlqi xabidən⁸
 Zeynəb də tökdü məh yüzünə qanlı saçların
 Cəbrən⁹, bəli mühəccəbə çıxmaz hicabidən
 Xəffaş¹⁰ cəhli qovmvğa taleedi¹¹ sübh tək
 Zülmətli şamə dəvət olub aftabidən¹²
 Minmiş sınıq gəcavələrə bəxti qarələr
 Gözlərdə əşginab ürəklərdə yarələr

¹ Çörək və sudan

² Qocadan və cavandan

³ Pis əllərdən

⁴ Qəzəbli əllərdən

⁵ Nigərançılıqdan

⁶ Yersiz

⁷ Şikayət

⁸ Yuxudan

⁹ Məcbur olaraq

¹⁰ Gecə quşu

¹¹ Falçı

¹² Günəşdən

Qollar tənabə bağlı, vəli başları açıq
Düşməndi izdihamilə dörd bir kənarələr
Bəzisinin qulağı olub yarə, qan axır
Məlumdur ki, ғarət olub guşivarələr
Bəzisi səslənir: bala gün batdı hardasan
Axı bu vaxtlar süd əmər şirxarələr
Bəzi deyir ki, əmmə sıxır boynumu tənab
Qəmçi acısı canıma salmış şərarələr
Bəzi deyir ki, baş açıqam əmmə fikr elə
Tapşır bir azca fasilə açsın səvarələr
Məhr, imamət itrətini baş açıq görür
Mah sipəri¹ dudeyi-ahilə² qarələr
Gün görsənir cudadə qiyamətdi Zeynəbə
Məğrib gəzir o qəlbi sınan məhparələr
Şamın yolun nə qədri gedillər qurtarmır
Dildən düşüb gəcavədə axmış sitarələr³
Bir gəllə ahivani-hərimi-şəriəti⁴
Salmış qabaqinə qovalur heçkarələr
Hərdəm biri düşür yerə ol xırda qızların
Səslir ki, əmmə getmə dayan, eylə çarələr
Hər mənzilə düşüllər minən vəqtə naqəyə
Zeynəb o xırda qızları bir-bir şümarələr⁵
Bir gün sayanda istədiyi qız tapılmadı
Qan vurdu cam çeşminə qəlbində yarələr
Başdan ucatldı əllərini baxdı nizəyə
Andırdı miri qafiləni bu işarələr
Nagəh görüblər rəs Hüseyn¹ durdu getmədi

¹ Ayların və günlərin keçməsinə

² Ah və zarın tütüsü ilə

³ Ulduzlar

⁴ Şəriət hərəminin bir dəstə ceyranlarını

⁵ Cayır

Qanlı gözü üzərə dürri şahvar² ələr
 Gün seyridən dayandı kəsib iltifatını
 Aciz qalıb görən o başın möcizatını
 Gördilə gər tapılmasa nazlı Rūqəyyəsi
 Şam əhlinin məhal edəcək mümkünatını
 Məmur ediblə Zəcrilə, bir şəxsi digəri
 Gəldikləri yolun gözəllər şeş cəhatını³
 Zəcr axtarır Rūqəyyəni, amma Rūqəyyə də
 Gözlər qəza ilə qədər hadisatını⁴
 Zülmət gecə o qorxulu üç yaşında qız
 Görmür yanında əmmələri, ümməhatını⁵
 Başın salıb aşağı, baxammır sağa-sola
 Cari edir üzərinə əşgin fəratını
 Halın görəndə göydəki quşlar sızıldaşır
 Təhsin edillə dildəki səbr, sübatını
 Əhvalinə sudan gələn ahular ağlaşır
 Guya dua edillə o tiflin nicatını
 Səslir babasını eşidir öz səsin yenə
 Vəhşətdən az qalır verə əldən həyatını
 Nə əmməsi verir səsinə səs, nə qardaşı
 Həllali-müşgül⁶ istir açə müşgülətini
 Ümidi hər nədən kəsilir üz tutur göyə
 Vəzəh deyir şikayətinin hər nükatını
 Allah, hayanda qaldı keçən günlərim mənim
 Mən bu çölün gəzim neçə kuh⁷, neçə fəlatini⁸?

¹ Hüseyin başı

² Göz yaşı

³ Altı tərəfini

⁴ Hadisələrini

⁵ Analarını

⁶ Müşkülləri həll edən

⁷ Dağ

⁸ Səhrasını

Əzbəs ki, incidib hamını ağlamaq səsim
Məndən kəsibdi əmmələrim iltifatını
Sən kəsmə lütfünü məni hifz eylə, ey Xüda
Tofiqinin fərahəm eylə mocibatını¹
Qoyma məni bu çöldə edə vəhşilər həlak
Xar eylədi zəmanə bu tiflin vəfatını
Faş etdi bəs ki, dərdi dil dağıdarını
Hey tökdü göz yaşın üzə ney tək sızıldadı
Çərxin gətirdi rəhmə vəli kəc mədarını²
O əmməsin çağırdı, vəli fələk Zəcri yolladı
Yandırdı tazədən dil ümidvarını
Kim qorxsə tez səlam verər naşünasə³ də
İstər ki, salim eyliyə qəhrin şərarini⁴
Qəblən tanırdı çün o şəriri, Rüqəyyə də
Verdi salam görmiyə Zəcr inzicarini⁵
Səd heyf ilə ədəbli balanın salamına
Naəhl idi, müxatəbi aldı qərarını
Bu əl apardı başə, o əl taziyanəyə
Nili edibdi peykərinə, gül üzərinə
Bir söz dedi ki, Şimrə desəydi edərdi rəhm
Şimrün alardı əldən o söz ixtiyarını
Səsləndi vurma çox məni zalım əsirənəm
Səyyadlar cəhanda çox istər şikarını
Mən qaçmadım görəndə səni, sən də rəhm eylə
Axı nəvaziş ilə tutarlar fərarını
Məmurşan aparmağa, mən hazıram gedim
Çox mayıləm ki, bir də tapam ğəm qatarını

¹ Səbəblərini

² Tərs dövrünü

³ Tanış olmayana

⁴ Şərlərini

⁵ Əziyyətini

Öldürmə bağla qollarımı, sal qabaqinə
 Çoxlar çəkir bu gəməzadənin intizarını
 Öldürmək istəsən ona da hazıram yenə
 Amma bu çöldə atma, bu möhnət düçarını
 Sal nəşimi at üstə apar, Zeynəb əmməmə
 Qazsın yol üstə ta bu qəribin məzarını
 Ravi deyir ki, Zəcri məzəmmət edib dedim:
 Zalım tərəhhüm¹ et, görürsən iztirabını
 Fərzən nə qardaşı, atası, nə pənahi var
 Axı yətimə qızdı, yanıqlı niqahi² var
 Bir ah çəksə gər, təhi dildən³, bu mehriban
 Afaqi⁴ yandırar elə suzəndə⁵ ahi var
 Nifrin edə Yəzidi, görərsən bir anidə
 Nə qaldı taci-o-təxti, nə də barigahi var
 Vurma bu nazənin qızı, qoy mən olum kəfil⁶
 Tərigimdə mindirim gətirim, səxt rahi⁷ var
 Əlqissə, qane oldu, qəbul etdi Zəcri dun
 Çün gördü məntiqimdə rizayi ilahi var
 Ərz eylədim xanım, olasan tərgimə səvar
 Bu yolda xar çoxdu, nə ab-o-giyahi⁸ var
 Verdi cavab: Yaxşı mürüvvətli şəxssən
 Amma bu yerdə məntiqinin iştibahı⁹ var
 Naməhrəmilə bir ata minməz, Hüseyn qızı
 Əmməm deyib, bu əməlin çox günahı var

¹ Rəhm

² Baxışı

³ Ürəkdən

⁴ Üfüqləri

⁵ Yandırıcı

⁶ Himayədar, zəmin

⁷ Çətin yolu

⁸ Su və bitki

⁹ Səhvi

Olduq səvar Zəcrilə biz, başladıq yolu
Gördüm nə fikri rahəti dil, nə rifahi var
Hərdəm dönüb dala baxıram, görürəm onu
Ney tək vəli sızıltısının gah-gahi var
Guya ayaqların qabar almış, üzün gübar
Zahirdə təkdi vəli başda gəm sipahi¹ var
Bir qarə məcərilə iki iş görür o qız
Qalmış du dil² ürəkdə zibəs ki, du rahi³ var
Gah başə bağlayır onu gahi ayağına
Gör tir⁴ bəxti, gör necə ruzi siyahi⁵ var
Hasil, yetişdi qafiləyə ol əfifə qız
Gördüm ki, nizə başına həsrət niqahi var
Ərz eylədi, bu Zəcri baba bir məzəmmət et
Bilsinlə ta yətimələrin dadixahi⁶ var
Məndən nə rənci rah-o-biyabandan⁷ soruş
Nə suzi qəlb-o-hali pərişanidən soruş
Pərvanə sərgüzəştinə biganədir hamı
Öz aşınası şəmi şəbistanidən⁸ soruş
Bu zülmü bir yətimə heç kafər eləməz
Hər covr-o-zülmi Zəcri müsəlmanidən soruş
Bir sili vurdu Zəcr mənə, şərh edənməyəm
Zəhra anama sili vuran Sanidən soruş
Qoy üz-üzə, necə alışıb gör üzüm baba
Mümkün deyilsə dideyi giryanidən⁹ soruş

¹ Qəm qoşunu

² İki fikirli

³ İki yolu

⁴ Qara

⁵ Qara günü

⁶ Köməyinə yetişən

⁷ Yol və səhranın əziyyətitindən

⁸ Gecə məclisləri keçirmək üçün məkan

⁹ Ağlar göz

Alsan qabar ayaqlarımın halını xəbər
 Yollardakı o xari müğilandan¹ soruş
 Xiclət çəkib danışmasa gər, xar-o-xəs² baba
 Bu yərəli ayaqdan axan qanidən soruş
 Xarın ayağa batmağını istəsən əgər
 Sinəndəki o zəhrili peykanidən³ soruş
 Var şahidim ki, həm susuzam, həm acam baba
 Misdaqı ərzimi ləb-o-dəndanidən⁴ soruş
 Şirin dilimlə qəmçi acısın deyəmmirəm
 Nili bədəndə xəstə olan canidən soruş
 Bəxtimdən ay da batdı, qaranlıqda ağladım
 Çəkdim nələr, bu qəlbi hərasanidən soruş
 Yel əsdi mən də əsdim o dəm bərgi bid⁵ tək
 İndi də titrirəm, tənə lərzanidən⁶ soruş
 Şerində etmə Münzəvi, heç kimdən iqtibas⁷
 Əğyari boşla, hikməti Loqmanidən soruş
 Şerin gərəkdi dərşini Ruhul-Qüdüsus verə
 Nə pirdən, nə tifi dəbistanidən⁸ soruş⁹

ŞAM YOLUNUN ƏHVALATI

Ey bəşər qəlbini saf eylə müsəlmansan əgər
 Getmə şeytan yoluna tabeyi Quransan əgər
 Qoyma böhranda qala aciz-o-dərmandələri
 Bəzl-o-infaq¹ elə insanlara, insansan əgər

¹ Tikanlı ağacın tikanlarından

² Tikan və quru ot

³ Ox

⁴ Dodaq və dişlər

⁵ Söyüd yarpağı

⁶ Titrəyən bədəndən

⁷ Faydalanmaq

⁸ Məktəb uşağından

⁹ Rəhim Münzəvi Ərdəbili

Olma razı balasından ola şərməndə² fəqir
Dərdinə çarə elə baniyi ehsansan əgər
Qapını bağlama, Allah qapını bağlamasın
Rəhm elə, şiyeyi gəmxari yətimansan əgər
Səngidil olma bu əndazə bir az rəhmədil ol
Yoxsulu al nəzərə, bəndeyi Sübhansan əgər
Get fəqirin evinə qoyma o gəlsin qapına
Qoyma sındırsın özün, sahibi vicdansan əgər
Bir günün vardı qabaqda, əli boş getməlisən
Olma məğrur tamam ələmə sültansan əgər
Fəqr bir atəşi suzandı³, cəhənnəm misli
Rişəkün⁴ eylə onu talibi rizvansan⁵ əgər
Hərə bir dərdə giriftaridi bu dünyadə
Dərdin artırma, dəva dərdüvə xahansan⁶ əgər
Çörəyi doğrama gündə fəqəranın qanına
Bu qədər zülm ələmə sahibi imansan əgər
Çox uşaq var qara köynək ala bilmir özünə
Tut əlin nokəri-sültani-şəhidansan əgər
Qara bir köynəyi olsa qoşular dəstələyə
Fürsətin var hələ gəm çəkmə, pəşimansan əgər
İstəyirəm indi təvəssül eliyəm, ağlaşağın
Sən də göz yaşı tök, didəsi giryansan əgər
Qara köynək yadıma saldı Rüşeyyə xanımı
Şam yollarına bax vəqifi cəryansan əgər
Karivan gördü gedib, baxdı bir az sağ-soluna
Əli qoynundə gözün tikdi Dəməşqin yoluna

¹ Bəxşiş

² Xəcalətli

³ Yandırıcı od

⁴ Kökündən qaz at

⁵ Cənnət istəyirsənsə

⁶ İstəyənsən

Belə fikr eylədi rəyadədi, ahuyi Hicaz
 O xəyal ilə qara gözlərini ovdu bir az
 Oyanıb gördü yatan bəxtidi, əyləşdi yerə
 Əllərin başdan ucaldıb dedi: ey Bəndə Nəvaz
 Səni verrəm qəsəm əllərdə ölən Zəhraya
 O xanım ki, qıla bilmirdi ayaq üstə nəmaz
 And verrəm babamın sinəsinin ox yerinə
 O şəhanşəh ki, məqtəldə edib raz-o-niyaz
 And verrəm əmim Əbbasin uzun qollarına
 Demirəm eylə məni Yəsribə getməkdə mücaz¹
 Harda olsa bibimi tez yetir Allah, ölürəm
 Bağiban olmasa heç güldə təravət olmaz
 Deyiləm özgə, Xüdaya, mən Hüseynin qızıyam
 Heç şəhidin qızı mən tək belə başsız qalmaz
 Dəftərin olsa əgər yazmağa bikəslər adın
 Babamın adının altında mənim adımy yaz
 Kaş bilirdim ki, bibim Zeynəbə mən neyləmişəm
 Məni agah elə, ey Bais Peydayişi Raz²
 Qucağından məni əmməm yerə heç qoymaz idi
 Razi olmazdı edəm didəsi tər suz-o-güdaz³
 Dilim-ağzım qurusun bəlkə bibim Zeynəb ölüb
 Ölsə Səccadə denən, öldü bacın qəbrini qaz
 Söz verrəm bibimin daməninə çatsa əlim
 Bir də Şamata kimi eyləmərəm heç kəsə naz
 Taziyanə mənə öyrətdi yətim naz eləmər
 Eyləsə nazinə heç kimsə xəridar olmaz
 Hər kəsin mən kimi ölsə atası əllərdə
 Olacaq güssələri çox vəli xoş günləri az
 Əlqərəz: ağladı əzbəs Əli Əkbər bacısı

¹ İcazəli

² Sirlərin açılmasının səbəbkarı

³ Ah-nalə

Görməyə Fatiməni aldı biyabanda cəvaz
Gördü bir orəti¹ Zeynəb kimi qəddi бүкүлүб
Ağarıb saçları güya başına kül tökүлүб
Qüvvəti qəlb tapıb Fatimənin tərланı
Tökdi göz yaşını gül surətinə müjqanı²
Dedi kimsən bu biyabanda ey biganə
Gecənin vəqti gəzirsən niyə bu səhranı
Olmıyə sən də mən kimi qardaşın ölüb
Qardaşın ölsə çətin dərdidi yox dərmanı
Nədir illət de görüm qarə salıbsan başüvə
Dağılar ğəmlərün izhar eləsən cəryanı
Nəfəsindən bu biyabanə dolub buyi behişt³
Por məhəbbət baxışın məst eləyir insanı
Bu cavanlıqda nədən saçların aya ağarıb
Hansı ğəm xəm eləyibdir bu qəddi rənanı
Danışardı nənəsindən bizə Yəsribdə⁴ babam
Tanıyaq bəlkə nənəm Fatiməyi Zəhranı
Mu be mu⁵ hər nə buyurmuşdu qalıb yadımda
Çəkmişəm sinəmə vəchil-həsən cananı⁶
İstərəm ərz eliyəm düz nənəmə oxşursan
Məni əfv eylə xanım olsa əgər imkanı
Bir sualım vəli var sınmasa qəlbin məndən
Yuxusuz gözlərim olsun gözlərünün qurbanı
Kim vurub surətinə sili, dolub qan gözünə
Əli sinsın vuranın, heç yox imiş vicdanı
Nənəmin də belə deyilər gözüne ləkkə düşüb

¹ Qadın

² Kiprik kimi

³ Behişt iyi

⁴ Mədinə

⁵ Hamısı

⁶ Gözəl üzlü cananımı

Olmadı mən də görüm mahi cəhan aranı
 Qismət olsa yetişəm məhzərinə rüyadə
 Gözlərimdən tökərəm daməninə dəryanı
 Göyərən surətini versə icazə öpərəm
 Deyərəm çatdı mənə Fatimənin ehsanı
 Söz yetişəcək bu yerə qalmadı Zəhrada dəvam
 Çəkdi ağuşinə yorğun balanı eyliyə ram
 Dedi: day ağlama ey bəxti, günü qarə qızım
 Əlini qoynuna qoyma ürəyi yarə qızım
 Toz qonub zülfünə ayineyi iqbalım tək
 Bağiban olmasa xüsrənidi¹ gülzarə qızım
 Şanəsiz² tellərinə çarəsiz əmmən qurban
 Qolları bağlıdı yoxsa eliyər çarə qızım
 Niyə biganə misalındə baxırsan üzümə
 Surətindən telini rədd elə məhparə qızım
 Yaxşı bax öz nənənə, oğlu ölən Fatiməyəm
 Gəzirəm çölləri sizdən sarı avarə qızım
 Xəbər aldın gözümün ləkkəsinin cərəyanın
 Agah ol indi bu cəryani əsfibarə³ qızım
 Bir günü kuçeyi Yəsribdə Həsən yanımda
 Sani kəsdi yolumu baxmadı Dadarə⁴ qızım
 Bimürüvvət mənə bir siliyi möhkəm vurdu
 Çıxdı düşdü qulağımdan yerə guşvarə qızım
 Oxşayırsan mənə fikr etmə fəqət simadan
 Sərgüzəştin də mütabiqdi⁵ bu naçarə qızım
 Mənə də sili dəyibdi sənə də sili dəyib
 İkimiz də gəzirik çölləri avarə qızım

¹ Ziyandır

² Daranmamış

³ Qəmli

⁴ Allah

⁵ Uyğun

Qapıma vurdular od, yandı sənin də ətəyin
Yarı oxşatdı fələk, dil yaralı yarə qızım
Hər gəmim bir yana, amma bu gəmim bir tərəfə
Yanaram həsrə kimi bu gəmə həmvərə qızım
Nə anan, Heydəri-Kərrarə dedi sili sözün
Nə sənin çatdı əlin qolsuz ələmdarə qızım
Fərqimiz olsa vəli yaxşıdı bir mətləbdə
O da vabəstədi¹ iqbali səzavarə² qızım
Mənim ömrüm az olub, kaş, səninki çox ola
Salmaya əmmələrin başlarına qarə qızım
Yazdı bu şeri Fatiməyə "Ğəffari"
Eyləyə bəlkə onu beyti Xüda zəvvəri.³

HƏZRƏT RÜQƏYYƏYƏ (Ə) SALAM

Salam ola ağamın məslək-o-əqidəsinə
Cəməli ənvərinə, qaməti keşidəsinə⁴
Salam ola ağamın xanədani itrətinə
Gözəllərin gözəli nazidanə Əkbərinə
Salam ola ağamın zübde⁵ məhliqələrinə
Minayi eşqidə ətşan ölən fədalərinə
Salam ola ağamın təşnə zibh olan başınə
Livayi dinə mühafiz şərəfli qardaşınə
Salam ola ağamın qanə gərq olan ləbinə
Kəfili-itrəti-Xatəm, vəfali Zeynəbinə
Salam ola ağamın şivey-o-rəviyyəsinə⁶
Xarabalərdə ölən mehriban Rükəyyəsinə
Ğürub olanda xanım, aşiqanə ağlardı

¹ Bağlıdır

² Yaxşı gələcəyə

³ Hüseyn Ğəffari Ərdəbili

⁴ Çəkilməş qamətinə

⁵ Seçilmiş

⁶ Getdiyi yola

Deyərdi nohə dili masəvani¹ dağlardı
 Deyərdi, bilmirəm hansı məkandasən babacan
 Rüqəyyə canüvə qurban hayandasən babacan
 Fəraqətin qızına eylər əsər gecələr
 Sənin vüsəlinə xətir ürək əsər gecələr
 Nə çox səfərdə yubandın, sənə gözüüm qurban
 Ata qoyar gözü yolda qızın məgər gecələr?
 Bu dəfə gəlsən əgər, qoymaram çıxıb gedəsən
 Üç yaşlı aşiqinə çox yerin gələr gecələr
 Bibim deyir, gələcək bir gecə vəfalı baban
 Üzarə göz yaşını tökmə bu qədər gecələr
 Diyəm ki, qorxuram əmmə gələndə yatmış olam
 Odur ki, oyaq qalıram sinədə şərər gecələr
 Darıxmışam babacan gəl apar məni vətənə
 Qucaqə al məni, ey müjdəyi səhər gecələr
 Gümanın olsa əgər, bari namə yaz göndər
 Ğəm üz verəndə salım namənə nəzər gecələr
 Yazanda namə Əli Əkbərində halın yaz
 Rüqəyyəsiz görüm aya nə eylər gecələr
 Mənim dilimcə denən, küsmüşəm Əli səndən
 Demir ki, heç bacımı kimsə dindirir gecələr
 Düşəndə yadıma Əkbər, sitarəyə baxaram
 Günüz gedər, yenə göydə gəlib gəzər gecələr
 Denən itib sən alan guşivarə, ay qardaş
 Qulağımın yarası, Əkbər, incidir gecələr
 Gərək dubarə mənə ayrı guşivarə ala
 Salam qulağıma getsəm qonaq, əgər gecələr
 Qonaq çağırsa əgər, xiş-o-əqrəbə gedərəm
 Qəribənin evinə salmaram güzər gecələr
 Qəribələr bizi viransəradə saxladılar
 Ğəza da vermədilər qomi xeyrə sər¹ gecələr

¹ Hamını

Xaraba qonşuluğunda vəfalı bir qız var
Günüz gələr bura amma yenə gedər gecələr
Ğürub olanda babası gələr dalınca onun
Gedib yatar öz evində o bəxtəvər gecələr
Mənim vəli nə babam var, nə abırlı evim
Saray zülmət olar, çıxmasa qəmər gecələr
Gələndə görsəderəm, yoldaşım görər babamı
Ürəkdən əsgilə ğəm bəlkə müxtəsər gecələr
Sözüm uzandı baba, tari zülfi Əkbər tək
Bu rəsmidir uzanar şərhi ğüssələr gecələr
Mənim vəli baba, səndən sonra kimim vardı
Qulaq verə sözümə gözdə əşgi tər gecələr
Səni qəsəm verirəm qüssəli ölən nənənə
Qoyardı səcdəyə pişani² dide tər³ gecələr
Anam Rübabı düa eylə harda olsan əgər
Yatıb durar yuxudan, sübhədek mələr gecələr
Qoyub qəbaqinə bir boş beşik həyalı anam
Biz ağlayanda o da lay-lay deyər gecələr
Hamı deyib yorular, gözlərin yumub yuxular
İşıqlanınca o gəhvarə tərpadər gecələr
Əsasi ğarəti⁴ Zeynəb bibim alan gündən
O qanlı qündaqi tez-tez açıb bələr gecələr.⁵

ƏKBƏRİM GƏLİNCƏ ÖLSƏM DƏFNİMİ YUBANDIR ƏMMƏ

Əkbərim gəlincə ölsəm, dəfnimi yubandır əmmə
Nəşimi alıb əl üstə, başinə dolandır əmmə

¹ Utanmaz və özbaşına

² Alın

³ Gözü yaşlı

⁴ Qarət olunmuş malları

⁵ Hüseyn Ǵəffari Ərdəbili

Yox sözüüm bu ölmək əmmə əmri Həyyi Ləm Yəzəldi
Bacılar öləndə amma qardaşı ola gözəldi
Eyləyin bir azca təxir bəlkə Əkbərim də gəldi
Kəfn-o-dəfnimi bir az sən, saxla əl yubandır əmmə

Gözlərin fədası ollam, xəstəsən bibi az ağla
Öldürür özün hərəmlər, az bu qəlbi zari dağla
Əllərin qadasın allam, gəl bu gözlərimi bağla
Qanlı əşgilən saralmış rəngin az boyandır əmmə

Gərçi qarə gün əlindən qurtarır bu bəxti qarə
Var vəli bir ümdə dərdim, gəl sənə edim işarə
Nagəhani gəlsə Əkbər, gözlərimi aç dübarə
Əkbəri mən ilə bir an, ru-bə-ru¹ dayandır əmmə

Şimri sən çağırma əmmə, qəlbidə cərahətim var
Qoldan açmasın tənabim, dildə ayrı niyyətim var
Qəbrə qoy bu halətilən cəddimə şikayətim var
Sən də xəlqə zülmü Şimri nitqin ilə andır əmmə

Başün açma etmə nalə qəlbim oldu qüssədən gəm
Sən mənə analıq etdün, canüvə Rükəyyə qurban
Başım alma sinən üstə, topraq üstə qoy verim can
Zəhmətimi çox çəkibsən, az məni utandır əmmə

Ağlama demə gərrib, bivətən Rükəyyə lay-lay
Heç dilə gətirmə cismi bikəfən Rükəyyə lay-lay
Səslə Şimri şum əlindən dincələn Rükəyyə lay-lay
Qəlbi-əhli-Şami ah atəşinə yandır əmmə

¹ Üz-üzə

Bisəbəb denən bu ğəmdə qanə göz yaşımla dolanmaz
Əldə öldürüb bu tıfli, Şimri dun yenə utanmaz
Qəmçilər yerini amma, görməyincə xəlvə inanmaz
Köynəyim çıxart bu xəlqi sən özün inandır əmmə.¹

MƏN QALMIŞAM SƏHRADA ƏMMƏ GETMƏ

Mən qalmışam səhrada əmmə getmə
Yox bir gələn imdadə əmmə getmə

Qaldım mələr çöllərdə misli ahu
Bir qorxulu səhrada por həyahü²
Qaçdım bir az hər səmtə dildə ya Hu
Dilxəstəyəm oftadə³ əmmə getmə

Hətmən çox incitdim səni nəvadən
Qəhr eylədin, doydun bu binəvadən
Nazım çəkib sən əmmə Neynəvadən
Bicarəyəm sal yadə əmmə getmə

Ğəmlər mənə üz verdi hər tərəfdən
Xaliydi səhra abiyə ələfdən
Müşgil qoşanı səslərəm Nəcəfdən
Gəlməz babam fəryadə əmmə getmə

Əmmə amandır saxlayın qətari
Aclıq susuzluq aldı ixtiyari
Az qaldı solsun ömrümün bəhari
Lütf eylə bu nəşadə əmmə getmə

¹ Rəhim Münzəvi Ərdəbili

² Səs və fəryadla dolu

³ Yıxılmış

Çəkmək yətimin nazini çətindi
Amma yətim dürdanə Hüseyyindi
Allah səni məcur edər yəqindi
Çox əcri var, iqabda əmmə getmə

Getdi əlimdən izzətim, cəlalim
Az sinnidə çoxdur, gənim, məlalim
Sili yerindən nilidir cəmalim
Yandım gəmi bidadə əmmə getmə.¹

QƏLBİNDƏ YARƏ ÖLDÜ RÜQƏYYƏM

Gözlərin yumdu dincəldi gəmdən
Qəlbində yarə öldü Rükəyyəm
Əkbər öləndən bağlardı qarə
Əynində qarə öldü Rükəyyəm
Viransəralərdə can verdi həsrət
Getdi məzarə öldü Rükəyyə

Arami canım, lay-lay Rükəyyə
Şirin zəbanım lay-lay Rükəyyə

Viransəranın söndü çırağı
Gəl ay Əbəlfəz matəmsərayə
Qardaşım kimi kəfənsiz öldü
Yaralı cismin бүkdüm qaraya
Xəbərdar eylə məzlum atasın
Başında qarə gəlsin əzayə

Arami canım, lay-lay Rükəyyə
Şirin zəbanım lay-lay Rükəyyə

¹ Hüseyn Kərimi Mərağeyi

Həsrət baxanda canım alardı
Müjqanı¹ hər dəm qalxıb enəndə
Bir gün maralım bir söz danışdı
Qəlbim alışdı yandım mühəndə²
Səsləndi əmmə, guşvarəm yoxdu
Şərməndə ollam Əkbər gələndə

Arami canım lay-lay Rüqəyyə
Şirin zəbanım lay-lay Rüqəyyə

Hər gün yatanda viransəradə
Gözdən tökərdi rüxsarə qan yaş
Səslərdi tez gəl bimarın öldü
Harda qalıbsan vəfalı qardaş
Qəlbim sınıbdı tez gəl səfərdən
Salmaz nəzərdən yoldaşı yoldaş

Arami canım lay-lay Rüqəyyə
Şirin zəbanım lay-lay Rüqəyyə

Darul əzayə³ gəldi Hüseyinin
Yaralı başı, teşti təladə
Bikəs Rüqəyyəm pərvanə misli
Pərvazə gəldi viransəradə
Gül ləblərindən öpdü doyunca
Verdi o başı, Zeynul İbadə

Arami canım lay-lay Rüqəyyə
Şirin zəbanım lay-lay Rüqəyyə¹

¹ Kiprikləri

² Qəmdə

³ Əza evinə

HƏZRƏT ZEYNƏBİN (Ə) YEZİDİN MƏCLİSİNDƏKİ XÜTBƏSİ

Əhli-beyt (ə) əsirlərini, Yezidin məclisinə gətirdilər... Yezid əlindəki çubuqla imam Hüseynin (ə) dodaqlarına və dişlərinə vururdu. Bu vaxt Peyğəmbərin (s) səhabələrindən orada olan birisi qalxıb, onun bu işinə etiraz etdi. Yezid əsəbləşərək o kişinin məclisdən çıxarılmasını əmr etdi. Sonra Yezid, Qüreyş kafirlərindən olan ibn Zəvəbinin Ühüd döyüşündə oxuduğu şerhlərindən iki beyt oxudu və üç beyt də özündən artırdı: "Ey kaş Bədr döyüşündə öldürülən tayfa başçılarım indi burada olub, görəydilər ki, Xəzrəc tayfası bizim qılınc zərbələrimizdən necə fəğanə gəlmişlər. Yəqin ki, bu mənzərəni görəndə sevinclə qışqırıb, deyərdilər: Sağ ol, ey Yezid! Biz Bəni Haşim böyüklərini öldürdük və onları Bədr döyüşünün hesabına yazdıq. Bu günkü gün, elə o günün əvəzidir. Mən, Əhməd övladlarından onun işlərinin əvəzini çıxmasam, Xəndəf övladlarından olmaram."!

Bu vaxt Həzrət Zeynəb (ə) qəzəblənib yerindən qalxdı və atası Əli (ə) kimi sözə başladı:

Həmd olsun aləmlərin Rəbbi olan Allaha və salam olsun Onun Peyğəmbəri və övladlarına. Allah necə də doğru buyumuşdur: "Pis iş görüb, cinayətə mürtəki b olanların işlərinin aqibəti o yerə çatdı ki, Allahın ayələrini təkzib edərək, məsxərəyə qoydular".² Ey Yezid, elə güman edirsən ki, yeri-göyü bizə darısqal edərək, çarə yollarını bizim üzümüzə bağlamısan və bizi əsirlər kimi gətirmisən, biz Allahın yanında xar, sən isə əzizsən? Elə güman edirsən ki, bu qələbə sən uca məqamının bəhrəsidir?

¹Hüseyn Gəffari Ərdəbili.

²"Rum" surəsi: ayə 10.

Buna görə də təkkəbbürlə öyünürsən və sevinirsən ki, dünya sənə üz gətirib, sənin işlərini düzəldib, sənə sülтанlıq və şahlıq verib?

Bir az yavaş! Allahın buyurduğunu yaddan çıxarmısan ki, buyurur: "Küfr yoluna gedənlər güman etməsinlər ki, onlara verdiyimiz bir neçə günlük möhlət, onların xeyrinədir! Yox, verilən bu fürsətlər onların günahlarının çoxalması üçündür və onlar üçün xaredici əzablar vardır".¹

Ey azad olunmuşların oğlu! Bu ədalətdəndir ki, öz arvadlarını və kənizlərini pərdə arxasında oturdasan, Peyğəmbərin (s) qızlarını isə əsir edib, açıq üzlə, hicabsız şəhərbəşəhər gəzdirirsən ki, hamı onları görsün və eləcə də alçaq və şərəfətli adamlar onlara baxsın? Bir halda ki, onları himayət edən kişilərdən heç biri sağ qalmayıb.

Anası, pak insanların ciyərini çeynəyən, əti, qanı şəhidlərin qanından əmələ gələn adamların rəhminə necə ümid bəsləmək olar? Bu rəftar, həmişə bizə düşmən gözü ilə baxan bir şəxsdən uzaq deyil. Bu böyük günahda özünü günahkar saymırsan və bu yaramaz əməlindən utanmırsan, öz kafir babalarını çağırırsan ki, gəlib, sənin rəhm etmədən öldürdüklerini görüb sevinələr və sənə təşəkkür edib deyələr ki, sağ ol ey Yezid!

Çubuqla, behişt cavanlarının ağası, Əba Əbdilləhin (ə) dodaqlarına və dişlərinə vurursan! Niyə də belə etməyəsən və deməyəsən. Çünki, yaraları qopartdın və kökünü qazdın, Peyğəmbərin (s) övladlarını qanını tökdün, bir halda ki, onlar Əbdül-Mütəllib nəslindən və yer üzünün ulduzları idilər. İndi də öz ölənlərini çağırırsan.

Səbr etmək lazımdır, çünki çox çəkməz ki, sən də öz ölülərinə qoşularsan, arzu edərsən ki, ey kaş əllərin

¹"Ali İmran" surəsi: ayə 178.

quruyaydı və dilin lal olaydı, o sözü dilinə gətirməyəydin, o yaramaz işi etməyəydin!

İlahi! Bizim haqqımızı və intiqamımızı bunlardan al, bizim qanımızı tökən bu zalımlara öz qəzəb və əzabını göndər!

And olsun Allaha, ey Yezid! Öz dərinə yırtmış və bədəninə əlini para-para etmiş. Çiyindəki bu ağır yükünə, Allah Peyğəmbəri (s) ilə görüşəcəksən. O həzrətə övladlarının qanını tökdün və onların hörmətini saxlamadın, onun övladlarını əsir etdin. Bir halda ki, Allah onların haqqında buyurur: "Elə güman etmə ki, Allah yolunda öldürülənlər, ölürlər. Yox, onlar diridirlər və Allahın yanında Onun ruzilərindən bəhrələnilər"¹ Bu bəsdir ki, Allah hakim və Məhəmməd (s) əhli-beytin düşmənləri ilə düşmən və Cəbrail (ə) Peyğəmbərin (s) köməkçisidir. Yolu sənə üçün hamar edib, açan və səni müsəlmanlara müsəllət edən şəxs, tezliklə zülmkarların cəzasının necə ağır bir cəza olduğunu biləcək. Biləcək ki, sizin hansınız daha pis və daha zəifsiniz.

Dövrənin müsibətləri mənə sənənlə danışmağa məcbur etdi. Amma mən səni dəyərsiz, səni danlamağı isə çox böyük bilirəm və səni çoxlu danlayıram. Nə edirəm?! Gözlər ağlar, ürəklər isə yanıqlıdır. Olduqca təəccüblüdür ki, Allah qoşunu, şeytan qoşununun əli ilə öldürülən və bizim qanımız sizin pəncələrinizdən tökülən, və bədənimizin ətinin tikələri sizin ağzınızdan çölə düşən və o pak və mütəhhər bədənələri biyabanın vəhşi canavarları tapalar və yırtıcı heyvanların yolu oradan düşən.

Bu gün qənimət bildiyin, sabah sənə üçün ziyan və zərərdir. Özündən qabaq göndərdiyin şeyi orada

¹"Ali İmran" surəsi: ayə 169.

tapacaqsan. "Allah bəndələrə zülm etməz."¹ Allahı əzəmətli bilir və ona etimad edirik. Bəs (ey Yezid), bütün hiylə və məkrlərini işə sal, bacardığını et, bütün səyini göstər. And olsun Allaha, heç vaxt bizi insanlara unutmura və onların ürəyindən çıxara bilməyəcək və bizim vəhy nurumuzu söndürə bilməyəcəksən. Bizim izzətimizi dərk edə bilməyəcəksən, bizə etdiyin zülmün rüsvaylıq ləkəsini, öz ətəyindən yuya bilməyəcəksən. Sənin rəy və fikrin etibarsız, hökumətinin ömrü az, cəmiyyətin isə pərişan olacaqdır. Bir gün gələcək ki, nida edən səsləyib deyəcək:

إلا لعنة الله على القوم الظالمين

"Allah zülmkarlara lənət etsin"

Həmd olsun aləmlərin Rəbbi olan Allaha ki, bizim əvvəlimizi səadət və məğfirət, axırımızı isə şəhadət və rəhmət qərar verdi. Allahdan istəyirik ki, onların savabını kamil etsin və əcrlərini artırsın. Allahın özü bizim üçün ən gözəl xəlifədir və O Mehribanların Mehribanıdır və yalnız Ona təvəkkül edirik.²

İMAM SƏCCADIN (Ə) ŞAMDA XÜTBƏSİ

Həzrət imam Səccad (Allahın salamı olsun ona), Yeziddən cümə günü məsciddə xütbə oxumağına icazə aldı. Yezid razı oldu. Cümə günü çatdıqda, Yezid öz xətiblərinin birini minbərə göndərdi. O, xətibə əmr etdi ki, Əli (ə) və Hüseyn (ə) barəsində nalayiq sözlər desin, Əbu Bəkr, Ömər və Yezidi tərif etsin. Xətib də belə etdi.

İmam Səccad (ə), Yeziddən öz vədəsinə vəfa etməyini istədi. Yezid imama verdiyi vədədən peşiman olmuşdu və icazə vermək istəmirdi. Yezidin oğlu Muaviyə, atasına

¹"Füsilət" surəsi: ayə 46.

²"Bihar əl-ənvar", 45-ci cild.

dedi: Bu kişinin xütbəsinin nə təsiri ola bilər? Qoy nə istəyir, desin.

Yezid dedi: Siz bu ailənin qabiliyyətlərini yaxşı tanıyırsınız. Onlar elm və fəhəətə bir-birindən irs aparırlar. Qorxuram onun xütbəsi şəhərdə fitnə qaldırsın.

Buna görə də Yezid, imamı xütbə oxumağa qoymaq istəmirdi. Amma, camaat hər tərəfdən Yeziddən imam Səccadın (ə) minbəre getməsinə razı olmasını. israrla istədilər.

Yezid dedi: O, minbəre getsə, mənə və Əbu Süfyan nəslini rüsvay etməyincə aşağı düşməyəcək.

Yezidə dedilər: Bu yeniyetmə nə edə bilər?!

Yezid dedi: O bir ailədənədir ki, südəmər vaxtlarından elmdən bəhrələnilər.

Camaat bir az da israr etdilər. Nəhayət, Yezid onların israrlarının qarşısında davam gətirməyib, imam Səccadın (ə) minbərdə xütbə oxumasına razı oldu.

İmam Səccad (ə) minbəre çıxıb buyurdu:

Əzəli və əbədi olub, başlanğıcı olmayan Allaha həmd olsun. O, hər şeydən əvvəl var idi, hər şeydən sonra da olacaq. Bütün məxluq fəni olduqdan sonra O, qalacaqdır.

Ey camaat! Allah bizə altı xislət əta edib; elm, səbr, səxavət, fəhəət, şücaət və möminlərin qəlbində bizə qarşı məhəbbət.

Bizi başqalarından yeddi xüsusiyyət ilə üstün etdi; Allah Peyğəmbəri Məhəmməd (s) bizim ailəmizdən seçilmişdir, Siddiq (Əli) bizdəndir, Təyyar bizdəndir, Allah şiri və Allahın Peyğəmbərinin (s) şiri (Həməzə) bizdəndir, behişt cavanlarının iki ağası imam Həsən (ə) və imam Hüseyin (ə) bizdəndir, bu ümmətin imam Qaimi (ə) bizdəndir.

Hər kim mənə tanıdı, tanıdı, tanımayanlara isə atamı, nəslimi və özümü tanıtdırıram.

- Ey camaat! Mən Məkkə və Minanın oğluyam. Mən Zəməm və Səfanın oğluyam. Mən o kəsin oğluyam ki, həcərül-əsvədi əbasında aparıb, (Kəbədə) öz yerinə qoydu. Mən ən gözəl şəkildə həcc əməlini yerinə yetirən və ləbbeyk deyənin oğluyam. Mən o kəsin oğluyam ki, Buraqa səvar oldu. Mən o Peyğəmbərin oğluyam ki, bir gecədə Məscidul-Həramdan, Məscidul-Əqsaya getdi. Mən o kəsin oğluyam ki, Cəbrail onu Sidrətul-Müntəhaya apardı və Mütəal-Allaha ən yaxın olan məqama çatdı. Mən o kəsin oğluyam ki, göylərdə mələklərlə namaz qıldı. Mən o kəsin oğluyam ki, Əzəmətli Allah, ona vəhy nazil etdi. Mən Məhəmməd Müstəfanın oğluyam, mən Mürtəza Əlinin oğluyam. Mən o kəsin oğluyam ki, (Allaha) boyun əyməyənlərin boynunu əydi və "La ilahə illəllah"ı onlara iqrar etdirdi. Mən o kəsin oğluyam ki, Peyğəmbərin yanında iki qılınc və iki nizə ilə vuruşurdu, iki dəfə hicrət və iki dəfə biət etdi, Bədrdə və Hünəyndə kafirlərlə döyüşdü, bir an belə olsun Allaha küfr etmədi. Mən möminlərin ən yaxşısının, peyğəmbərlərin varisinin, müşrikləri məhv edən, müsəlmanların əmirinin, cihad edənlərin nurunun, ibadət edənlərin zinətinin, ağlayanların iftixarının, səbirlilərin səbirlisinin, namaz qılanların ən üstününün, Allah Peyğəmbərinin əhli-beytinin oğluyam. Mən o kəsin oğluyam ki, Cəbrail onu qüvvətləndirdi və Mikail ona kömək etdi. Mən o kəsin oğluyam ki, müsəlmanların hərəmindən himayət etdi, mariqin,¹ nakisin,²

¹Cəməl döyüşü

²Siffeyn döyüşü

qasitinlə¹ vuruşdu və müsəlmanların düşmənləri ilə mübarizə etdi. Mən Qüreyşin ən yaxşısının oğluyam. Mən o kəsin oğluyam ki, Allah və Peyğəmbərin dəvətini qəbul edən ilk mömin olmuşdur. Mən imanda ən öndə olanın, təcavüzkarların belini sındıranın, müşrikləri məhv edən oğluyam. Mən o kəsin oğluyam ki, münafıqlərə qarşı Allahın atdığı ox idi və abidlərin hikmət dili, Allah dininin köməkçisi, Allah əmrlərinin vəlisi, Allah hikmətinin xəzinəsi və Allah elminin daşıyıcısı idi. O, cəvanmərd, səxavətli, gözəl üzlü, xeyirlər mənbəyi, seyid, ağa, Allah razılığına razı olan, çətinliklərdə önə keçən, səbirli, həmişə oruc, bütün çirkinliklərdən pak, çox namaz qılan idi. O, düşmənlərin nəslinin kökünü kəsdi və küfr qoşununu pərakəndə etdi. O, sabit ürəkli, möhkəm iradəli və əzmli idi. Şücaətli bir şir kimi idi ki, döyüşdə atlar çapılan və nizələr bir-birinə toqquşan zaman, onları dəyirman kimi xurd-xəşil edib, külək kimi ətrafa səpirdi. Hicazın şiri, İraqın ağası, Məkkəli, Mədinəli, Xifli, Əqəbəli, Bədrli, Ühüdlü, Şəcərli və mühacirdən idi və bütün bu səhnələrdə iştirak etmişdi. O ərəbin seyidi, iki məşərin² varisi və Həsən və Hüseyin atasıdır. Bu mənim cəddim Əliyyibni əbi Talibdir.

Sonra buyurdu: Mən, bütün dünya qadınlarının xanımı Fatimeyi Zəhranın oğluyam.

İmam Səccad (ə) o qədər belə iftixarlı sözlər dedi ki, axırda camaatın şivən və ağlamaq səsi ucaldı. Yezid bunu görüb, narahat oldu və camaatın ona qarşı qiyam

¹Nəhrivan döyüşü

²İki Məşər: ya iki behişt, ya Müzədləfə və Ərəfatdır mənasıdır.

edəcəyindən qorxub, müəzzinə azan verməyi əmr etdi. O, bu hiyləsi ilə imam Səccadı (ə) sakitləşdirmək istəyirdi.

Müəzzin qalxıb, azana başladı. "Allahu Əkbər". İmam Səccad (ə) buyurdu: Allah hər şeydən böyükdür.

Müəzzin dedi: "Əşhədu ənla ilahə illəllah". İmam Səccad (ə) buyurdu: Tüküm, dərim, ətim və qanımla şəhadət verirəm ki, Allahdan başqa məbud yoxdur.

Müəzzin dedi: "Əşhədu ənnə Məhəmmədər-rəsulullah". İmam (ə) üzünü Yezidə döndərüb, buyurdu: Bu adı çəkilən Məhəmməd mənim cəddimdir ya sənin cəddin? Əgər öz cəddin olduğunu iddia etsən, yalan dedin və kafir oldun. Yox, əgər mənim cəddimdirsə, nə üçün onun övladlarını öldürdün və onları qılıncdan keçirdin?

Sonra müəzzin azanı davam etdirdi və Yezid qabağa keçib namaza başladı.¹

Başqa rəvayətdə gəlib: Elə ki, müəzzin dedi: "Əşhədu ənnə Muhəmmədər-rəsulullah", imam Səccad (ə) əmmaməsini başından götürdü və müəzzinə dedi: Səni and verirəm Məhəmmədin haqqına, bir anlığa sakit ol. Sonra üzünü Yezidə tutub, dedi: Ey Yezid! Bu adı çəkilən Peyğəmbər (s), mənim cəddimdir ya sənin cəddin? Əgər öz cəddin olduğunu desən, hamı bilər ki, yalan danışsən. Yox, əgər mənim cəddimdirsə, bəs nə üçün mənim atamı zülm ilə öldürdün və malını qarət, əhli-əyalını isə əsir etdin?

İmam bunları deyib, yaxasını açdı və ağlamağa başladı. Sonra buyurdu: And olsun Allaha, əgər yer üzündə cəddi Peyğəmbər (s) olan bir şəxs varsa, o mənəm! Bəs nə üçün bu (Yezid) atamı öldürdü və bizi rumlular kimi əsir etdi?

Sonra buyurdu: Ey Yezid! Bu qədər cinayətləri etmisən və yenə də deyirsən, Məhəmməd (s) Allahın rəsuludur və

¹"Bihar əl-ənvar", 45-ci cild.

üzü qibləyə dayanırsan? Vay olsun sənə! Qiyamət günü atam və cəddim səninlə düşmən olacaqlar.

Yezid fəryad çəkib, dedi: Müəzzin azanı de. Camaat arasında hay-küy qalxdı, bəziləri Yezidlə namaz qıldılar, bəziləri isə namaz qılmadan dağılışdılar.¹

Həzrət Zeynəbin (ə) və həzrət imam Səccad Zeynul-Abidin (ə) şamlıların arasında oxuduqları güclü xütbələrindən, və həzrət Rükəyyənin (ə) məzlumcasına xarabada can verməsindən sonra camaat həqiqəti başa düşdülər, Bəni Üməyyə aparatının hiylə və siyasətlərinin üstü açıldı və artıq hamı Yezidə lənət göndərir, tənə edirdi.

Yezid özünü çarəsiz gördü və bildi ki, camaat ona nifrət edirlər. Ona görə də bu cinayəti qoşun başçılarının boynuna atdı.

Camaat arasında söhbət ancaq Yezidin zülmündən gedirdi. Onlar, Yezidin Peyğəmbər (s) övladlarını öldürməsindən və onun əhli-əyalını əsir etməsindən danışdılar. Yezid camaatın ona qarşı qiyam edəcəyindən qorxub, Kərbəladə iştirak edən qoşun başçılarını; Şibs ibn Rəbi, Məsaib ibn Vəhibə, Şimr ibn Zil Coşən, Sinan ibn Ənəs, Xuli ibn Yəzid, Qeys ibn Rəbi və başqalarını bir yerə topladı. O, əvvəl Şibs ibn Rəbidən soruşdu: Hüseyini (ə) sən öldürdün? Rəbi dedi: Hüseyinin (ə) qatilinə Allah lənət etsin, mən onu öldürməmişəm.

Yezid dedi: Bəs Hüseyinin (ə) qatili kimdir? Rəbi dedi: Məsaib ibn Vəhibə. Yezid həmin sualı ondan soruşduqda, Məsaib də Rəbi kimi cavab verdi. Yezid bu sualı hansından soruşurdusa o, bu cinayəti öz boynundan atır, başqasını günahlandırır. Növbət Xuliyə çatdı. O, cavab verməkdən aciz qalmışdı. Bütün əmirlər vəhşət və nigəranlıqla ona göz dikmiş və qəti cavab gözləyirdilər.

¹"Nəfs əl-məfhum", səh. 451.

Birdən hamısı dedilər: Hüseyin (ə) qatili Qeys ibn Rəbidir.

Yezid, ağır sözlərlə ona həmlə etdi və dedi: Hüseyini (ə) sən öldürdün? Qeys dedi: Mən əsil qatili yaxşı tanıyıram. Amma əmir aman verməsə deməyəcəyəm. Yezid ona aman verdi. Rəbi dedi: Ey əmir! Hüseyin (ə) qatili döyüş bayrağını qaldıran və onunla (Hüseyinlə) döyüşə dəstə-dəstə qoşun göndərən o kəsdir. Yezid dedi: O kəs kimdir? Qeys dedi: Ey əmir, Hüseyini (ə) sən öldürdün! ¹

NAHİYEYİ MÜQƏDDƏSƏ ZİYARƏTİ

Salam olsun Allahın yaratdıqları içindən seçilmiş Adəmə.

Salam olsun Allahın vəlisi və seçilmiş Şeysə.

Salam olsun Allah höccətini bərpa edən İdrisə.

Salam olsun duası qəbul olunmuş Nuha.

Salam olsun Allah tərəfindən çoxlu köməklər alan Huda.

Salam olsun Allahın kəramət tacı bağışladığı və böyük saydığı Salehə.

Salam olsun Allahın xüsusi dostluq etdiyi İbrahimə.

Salam olsun Allahın behişt qurbanlığı fəda etdiyi və onu azad etdiyi İsmailə.

Salam olsun Allahın peyğəmbərliyi onun nəsində qərar verdiyi İshaqa.

Salam olsun Allahın Öz rəhməti ilə gözünün nuru yenidən qaytarılan Yəqubə.

Salam olsun Allahın Öz əzəməti ilə quyudan nicat verdiyi Yusifə.

¹"Nasix əl-təvarix"

Salam olsun Musaya ki, Allah öz qüdrəti ilə onun üçün dəryanı yardı.

Salam olsun Allahın peyğəmbərliyinə məxsuslanan Haruna .

Salam olsun Şüeybə ki, Allah ona ümmətinə qarşı kömək etdi.

Salam olsun Allah tərəfindən tövbəsi qəbul edilən Davuda.

Salam olsun Allah Öz izzəti ilə cinləri ona aciz edən Süleymana.

Salam olsun Allahın xəstəlikdən şəfa bağışladığı Əyyuba.

Salam Allah Öz vədəsini onun üçün vəfa etdiyi Yunusə.

Salam olsun Allah onu öldürdükdən sonra bir də diriltiyi Üzeyrə.

Salam olsun qəm və möhnətlərə səbr edən Zəkəriyyəyə.

Salam olsun Yəhyaya ki, şəhid olduğu üçün Allah onu özünə yaxın etdi.

Salam olsun ruhullah və kəlimətullah olan İsaya.

Salam olsun Allahın həbibini və seçilmişini Məhəmmədə.

Salam olsun Peyğəmbərlə (s) xüsusi qardaşlığı olan, Əbu Talibin oğlu Əmir əl-möminin, Əliyə.

Salam olsun Peyğəmbərin (s) qızı Fatiməyi Zəhraya.

Salam olsun atasının vəsisi və canişini Əbu Məhəmməd Həsənə.

Salam olsun Hüseyinə ki, onun nəfsi, qanının (həqq yolunda) tökülməsi ilə böyüklük etdi.

Salam olsun o kəsə ki, Allaha gizlində və aşkarda itaət etdi.

Salam olsun o kəsə ki, Allah şəfanı onun qəbrinin torpağında qərar verdi.

Salam olsun o kәsә ki, şәрәfli günbәzinin altında Allah
düaları qәbul edir.

Salam olsun o kәsә ki, imamlar onun nәslindәndir.

Salam olsun sonuncu peyğәmbәrin oğluna.

Salam canışınların seyidinә.

Salam olsun Fatimeyi Zәhranın oğluna.

Salam olsun Xәdiceyi Kübranın oğluna.

Salam olsun Sidrәtul-Müntәhanın oğluna.

Salam olsun Cәnnәtul-Mәvanın (әbәdi behişt) oğluna.

Salam olsun Zәmzәm vә Sәfanın oğluna.

Salam olsun qanına boyanana.

Salam olsun xeymәlәринә hörmәtsizlik olunana.

Salam olsun Kisa әshabının beşincisinә.

Salam qәriblәр qәribinә.

Salam olsun әn yaxşı şәhidә.

Salam olsun haramzadәlәрин әli ilә öldürülәnә.

Salam olsun o kәsә ki, göylәrin mәlәklәri ona aғladılar.

Salam olsun o kәsә ki, övladları әn pak insanlar idilәр.

Salam olsun dinin padişahına.

Salam olsun Allahın aydın дәlillәrinin mәнzillәrinә.

Salam olsun imamlara vә aғalara.

Salam olsun sinәlәri qana boyananlara.

Salam olsun susuzluqdan quruyan dodaqlara.

Salam olsun ayrılan canlara.

Salam olsun aparılan ruhlara.

Salam olsun üryan qalan bәdәnlәrә.

Salam olsun aclıqdan rәngi qaçmış bәdәnlәrә.

Salam olsun olsun axan qanlara.

Salam olsun kәsilmiş әzalara.

Salam olsun nizәyә vurulmuş başlara.

Salam olsun hicabları әllәrindән alınmış qadınlara.

Salam olsun әlәmlәrin Rәbbinin höccәtinә.

Salam olsun sənə (ey Hüseyn) və sənin pak ata və babalarına.

Salam olsun sənə və sənin şəhadəttələb övladlarına.

Salam olsun sənə və sənin köməkçi nəslinə.

Salam olsun sənə və sənin qəbrinin ətrafındakı mələklərə.

Salam olsun məzlumcasına öldürülənə.

Salam olsun zəhərlə öldürülmüş qardaşına (imam Həsənə). Salam olsun Əli Əkbərə.

Salam olsun balaca südəmərə (Əli Əsgərə).

Salam olsun libasları qarət olunmuş bədənlərə.

Salam olsun Peyğəmbərə (s) ən yaxın nəsilə.

Salam olsun səhralarda yerdə qalanlara.

Salam olsun öz vətənlərindən uzaq düşənlərə.

Salam olsun kəfənsiz dəfn olunanlara.

Salam olsun bədənlərdən ayrılan başlara.

Salam olsun o kəsə ki, müsibətlərə Allaha xatir dözdü və səbrli idi.

Salam olsun məzlum öldürülənə və köməksiz qalana.

Salam olsun o kəsə ki, pak torpaqda sakin oldu.

Salam olsun əzəmətli günbəz sahibinə.

Salam olsun o kəsə ki, Cəlil Allah onu pak qərar verdi.

Salam olsun o kəsə ki, Cəbrail onunla fəxr edirdi.

Salam olsun o kəsə ki, Mikail beşiyində ona lay-lay deyirdi.

Salam olsun o kəsə ki, onunla bağladıkları əhdi pozdular.

Salam olsun o kəsə ki, hörmətini saxlamadılar.

Salam olsun o kəsə ki, qanını nahaq və zülm ilə tökdülər.

Salam olsun o kəsə ki, nizələrə vururdular.

Salam olsun o kəsə ki, ona zülm etdilər və qanını tökməyi halal saydılar.

Salam olsun o kəsə ki, hamının gözü qarşısında başını bədənindən ayırdılar və heç kim bir söz demədi.

Salam olsun o böyük şəxsiyyətə ki, kənd camaatı dəfn etdilər.

Salam olsun o kəsə ki, boynunun damarlarını kəsdilər.

Salam olsun köməksiz qalan himayətçiye.

Salam olsun saqqalı qana boyanana.

Salam olsun üzü torpağa boyanana.

Salam olsun o bədənə ki, libaslarını qarət etdilər.

Salam olsun o mübarək dişlərə ki, çubuqla (xeyzəran) vururdular.

Salam olsun nizədə yuxarı qaldırılmış başa.

Salam olsun səhralarda libassız qalmış bədənələrə.

Salam olsun sənə, ey mənim mövlam və şərəfli günbəzinin ətrafında qanad açan mələklərə ki, pak qəbrini dövrələyiblər və sənin hərəminin təvafına məşğuldurlar və ziyarət etmək üçün daxil olurlar.

Salam olsun sənə. Mən səni ziyarət etmək qəsdı ilə gəlmişəm və ümidvaram sənın yanında doğruçu olam.

Salam olsun sənə. Bir kəsin salamı ki, sənın hörmətinlə arıfdir, sənın dostluğunla ixlaslıdır və sənın məhəbbətinlə Allaha yaxın olmaq istəyir və səndən bızır olan, düşmənlərindən olar.

Bir kəsin salamı ki, qəlbi sənın müsibətin ilə yaralıdır və səni yada salmaqla göz yaşları axır.

Bir kəsin salamı ki, dərdli və qəmli, heyran və çarəsizdir.

Bir kəsin salamı ki, Kərbəla səhrasında sənınlə birlikdə olsaydı, mütləq öz canı ilə səni qılıncların zərbəsindən qoruyardı və peykərində qalmış yarı canını sənə xatir ölümə verərdi və sənın qarşında döyüşərdi, zülmkarların qarşısında sənə kömək edərdi, ruhunu, cismını, malını və

övladlarını sənə fəda edərdi və öz ruhunu sənə ruhuna fəda edərdi, öz ailəsinə sənə ailəni qorumağı tapşırırdı.

Düzdür ki, dövrən mənə sənə zamanından uzaq edib və müqəddəratımı sənə kömək etməkdə təxirə saldı, sənənlə döyüşməyə gələnənlə döyüşə bilmədim və düşmənlərlə dava edə bilmədim, **lakin hər gecə-gündüz sənə nalə və fəğan edirəm və (o qədər ağlayıram ki,) göz yaşı yerinə qan gəlir.**

Sənə çəkdiyim həsrətdən və çəkdiyin əziyyətlərə etdiyim təəssüflərdən tabsız və təqətsiz qalıram, ta o vaxta qədər ki, bu müsibət və qəmlərdən ölərəm.

Şəhadət verirəm ki, sən namazı bərpa etdin və zəkatı verdin, əmr be məruf, nəhy əz münkər etdin, pisliklərin qarşısını aldın. Allaha itaət etdin və Ona itaət etməkdən boyun qaçırmadın. Allaha və Onun dəstəyinə söykəndin, belə ki, Onu özündən razı etdin.

Bir halda ki, sən Allahdan qorxurdun və Ona cavab verdin (əmrini yerinə yetirdin), sünnələri və müstəhəbləri yerinə yetirdin. Fitnələri yatırdın və (insanları) kamilliyə doğru çağırırdın. Möhkəm yolları aşkarladın. Allah yolunda haqq olaraq səy və cihad etdin. Allah üçün gözəl itaətçi oldun və cəddin Məhəmməddən (Allahın salam və rəhməti ona və pak ailəsinə olsun) təbəçilik edirdin, atanın dediklərini eşidirdin, qardaşının vəsiyyətinə əməl etməyə tələsirdin.

Dinin sütunlarını qaldırdın, tüğyan edənləri əzdin. İslam ümmətinə xeyirxahlıq etdin və şəhid olmaq arzusunda idin, fəsiqləri mübarizəyə çağırırdın. Allah höccətlərini bərpa etdin, İslam və müsəlmanlara mehriban və rəhm edən, haqqa yardımçı idin. Bəlalara səbr edən, dinə gözətçi və dini mərkəzlərin müdafiəçisi idin.

Sən, hidayəti qoruyan və ona yardım edən, ədaləti genişləndirən və yayan, dinin yardımçısı və onu aşkar edənsən.

Dini əllərində oynucağa çevirənlərin qarşısını aldın və onlara mane oldun.

Zəiflərin haqqını sərvətlilərdən alırdın. Güclü və zəif arasında bərabər hökm edirdin.

Sən yetimlərin baharı və camaatın pənah yeri, İslamın izzəti, hökmlərin mədəni, bəxşiş və ehsan sahibi idin.

Cəddin və atanın yolu ilə gedən, qardaşın kimi atanın vəsiyyətində qalan idin.

Əhdlərə vəfa edən, yaxşılıqları sevən, kərəmləri aşkar edən, qaranlıqlarda ibadətə çalışan, ədalətli və ortaq üslubları olan, kərim əxlaqlı, işıqlı keçmişi olan, şərəfli nəsəbi, üstün əba-əcdadlı, uca rütbəsi, çoxlu ifixarları, vəsf etməli rəftarı olan, çoxlu bəxşiş edən idin. Kamala çatmış həlim, bəxşişi və elmi çox, qüdrətli, şəhid rəhbər, Allaha tərəf qayıdan və heybətli dost idin.

Sən, Peyğəmbərə (Allahın salam və rəhməti olsun ona və onun pak ailəsinə) övlad, Qurana dayaq, ümmətə güclü qol və yavər idin.

Sən Allaha itaət etməkdə çalışan, Onunla bağladığın əhd və peymanı (Zər aləmində) qoruyan, fasiqlərin yolundan uzaq və Allah yolunda var gücünlə çalışan idin.

Sən uzun rüku və səcdələr edən və dünyaya qarşı etinasız idin. Elə bir etinasız ki, onu (dünyanı) buraxmaq və oradan köçmək istəyir. Həmişə dünyaya qorxmuşların gözü ilə baxırdın. Dünya arzularını ürəkdən çıxatmışdın və sənin hümmətin dünya zinətlərindən üz çevirmişdi. Sən dünya sevinc və şadlıqlarından göz yummuşdun. Sənin şövqün tanıdığın axirətə tərəf idi. O vaxta qədər ki, zülmkar zülm əlini uzatdı və zülm pərdəsini üzündən açdı

və öz azğın ardıcılarını çağırırdı. Bir halda ki, sən öz cəddinin hərəmində sakin idin və zülmkarlardan uzaq gəzirdin, mehrab və evlə munis olmuşdun, şəhvət və ləzzətlərdən uzaq idin. Taqət və imkanın qədər, ürək və dilinlə pisliyi pis bilirdin. Sonra elm və agahlığın lazım bildi ki, zülmkarlara qarşı çıxasan və facirlərlə cihad edəsen. Onda övladların, ailən, şüələrin və dostlarınla yola düşdün, həqiqət və Allahın aydın dəlillərini üzə çıxartdın, aşkarladın.

Camaatı hikmət və nəsihətlə yaxşılığa tərəf dəvət etdin. Onları Allah qanunlarına əməl etməyə, Məbuda, itaət etməyə əmr etdin. (Onlara) Pis işləri və həddi aşmağı qadağan etdin.

Onlar isə zülm və düşmənçiliklə sənin qarşında dayandılar.

Sən onları nəsihət etdikdən, (pis) işlərinin qarşısında dayandıqda, höccəti tamam etdikdən və onlarla cihad etdikdən sonra, onlar səninlə peymanı və biəti sındırdılar, Sənin Rəbbini və cəddini qəzəbləndirdilər, səninlə döyüşə qalxdılar.

Sən onların qılınc və nizə zərbələrinin qarşısında möhkəm dayandın. Facir və günahkarların qoşununu bir-birinə vurdun, toz-torpaq qalxmış cihad meydanına Zülfüqar ilə daxil oldun. Elə bil Allahın seçilmişşi Əli (ə) idin.

Onlar səni sabitqədəm və dəlir gördükləri zaman və bir halda ki, sən də heç bir qorxun yox idi, sənə hiylə tələləri qurdular. Şər və məkr ilə səninlə döyüşdülər. O məlun (Ömər Səd), öz qoşununa sən su içməyinin və suya daxil olmağının qarşısını almağı əmr etdi.

Səninlə davaya qalxdılar və bu işdə tələsdilər (tələsirdilər). Sənə oxlar və daşlar atdılar. Yırtıcı əllərini sənə tərəf uzatdılar.

Sənin haqqını riayət etmədilər. Sənin əzizlərini öldürməkdə və malını qarət etməkdə, öz günahlarının cəzasından heç bir qorxuları olmadı.

Sən çətinliklərdə öncül idin. Elə əziyyətlərə dözürdün ki, göylərin mələkləri sənin səbrinə təəccüb etdilər.

Düşmənlər hər tərəfdən səni dövrələdilər. Sənə ağır yaralar vurdular. Səninlə gecə arasında fasilə saldılar (yəni, sənin işini tamam etdilər və gecəyə qalmağa qoymadılar).

Heç bir köməkçin qalmamışdı. Sən işi Allaha tapşırdın və səbr etdin. Sən, atdan yığılana qədər qadınları və övladlarını müdafiə edirdin.

Sən yaralı bədənlə yerə yıxıldın. Atların ayaqları səni əzirdilər. Hədlərini aşanlar səni qılıncı ilə vurdular.

Ölüm təri sənin alınına oturdu. Mübarək bədəninin sağ və solu yığılıb-açılmaqla başqa cür olurdu. Gözünün ucu ilə xeymələrə və hərəmlərə tərəf baxırdın.

(Sənə ağır müsibət üz verdi) Övladların və əhli-beytindən ayrılıb, özünə məşğul idin (yəni iş o qədər çətinləşdi ki, əhli-əyalın barəsində fikirləşməyə aman vermirdi).

Sənin atın şivən edən və ağlar halda, sürətlə sənin xeyməyə tərəf gəldi. Qadınlar sənin atını xəcalətli və yəhərini çevrilmiş görərkən, saçlarını üzlərinə töküüb, xeymələrdən çölə çıxdılar. Üzlərini açıb, sili vurdular. Ucadan nalə edir, səni çağırırdılar. Onlar izzətdən sonra xar olmuşdular və qətligaha tərəf qaçırdılar.

Şimr sənin sinən üstə oturmuşdu. O şəmşirini sənin boğazının çökəyinə salmışdı və sənin saqqalını əlində

tutmuşdu, başını iti qılancı ilə kəsirdi. O vaxt sənin hissiyyatın işdən düşdü (yəni daha heç nəyi hiss etmədin), nəfəsin dayandı və mübarək başın nizə başında uçaldı.

Sənin əhli-əyalın qullar kimi əsir oldular, dəmir zəncirlərə bağlandılar. Heyvanların palanları üstündə güclü isti onların çöhrələrini yandırdı. Onları əlləri boyunlarına bağlı halda səhralarda aparır və bazarlarda gəzdirdilər.

Bəs, vay olsun o fasiq günahkarlara ki, doğrudan da səni öldürməklə, İslamı öldürdülər, namaz və orucu buraxdılar. Sünnətləri və hökmləri sındırdılar, dinin və imanın sütunlarını məhv etdilər. Quran ayələrini təhrif etdilər, zülm və düşmənçilikdə təlaş etdilər. (Səni öldürdükdən sonra) Allah Peyğəmbəri (s) tənha qaldı və sənin qanını tələb edənlərdən oldu. Bir daha Allah Əzz və Cəll kitabı (Quran) tərk olundu və uzaq düşdü. Sən öldürüldükdən sonra haqqa xəyanət olundu.

Sən öldürüldükdən sonra "Allahu Əkbər", "La ilahə illəllah", haram, halal, tənzil və təvil (Quranın mənası) yoxa çıxdı. Səndən sonra dəyişikliklər, küfr, əhəmiyyətsizlik, nəfsi istəklər, azgınlıqlar, fitnələr və batil üzə çıxdı (yarandı).

Sənin şəhadətini xəbər verən, cəddin Peyğəmbərin (Allahın salavat və salamı ona və onun pak ailəsinə olsun) qəbrinin kənarında dayandı və göz yaşı tökən halda sənin şəhadətini ona çatdırdı.

O, deyirdi: Ey Allahın Rəsulu! Sənin nəvən və cavan (oğlun) öldürüldü. Sənin əhli-beytinin hörmətini sındırdılar və mübah saydılar. Sənin övladlarını səndən sonra əsir etdilər. Sənin ailən və yaxınların giriftar oldular.

Beləliklə, Peyğəmbər (s) pərişan oldu və qəmli-qəmli ağladı.

Sənə xatir, mələklər və peyğəmbərlər o həzrətə başsağlığı verdilər. Sənə xatir anan Zəhra (Allahın salamı olsun ona) əzadar oldu. Allahın müqərrəb mələklər qoşunları, atan Əmir əl-mömininə (ə) başsağlığı vermək üçün gəl-get etdilər. "Əlayi-İllyində" sənə matəm quruldu və sənə xatir Hurul-eynlər öz başlarına, üzlərinə vurdular.

Asiman və onun sakinləri, behişt və onun xəzinədarları, dağlar və onun ətəyindəkilər, deryalar və onun balıqları, behişt və onun oğlanları, Allah evi, Məqam və Məşərül-həram və onun ətrafında olanlar hamısı ağladılar.

İlahi! Bu şərəfli məkanın (imam Hüseynin (ə) hərəmi) hörməti xatirinə, Məhəmməd və onun pak övladlarına salam göndər və məni onların zümərəsində məhşur elə və məni onların şəfaəti ilə behiştə daxil et.

İlahi! Mən sənə təvəssül edirəm; ey Çox Tez Hesab Çəkən və ey Kərimlərin Kərimi, Hakimlərin Hakimi.

Sənin bütün aləmlərə göndərdiyin peyğəmbərlərin sonuncusu Məhəmmədə və onun qardaşı və əmisi oğluna, bütlərə pərəstiş etməyən və elmlə dolu, o uca məqamlı Əmir əl-mömin Əliyə və bütün aləmlərin qadınlarının xanımı, Fatiməyə, pak olan və təqvalıların pənah yeri, Həsənə, şəhadəttələblərin ən əzizi Əba Əbdillahir-Hüseynə və şəhid övladlarına və məzlum ailəsinə, ibadət edənlərin zinəti, Əliyy ibnil-Hüseynə, tövbə edənlərin qibləsi, Məhəmməd ibn Əliyə, doğruçuların ən doğruçusu, Cəfər ibn Məhəmmədə, höccətləri aşkar edən, Musa ibn Cəfərə, dinin köməkçisi, Əliyy ibn Musaya, hidayət edənlərin ağası, Məhəmməd ibn Əliyə, zahidlərin ən zahidi Əliyyibni Məhəmmədə və canişinlərin varisi, Allahın bütün məxluqlarının höcəti Həsən ibn Əliyə təvəssül edirəm.

Məhəmməd və onun pak ailəsi olan doğruçular, yaxşı əməl sahibləri, Taha və Yasin övladlarına salam göndər və məni Qiyamətdə amanda olanlardan, asudələrdən, doğruçulardan, sevinənlərdən və müjdə verilmişlərdən qərar ver.

Məni zalımlara qalib et və həsəd edənlərin məkrindən amanda saxla. Məni məkr edənlərin hiyləsindən qoru və zalımların əlini məndən üz.

Məni Öz rəhmətinlə Əlayi İlliyində olan yaxşı əməl sahibləri ki, onlara nemət vermişən -peyğəmbərlər, doğruçular, şəhidlər və salehlərlə - bir yerdə qərar ver, ey Rəhimlilərin ən Rəhimlisi!

İlahi! Səni and verirəm günahlardan pak olan Peyğəmbərinin (s) haqqına və Sənin mütləq olası hökmlərinə, gizli qadağanlarına, bu şərəfli qəbrə ki, onun ziyarətinə get-gəl olunur və məzlum öldürülən məsum imam onun gölgəsində dəfn olunub; mənim qəmlərimi aç və mütləq olacağı qəza-qədərini şərrini məndən uzaq et. Məni odlu və yandırıcı Cəhənnəmin odundan qoru.

İlahi! Öz nemətinlə mənə böyüklük bağışla və məni öz qismətimə razı et. Öz bəxşiş və kərəminlə mənim günahlarımdan göz yum. Məni Öz tədbir və cəzandan uzaq et.

İlahi, məni azğındıqlardan qoru, sözümdə və əməlimdə möhkəm et. Ömrümü uzun et, dərd və xəstəliklərdən sağlamlıq bağışla. Məni övliyalarımın haqqına çatdır. Öz fəzl və kərəminlə məni ən yaxşı arzularıma çatdır.

İlahi, Məhəmməd və onun əhli-beytinə salam göndər və mənim tövbəmi qəbul et, göz yaşlarıma rəhm et, azğınlığımdan keç, qəmlərimi aç, günahlarımı bağışla, nəslimi salehlərdən et.

